

วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา

Suan Sunandha Academic Journal of Education

ปีที่ 7 (ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม พ.ศ.2566)

บทความวิจัย

ผลของการใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี

- ยุวธินิจ จิระเรืองวงษ์ และ ธรรศนันต์ อุณนະนันท์

การพัฒนากิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास โดยใช้กิจกรรมประกอบอาหาร

- พรพรรณ จิตต์เพียร, ภาวิยา ขนบแก้ว, สิริมณี บรรจง และ ทิษรา พางสง่า

แนวทางการพัฒนากิจกรรมสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในเครือข่ายศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

- สุมาลี เกียนทองดี

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาชาวจีน มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย

- ชุติมา สดจรรยา

รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

- นันทกัญญภัค พรหมมา, วิชยา กรพิพัฒน์, อาทิตย์ ชาวคำ และ อุบลวรรณ ส่งเสริม

รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

- ณัฐพงษ์ แซ่เอี้ยะ, สุชาติ บางวิเศษ และ ศักดินาภรณ์ นันท์

การพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ “GOOGLE APPLICATIONS เพื่อการศึกษา” ของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ

- จันทรกฤษณา จู และ นฤมล เทพนวล

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

- ภาณุภูมิ แสงบุญเรือง และ วาณิช ประเสริฐพร

ครุ
สร

ISSN : 2774-0870 (Online)

วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริม เผยแพร่ และตีพิมพ์บทความวิจัยที่มีคุณภาพด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการจัดการความรู้ การวัดและประเมินทางด้านการศึกษาและประเด็นอื่นที่เกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา
2. เพื่อประชาสัมพันธ์และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ความคิดเห็นทางด้านวิจัยและวิชาการระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ที่สนใจ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินาฏ บุญศรี	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ผังนิรันดร์	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา
รองศาสตราจารย์ ดร.รจนา จันทราสา	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ ภิรมย์รัตน์	คณบดีคณะครุศาสตร์

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีราภรณ์ พลายเล็ก	รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ
---	-----------------------------------

เลขานุการกองบรรณาธิการ

นางสาวมณีเนตร รวมภักดี	นักวิชาการศึกษาฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ
------------------------	--

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.สจิวรรณ ทรรพสุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (เกษียณ)
รองศาสตราจารย์ ดร. อธิปัตย์ บุญเหมาะสม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธน์ เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุราษฎร์ พรหมจันทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (เกษียณ)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาจารย์ ดร.สิทธิพร เอี่ยมแสน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

กองการจัดการ

นางศรารัตน์ เพิ่มญาติ
นายพีรพล เชื้อมแก้ว

กำหนดการเผยแพร่

วารสารวิชาการครุศาสตร์ สอนสุนันทา มีกำหนดการเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ดังนี้
ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน
ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม

เจ้าของวารสาร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สำนักงาน

สำนักงานคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ 1 ถนนอุททองนอก แขวงวรชัยยบาล
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300 โทรศัพท์ 0-2160-1061-2, โทรสาร 0-21601057

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด วินท์ลักษณ์ 88/373 หมู่ที่ 9 ตำบลบางกรวยอำเภอบางกรวยจังหวัดนนทบุรี
โทรศัพท์ 081-810-1419

ออกแบบปก

โดยนางสาวลักษณลักษณ์ สำแดง

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม เผยแพร่ และตีพิมพ์บทความวิจัยที่มีคุณภาพในด้านการศึกษที่เกี่ยวข้องกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการจัดการความรู้ การวัดและประเมินทางด้านการศึกษาและประเด็นอื่นที่น่าสนใจต่อการพัฒนาการศึกษา และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ความคิดเห็นทางด้านการวิจัยและวิชาการระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ที่สนใจ

วารสารฉบับนี้มีบทความนำเสนอทั้งหมด 8 บทความ เป็นบทความที่นำเสนอเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน การพัฒนาวิชาชีพครู และการพัฒนาผู้บริหารทางการศึกษา ซึ่งบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้จะได้รับการประเมินคุณภาพจากกองบรรณาธิการ และพิจารณากลับกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการ สำหรับนิสิต นักศึกษา นักวิจัย นักวิชาการและผู้สนใจทั่วไป ในการนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปพัฒนาทางด้านการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน รวมถึงใช้เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีราภรณ์ พลายเล็ก
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย	หน้า
ผลของการใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ ด้านการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี ยุวรีนิจ จิระเรืองวงษ์ และธรรคนันต์ อุณนะนันท์	1
การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส โดยใช้กิจกรรมประกอบอาหาร พรพรรณ จิตต์เพียร, ภาวียา ขนาบแก้ว, สิริมณี บรรจง และ ดิษิรา ผางสง่า	14
แนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในเครือข่ายศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สุมาลี เทียนทองดี	25
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาชาวจีน มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย ชุติมา สุตจรรยา	35
รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นันทวัฒน์ ปรมา, วิชยา กรพิพัฒน์, อาทิตย์ ชาวคำ และ อุบลวรรณ ส่งเสริม	49
รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ณัฐพงษ์ แซ่เอี้ยะ, สุชาติ บางวิเศษ และ ศักดินาภรณ์ นันทิ	64
การพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้ “GOOGLE APPLICATIONS เพื่อการศึกษา” ของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเยาวชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ จันทร์กฤษณา จู และ นฤมล เทพนวล	78
ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ภาณุภูมิ แสงบุญเรือง และ วานิช ประเสริฐพร	93

ผลของการใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้คำศัพท์
และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีนันทบุรี

The Effects of Implementing Vocabulary Flashcard Activities and Exercise
Packages on Vocabulary Learning Achievement and Retention of
Matthayomsuksa 1 Students at Satrinonthaburi School

ยุวรีนิจ จีระเรืองวงษ์¹ และ ธรณันันต์ อุณนันทน์²

Yuwareenij Jeeraruengwong¹ and Thassanant Unnanantn²

Received: February 18, 2023; Revised: September 11, 2023; Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ ความคงทนในการจำ และความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 37 คน โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บัตรคำศัพท์ ชุดแบบฝึก แบบทดสอบคำศัพท์ แผนการจัดการเรียนรู้ และ แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลจากวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยรวมหลังเรียนเท่ากับ 7.27 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน และค่าเฉลี่ยรวมก่อนเรียนเท่ากับ 1.64 นอกจากนี้ค่าเฉลี่ยรวมด้านความคงทนในการจำเพิ่มขึ้นเท่ากับ 8.45 คะแนน โดยเป็นผลต่างจากค่าคะแนนเฉลี่ยรวมหลังเรียน 1.18 คะแนนซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.00 และค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจที่มีต่อการใช้กิจกรรมเท่ากับ 4.08 หรืออยู่ในระดับมาก จากการวิจัยนี้สามารถสะท้อนผลได้ว่าการสร้างนวัตกรรมการสอนที่เสริมประสิทธิภาพด้วยการจัดระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองธรรมชาติในการเรียนรู้ในสภาพจริงของนักเรียนได้อย่างเข้าใจสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองได้ดีและจำเนื้อหาได้ยาวนานพร้อมทั้งก่อให้เกิดสร้างความรู้สึที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้

คำสำคัญ: การเรียนรู้คำศัพท์, ความคงทนในการจำ, กิจกรรมบัตรคำศัพท์, ชุดแบบฝึก, ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้คำศัพท์

ABSTRACT

This study aimed to investigate vocabulary learning achievement, retention, and satisfaction of students after the implementation of vocabulary flashcard activities and exercise packages. The sampling group was 37 Matthayomsuksa 1 students at Satrinonthaburi School and selected from cluster random sampling. The research instruments were flashcard sets, exercises, a vocabulary test, lesson plans, and a satisfaction questionnaire. Statistics used to analyze data include Average, Standard deviation, and t-test statistics. The research results revealed that there was an increase in the students' achievement. The post-test mean score was 7.27 out of 10 while the pre-test mean score was 1.64 out of 10. In comparison, the difference score was 5.62 and its statistical significance was at 0.00. Besides, the mean score of retention increased to 8.45 and its difference score from that of the post test was 1.18 which was at the significance level of 0.00. In addition, the mean satisfaction rate toward the activity was 4.08 or at the high level. The reflection of this study could be described that the creation of instructional innovation with learning management understandingly meeting authentic learning nature of the students as effectiveness enhancement could be a good contribution to their self-development and enduring retention, and a factor to positive impression toward English learning.

Keywords: vocabulary learning, retention, vocabulary flashcard activity, exercises, vocabulary learning achievement

¹นักศึกษานิเทศศาสตร์, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail: s61131110066@ssru.ac.th

²หัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail: thassanant.un@ssru.ac.th

¹English Major Undergraduate, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University, E-mail: s61131110066@ssru.ac.th

²Head of English Department, Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University, E-mail: thassanant.un@ssru.ac.th

บทนำ

ในการเรียนภาษาอังกฤษให้ประสบความสำเร็จและสื่อสารได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้ตั้งแต่ระดับคำโดยเฉพาะคำศัพท์ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนภาษา (Hatch & Brown, 1995) เพราะความรู้ทางคำศัพท์เป็นองค์ประกอบสำคัญของสมรรถนะทางการสื่อสารและการเข้าใจข้อมูลได้อย่างถูกต้องจากการรับสาร (Seal, 1991) ดังนั้น ในการรู้คำศัพท์ได้อย่างถ่องแท้ ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ได้ทั้ง 6 ระดับดังนี้ 1) อ่านออกเสียงได้ 2) สะกดได้ถูกต้อง 3) รู้จักคำศัพท์นั้นเมื่อฟังหรืออ่าน 4) ระบุได้เมื่อต้องใช้ 5) ใช้ได้ถูกหลักไวยากรณ์ 6) รู้ความสำคัญในขอบข่ายความหมาย (Richard, 1976; Nation, 1983; Gairns and Redman, 1986) ดังนั้นผู้สอนจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนหมั่นทบทวนคำศัพท์เพื่อการจำได้อย่างแม่นยำและใช้ได้ถูกต้องจากการฝึกฝนที่ต่อเนื่อง (Laufer et al, 2005)

จากการสอนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานของผู้วิจัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี ผู้วิจัยพบว่านักเรียนมีความรู้ทางคำศัพท์ที่จำกัด จากการทำกิจกรรมในชั้นเรียน การทำแบบฝึกหัด และการสอบ ผู้วิจัยพบว่าคะแนนในส่วนการเขียนสะกดคำและคำศัพท์พื้นฐานอยู่ในระดับที่จำเป็นต้องเร่งพัฒนาเนื่องจากนักเรียนไม่สามารถเขียนสะกดได้ถูกต้องและไม่สามารถจำคำศัพท์ที่เรียนไปแล้วได้ ดังนั้น เพื่อการแก้ปัญหาพร้อมกับการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ การสอนโดยการใช้สื่อที่เร้าความสนใจได้ดีควบคู่ไปกับกิจกรรมเพื่อลดความรู้สึกเคร่งเครียดมากเกินไปสามารถช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ อีกทั้งหากมีการใช้แบบฝึกหัดร่วมด้วยเพื่อการย้ำทวนเนื้อหาและเพิ่มการฝึกให้ถี่มากขึ้นก็จะยิ่งเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากขึ้นตามไปด้วย

จากสภาพการเรียนรู้ที่พบและแนวทางในการแก้ไขข้างต้น Laufer et al (2005) ได้กล่าวว่าในการสอนคำศัพท์ให้ได้ผล ผู้สอนควรมีการแบ่งเวลาให้เหมาะสมเพื่อไม่ให้กระทบระบบการสอนเนื้อหาอื่นๆ โดยการที่ผู้เรียนรู้คำศัพท์ได้ดีขึ้นนั้นก็ต่ออาศัยวิธีการกระตุ้นที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียกใช้คำศัพท์ที่ได้เรียนไป ทั้งนี้ การใช้บัตรคำศัพท์เพื่อทบทวนและส่งเสริมการจำมีความสอดคล้องกับการเรียนภาษาที่สองตามวิธีการเรียนรู้การสัมพันธ์สิ่งเร้าคู่ (Paired-associate learning) เพื่อเพิ่มคลังคำศัพท์อย่างรวดเร็ว (Laufer et al, 2005; Nakata, 2020) โดยหลักการแล้ว เมื่อผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ คำศัพท์นั้นก็จะเก็บอยู่ในความจำระยะสั้น (Short – term memory หรือ STM) แต่หากไม่ได้รับการทบทวน ข้อมูลนั้นก็หายไปในเนื่องจากสมองจะเก็บเฉพาะข้อมูลที่สนใจหรือมาจากความตั้งใจและการทบทวนข้อมูลบ่อยครั้งก็จะทำให้ข้อมูลอยู่ในความจำระยะสั้นเป็นเวลานานพอที่จะฝังตัวในความจำระยะยาว (Long- term memory หรือ LTM) (Atkinson and Shiffrin, 1968) สำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ด้านคำศัพท์ แบบฝึกคือเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะและความชำนาญจากการฝึกซ้ำเพื่อแก้ไขจุดอ่อนโดยใช้ต่อบทเรียนหรือภายใต้เงื่อนไขเพื่อทำให้ทักษะมีความคงทน (สินินาฏ มีศรี, 2559; รัชดาภรณ์ พิมพ์พิสิฐถาวร, 2561) โดยที่เป็นผลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองตามกฎแห่งการฝึกหัดของ Thorndike (Thorndike, 1898)

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยประสงค์ที่จะนำบัตรคำศัพท์และแบบฝึกมาใช้ร่วมกันเพื่อเสริมการเสริมศักยภาพของกันและกันในกิจกรรมการพัฒนาความรู้ด้านคำศัพท์ภาษาอังกฤษและการส่งเสริมให้จำได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เด็กนักเรียนมีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ความรู้คำศัพท์ที่ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาเป็นความรู้ด้านรูปคำและความหมาย ผ่านกระบวนการฝึกฝนทำซ้ำ รวมถึงศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนด้วยเช่นกันในฐานะที่เป็นอีกประเด็นสำคัญที่จะให้ทราบความรู้สึกที่มีต่อองค์ประกอบต่างๆของกิจกรรมที่ใช้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนโดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก
2. เพื่อศึกษาความคงทนในการจำคำศัพท์ของนักเรียนหลังการใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์สูงขึ้นหลังจากการใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก
2. นักเรียนสามารถจำคำศัพท์ได้คงทนหลังจากการใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี ปีการศึกษา 2565 รวมจำนวนทั้งสิ้น 480 คน และจากการแบ่งประชากรตามห้องเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มแบบกลุ่มโดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จำนวน 37 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 บัตรคำศัพท์ จำนวน 3 ชุด มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

- 1) ศึกษาเนื้อหาของรายวิชาและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับหลักการส่งเสริมการจำ และหลักการสอนคำศัพท์
- 2) สร้างต้นแบบบัตรคำศัพท์ ซึ่งประกอบด้วย รูปภาพ คำศัพท์ คำอ่าน และชนิดของคำ จำนวน 3 ชุด
- 3) นำต้นแบบบัตรคำศัพท์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00
- 4) พัฒนาบัตรคำศัพท์ตามคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ชุดแบบฝึก จำนวน 3 ชุด มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเนื้อหาของรายวิชาและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับหลักการส่งเสริมการจำ หลักการสอนคำศัพท์ และหลักการเกี่ยวกับแบบฝึกทางภาษา

- 2) สร้างชุดแบบฝึกสำหรับการเขียนสะกดคำ ฉบับร่างจำนวน 3 ชุด
- 3) นำชุดแบบฝึกฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00
- 4) พัฒนาแบบฝึกตามคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

2.3 แบบทดสอบคำศัพท์ จำนวน 1 ชุดเพื่อทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และทดสอบความคงทนในการจำ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเนื้อหาของรายวิชาและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับหลักการส่งเสริมการจำ หลักการสอนคำศัพท์ และหลักการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการจำและคำศัพท์

- 2) สร้างแบบทดสอบคำศัพท์ชนิดคำตอบสั้น ฉบับร่างจำนวน 3 ชุด
- 3) นำแบบทดสอบคำศัพท์ฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบและได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

- 4) พัฒนาแบบทดสอบคำศัพท์ตามคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

2.4 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน คาบละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 5 คาบ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

- 1) ศึกษาเนื้อหาของรายวิชาและเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับหลักการส่งเสริมการจำ หลักการสอนคำศัพท์ และหลักการเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อออกแบบวิธีการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้
- 2) กำหนดขั้นตอนของกิจกรรมได้เป็น 4 ขั้นตอนคือ ขั้นนำเสนอคำศัพท์ ขั้นออกเสียงคำศัพท์ ขั้นสะกดคำศัพท์ และขั้นแปลความหมาย โดยใช้บัตรคำศัพท์ในสองชั้นแรกแล้วตามด้วยชุดแบบฝึกในสองชั้นหลัง
- 3) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับร่างจากขั้นตอนของกิจกรรมที่กำหนดไว้โดยประกอบด้วยมาตรฐาน ตัวชี้วัดสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล
- 4) นำแผนการจัดการเรียนรู้ฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและได้คำตัดสินความสอดคล้องเท่ากับ 1.00
- 5) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

2.5 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บัตรคำศัพท์ช่วยการจำร่วมกับชุดแบบฝึกคำศัพท์ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 3 ด้าน จำนวน 13 ข้อ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับความพึงพอใจ และวิธีประเมินความพอใจ
- 2) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจฉบับร่าง จำนวน 1 ชุด ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 13 ข้อ
- 3) นำแบบประเมินความพึงพอใจฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบและได้คำตัดสินความสอดคล้องเท่ากับ 0.84
- 4) พัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจฉบับร่างตามคำแนะนำเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 สัปดาห์ โดยรูปแบบการทดลองแบบ one group pretest – posttest - posttest โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.1 ในขั้นก่อนการสอน ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบคำศัพท์ชนิดคำตอบสั้น เรื่อง Parts of animals จำนวน 10 ข้อเพื่อทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ในขั้นการสอน ผู้วิจัยจัดกิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึกตามขั้นตอนที่ออกแบบไว้ในแผนการสอน

3.3 ในขั้นหลังการสอน ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบคำศัพท์ชนิดคำตอบสั้นชุดเดิมเพื่อทดสอบหลังเรียนและเว้นระยะเวลา 2 สัปดาห์เพื่อทดสอบความคงทนในการจำโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้ง หลังจากนั้นจึงประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบความแตกต่างและคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยรวม ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. นำผลจากการทดสอบความคงทนในการจำมาเปรียบเทียบความแตกต่างกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์จากการทดสอบหลังเรียนและคำนวณเป็นค่าเฉลี่ยรวม ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test dependent และ ค่า p value
3. นำผลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ มาวิเคราะห์และคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วจึงแปลผลโดยใช้เกณฑ์การแปลผลของลิเคิร์ท (1976) 5 ระดับ

คือ ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00) ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49) ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49) ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49) และระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์โดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก

ตารางที่ 1 การแสดงการเปรียบเทียบระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ก่อนเรียนและหลังเรียนจำแนกเป็นรายบุคคล

คนที่	คะแนน		ผลต่าง (D)	คนที่	คะแนน		ผลต่าง (D)
	(10 คะแนนเต็ม)				(10 คะแนนเต็ม)		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน ครั้งที่ 1			ก่อนเรียน	หลังเรียนครั้งที่ 1	
1	2	6	+4	20	2	8	+6
2	2	4	+2	21	0	8	+8
3	0	8	+8	22	0	7	+7
4	4	8	+4	23	2	7	+5
5	8	8	0	24	1	8	+7
6	3	9	+6	25	1	7	+6
7	9	10	+1	26	1	10	+9
8	0	5	+5	27	3	8	+5
9	0	9	+9	28	0	10	+10
10	0	8	+8	29	1	3	+2
11	2	9	+7	30	5	8	+3
12	2	2	0	31	2	8	+6
13	0	1	+1	32	1	7	+6
14	0	7	+7	33	0	10	+10
15	4	9	+5	34	1	7	+6
16	1	5	+4	35	1	1	0
17	0	10	+10	36	1	8	+7
18	1	8	+7	37	0	8	+8
19	1	10	+9				

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์หลังจากการใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึกเพิ่มขึ้นโดยนักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 34 คน อยู่ในระดับคงที่ 3 คน จากการพิจารณาอัตราการเพิ่มขึ้นของผลสัมฤทธิ์ที่อยู่ในช่วง 1-10 คะแนน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในอัตราเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ 10 คะแนนมีจำนวน 3 คน ถัดมาคือนักเรียนที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผลสัมฤทธิ์ 9 คะแนนมีจำนวน 3 คน และนักเรียนที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผลสัมฤทธิ์ 8 คะแนนมีจำนวน 4 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การแสดงการเปรียบเทียบระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยรวม

ค่าเฉลี่ย	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ค่าความต่าง
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
	1.64	2.06	7.27	2.38	5.62

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนโดยรวมของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยรวมหลังเรียนได้เท่ากับ 7.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.38 และผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยรวมก่อนเรียนได้เท่ากับ 1.64 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.06 คิดเป็นผลต่างเท่ากับ 5.62 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.92 นอกจากนี้ ค่า p-value จากผลการเปรียบเทียบพบว่าเท่ากับ 0.00 และมีค่านัยสำคัญน้อยกว่า 0.05

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก

ตารางที่ 3 การแสดงการเปรียบเทียบระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนและผลการทดสอบความคงทนในการจำแนกเป็นรายบุคคล

คนที่	คะแนน		ผลต่าง (D)	คนที่	คะแนน		ผลต่าง (D)
	(10 คะแนนเต็ม)				(10 คะแนนเต็ม)		
	หลังเรียน	ความคงทน ในการจำ			หลังเรียน	ความคงทน ในการจำ	
1	6	8	+2	20	8	10	+2
2	4	8	+4	21	8	9	+1
3	8	10	+2	22	7	9	+2
4	8	10	+2	23	7	10	+3
5	8	8	0	24	8	9	+1
6	9	10	+1	25	7	6	-1
7	10	10	0	26	10	10	0
8	5	9	+4	27	8	9	+1
9	9	10	+1	28	10	10	0
10	8	9	+1	29	3	8	+5
11	9	10	+1	30	8	10	+2
12	2	7	+5	31	8	9	+1
13	1	1	0	32	7	10	+3
14	7	2	-5	33	10	10	0
15	9	9	0	34	7	10	+3
16	5	7	+2	35	1	1	0
17	10	9	-1	36	8	8	0
18	8	8	0	37	8	10	+2

คะแนน				คะแนน			
คนที่	(10 คะแนนเต็ม)		ผลต่าง (D)	คนที่	(10 คะแนนเต็ม)		ผลต่าง (D)
	หลังเรียน	ความคงทน			หลังเรียน	ความคงทน	
	ในการจำ				ในการจำ		
19	10	10	0				

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการทดสอบความคงทนในการจำของนักเรียนหลังจากผ่านไป 14 วันเพิ่มขึ้นจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนโดยนักเรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 23 คน อยู่ในระดับคงที่ 11 คน และลดลง 3 คน ในจำนวนนี้ อัตราความคงทนในการจำของนักเรียนที่เพิ่มขึ้นสูงสุดคือ 5 คะแนนมีจำนวน 2 คน และอันดับรองลงมาคืออัตราความคงทนในการจำที่เพิ่มขึ้น 4 คะแนน 3 คะแนน 2 คะแนน และ 1 คะแนนโดยมีนักเรียนจำนวน 2 คน, 3 คน, 8 คน และ 8 คน ตามลำดับ ส่วนนักเรียนที่มีอัตราความคงทนในการจำคงที่หรือ 0 คะแนนมีจำนวน 11 คน นอกจากนี้ อัตราความคงทนในการจำของนักเรียนที่ลดลงมากที่สุดคือ -5 คะแนน และ -1 คะแนน โดยมีจำนวน 1 คน และ 2 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การแสดงการเปรียบเทียบระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์หลังเรียนและผลการทดสอบความคงทนในการจำโดยรวม

ค่าเฉลี่ย	หลังเรียน		ความคงทนในการจำ		ผลต่าง		p-value	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	(D)	S.D.		
	7.27	2.38	8.45	2.35	1.18	1.85		

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านความคงทนในการจำคำศัพท์โดยรวมสูงกว่าหลังเรียน โดยผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยรวมด้านความคงทนในการจำได้เท่ากับ 8.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.35 และผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยรวมหลังเรียนได้เท่ากับ 7.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.38 คิดเป็นผลต่างเท่ากับ 1.18 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.85 นอกจากนี้ ค่า p-value จากผลการเปรียบเทียบพบว่าเท่ากับ 0.00 และมีค่านัยสำคัญน้อยกว่า 0.05

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก

ตารางที่ 5 การแสดงผลจากการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก

ด้าน	$\bar{X}$	ร้อยละ	S.D.	แปลผล
ด้านกิจกรรม	3.91	78.16	0.95	ระดับมาก
ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู	4.30	85.95	0.78	ระดับมาก
ด้านการประเมินการเรียนรู้	4.07	81.35	0.85	ระดับมาก
รวมทั้งรวม	4.08	81.54	0.86	ระดับมาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.86) เมื่อวิเคราะห์รายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด

คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.78) รองลงมาคือด้านการประเมินการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.85) และ ด้านกิจกรรม ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.95) ตามลำดับ

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้คำศัพท์ และความคงทนในการจำคำศัพท์โดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปผลและอภิปรายได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์หลังจากการใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก มีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนโดยรวมของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นผลต่างเท่ากับ 5.62 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.92 นอกจากนี้ ค่า p-value จากผลการเปรียบเทียบพบว่าเท่ากับ 0.00 และมีค่านัยสำคัญน้อยกว่า 0.05 แสดงว่ากิจกรรมและชุดแบบฝึกมีประสิทธิภาพ

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านความคงทนในการจำคำศัพท์โดยรวมสูงกว่าหลังเรียน โดยผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยรวมด้านความคงทนในการจำ คิดเป็นผลต่างเท่ากับ 1.18 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.85 นอกจากนี้ ค่า p-value จากผลการเปรียบเทียบพบว่าเท่ากับ 0.00 และมีค่านัยสำคัญน้อยกว่า 0.05 แสดงว่ากิจกรรมและชุดแบบฝึกสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนและพัฒนาการ

3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.86) จึงสรุปได้ว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึก

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยข้อที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มสูงขึ้น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถอภิปรายได้คือการจัดระบบเนื้อหา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยได้จัดระบบให้กับเนื้อหาที่ปรากฏในบัตรคำศัพท์และแบบฝึกโดยคำนึงถึงระดับเนื้อหาและระดับความสามารถของผู้เรียนซึ่งความรู้ที่นำมาสอนเป็นความรู้ด้านภาษาอังกฤษในระดับหน่วยย่อย (Micro skill) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงวางแผนและนำเสนอเนื้อหาผ่านวัตรกรรมโดยจำแนกความรู้ออกเป็นหน่วยย่อยแล้ววางลำดับให้แต่ละส่วนเป็นพื้นฐานไปสู่ความรู้ที่ใหญ่ขึ้นแบบขั้นบันไดต่อเนื่องกันตั้งแต่การออกเสียงตามหน่วยย่อยของคำไปจนถึงการรู้จักความหมายของคำเพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นจากสื่อร่วมกับการฝึกอย่างเป็นขั้นตอนตามหลักการสร้างคำ ทั้งนี้ แนวทางนี้สอดคล้องกับวิธีการสอนแบบล่างขึ้นบน (Bottom-up instructional approach) โดย Moskovsky et al. (2014) และ Lee and Yoon (2019) กล่าวว่า การสอนแบบนี้เริ่มความรู้หน่วยเล็กที่สุดไปสู่ความรู้ที่เป็นหน่วยที่ใหญ่ที่สุดของขอบเขตเนื้อหาโดยความรู้ย่อยเป็นพื้นฐานไปสู่ความรู้หรือทักษะในระดับที่สูงกว่า แต่อย่างไรก็ตาม แม้การสอนแบบบนลงล่าง (Top-down instructional approach) ซึ่งนำทักษะในระดับสูงหรือเนื้อหาในภาพกว้างนำมาก่อนแล้วเจาะจงที่หน่วยย่อยของภาษาในภายหลังจะเป็นวิธีการที่ดี แต่สำหรับผู้เรียนที่มีพื้นฐานทางภาษาที่จำกัดมาก การสอนแบบล่างขึ้นบนเป็นกระบวนการที่เหมาะสมมากกว่าด้วยเหตุผลของการปูพื้นฐานที่จำเป็น จากงานวิจัยของ กฤติมา จรรยาเทศ และ ปาริฉัตร ชุ่มนาว (2562) ซึ่งเกี่ยวกับการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษตามแนวทางการสอนแบบล่างขึ้นบนโดยใช้หลักโฟนิกส์ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งบ่งบอกได้ว่าพื้นฐานทางภาษาอังกฤษของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้น

2. จากผลการวิจัยข้อที่ 2 พบว่าจากผลการวิเคราะห์ความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึกมีความคงทนในการเรียนรู้และมีการพัฒนาขึ้น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถอธิบายได้คือการใช้นวัตกรรมแบบผสานประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

เนื่องจากการเรียนคำศัพท์ต้องมีการทบทวนและฝึกใช้สม่ำเสมอ การนำเสนอความรู้ในระดับหน่วยย่อยของคำศัพท์ไปถึงความรู้ในระดับที่ใหญ่กว่าซึ่งมีรายละเอียดมากผ่านการใช้บัตรคำศัพท์เพียงอย่างเดียวจึงไม่เพียงพอ ดังนั้น การสร้างแบบฝึกเพื่อทบทวนและสร้างเงื่อนไขให้ใช้ความรู้ตามรูปแบบที่กำหนดจึงช่วยให้นักเรียนจำได้คงทนขึ้นหลังจากผ่านระยะเวลาไปช่วงหนึ่งซึ่งวิธีนี้ดีกว่าการรับข้อมูลจากการอ่านจากบัตรคำศัพท์เพียงอย่างเดียวแล้วพยายามจำ แนวปฏิบัตินี้สอดคล้องกับข้อมูลทางวิชาการของ Atkinson and Shiffrin (1968) และ Çeliköz et al. (2019) ที่กล่าวว่าประสาทสัมผัสทำให้เกิดความจำในขั้นแรกแล้วจะถูกเปลี่ยนเป็นความจำระยะสั้นก็ต่อเมื่อผ่านกลไกทางสมองที่คัดกรองและตัดสินใจเลือกจำข้อมูลจากความตั้งใจและความหมาย ต่อจากนั้น การเพิ่มประสิทธิภาพความจำระยะสั้นโดยการทำซ้ำและการใช้เทคนิคช่วยจำร่วมกันสามารถช่วยให้เกิดการเข้ารหัสอย่างมีความหมายเพื่อส่งข้อมูลไปยังความจำระยะยาว ทั้งนี้ Sitompul (2013) ได้สอนคำศัพท์ด้วยการผสมวิธีด้วยเช่นกันกับผู้วิจัยแต่ใช้บัตรคำศัพท์พร้อมกับรายการคำศัพท์เพื่อช่วยจัดโครงสร้างในการจำและวางแผนการฝึก และ สยามรัฐ จิตแจ้ง และ อาปีเกิล มีลาต เอสเซียน (2564) ได้ใช้บัตรคำศัพท์ร่วมกับกิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและผลจากวิธีการเหล่านี้สามารถพบได้ว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากผู้วิจัยได้พบว่านักเรียนบางส่วนมีความคงทนในการจำลดลงซึ่งพฤติกรรมการเรียนก็อาจเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการขาดเรียนและการไม่ทบทวนอย่างสม่ำเสมอ แต่ในขณะเดียวกันพฤติกรรมการเรียนดังเช่นการค้นคว้าเพิ่มเติมและการฝึกเพิ่มด้วยตนเองก็อาจเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักเรียนบางส่วนมีคะแนนความคงทนในการจำจากเดิมโดย Sun et al. (2017) และ Azhary et al. (2020) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมในการเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมหรือสกัดกั้นความก้าวหน้าในการเรียนรู้ก็ได้ หากเป็นพฤติกรรมที่ดี ผู้เรียนก็จะมีมีการเปลี่ยนแปลงตนเองตั้งแต่การจดจำ วิธีการเรียน การสร้างแนวทางในการพัฒนาตนเองตลอดจนการพัฒนากรอบความคิด (Mindset) ของตนเองด้วยเช่นกัน

3. จากผลการวิจัยข้อที่ 3 พบว่าระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึกในภาพรวมอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถอธิบายได้คือวิธีการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

เนื่องจากการจัดกิจกรรมบัตรคำศัพท์ร่วมกับชุดแบบฝึกได้ถูกออกแบบให้ทุกองค์ประกอบเกิดประสิทธิภาพที่สอดคล้องกันในกระบวนการใช้ นอกจากการทำเนื้อหาให้เข้าใจง่ายและมีการประเมินที่ไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกกดดันแล้ว กลวิธีการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอนก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความหมายให้กับการเรียนรู้ได้ดี โดยในการจัดกิจกรรมนี้ ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนลองผิดลองถูก ตรวจสอบตนเองและแก้ไขตนเองโดยที่ไม่รู้สึกลัวถูกจับผิดพร้อมไปกับการสร้างเงื่อนไขให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการฝึกด้วยกัน ดังนั้นการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมนี้จึงเป็นการสร้างพื้นที่อิสระให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและรู้สึกถึงความใส่ใจของผู้สอนได้ โดย โยธิน ศิริเอ๋ย (2559) ได้กล่าวว่าการใส่ใจดูแลผู้เรียนอย่างทั่วถึงเป็นการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาและแก้ไข อีกทั้งการจัดกิจกรรมที่สนุกสนานสนใจสามารถสร้างเจตคติทางบวกต่อการเรียนโดยที่เจตคติที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการสอนสามารถนำไปสู่การกล้าซักถาม กล้าทดลองและการนำข้อผิดพลาดมาพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ เนื่องจากชั้นเรียนที่ผู้วิจัยสอนเป็นกลุ่มนักเรียนคละความสามารถ แม้กิจกรรมจะช่วยให้ให้นักเรียนโดยรวมพัฒนาตนเองได้แต่นักเรียนบางส่วนก็ยังเข้าใจเนื้อหาได้ช้าและสับสนเกี่ยวกับความรู้ระดับพื้นฐานของคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ดังนั้น เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศักยภาพเฉพาะตน การให้ความช่วยเหลือในระหว่างกระบวนการสอนจึงมีความจำเป็นเพื่อที่นักเรียนจะได้มีความรู้และทักษะที่เพียงพอที่จะทำกิจกรรมร่วมกับ

เพื่อนๆ และติดตามเนื้อหาตลอดกระบวนการได้ ทั้งนี้ แนวทางที่ผู้วิจัยใช้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีรอยต่อพัฒนาการ (Zone of proximal development) ของ Lev Vygotsky (Vygotsky, 1978) ที่กล่าวว่ามนุษย์สามารถพัฒนาศักยภาพปัจจุบันของตนเองให้ก้าวข้ามไปสู่ศักยภาพอีกระดับที่สูงขึ้นได้โดยจากการช่วยเหลือโดยผู้ที่มีศักยภาพเหนือกว่าไม่ว่าจะโดยการปฏิสัมพันธ์หรือการให้ตัวอย่างและการสาธิตโดยตรงและจากสื่อ จากงานวิจัยของ Nahari & Alfadda (2016), ศิริพร อำพันธ์ศรี (2561) และ บุตรศิริรินทร์ จิวพานิชย์ (2563) ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นในทิศทางเดียวกันว่า การถ่ายทอดความรู้ที่มีกลวิธีการเรียนรู้และสื่อที่หลากหลายพร้อมด้วยวิธีการสอนที่เข้าใจปัญหาและความต้องการของผู้เรียน การวางเงื่อนไขให้ใช้ความรู้ และการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ดีอันจะนำไปสู่ความสุขในการเรียน ความรู้สึกภูมิใจในตนเองและกำลังใจที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาวิจัยต่อไป ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรนำกิจกรรมบัตรคำศัพท์ไปประยุกต์ใช้ในการสรุปสาระในการเรียนรู้เพื่อสร้างความคงทนในการเรียนรู้
2. ควรมีการนำสื่อเทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันสำหรับทำบัตรคำศัพท์พร้อมเสียงเจ้าของภาษามาใช้ในการสร้างสื่อ
3. ควรสร้างเงื่อนไขให้นักเรียนสลับกับเพื่อนตรวจคำตอบและให้ครูเป็นผู้เฉลยเพื่อการทบทวนและตรวจสอบตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายผลการวิจัยไปสู่การใช้บัตรคำศัพท์ร่วมกับเทคนิคอื่นหรือผสมผสานไปกับแนวทางการสอนแบบอื่น เช่น การเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เกมมิฟิเคชัน และการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยพิจารณาตามระดับความซับซ้อนของเนื้อหา
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุในหลายๆด้านที่เกี่ยวข้องกับการความคงทนในการจำของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กฤติมา จรรยาเทศ และ ปาริฉัตร ชุ่มนาว. (2562). การใช้วิธีสอนโน้ตบุ๊ก เพื่อเสริมสร้างการออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น UMT-POLY Journal*, 16, 211-217.
- โยธิน ศิริเอ๋ย. (2559). ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รหัสวิชา ง 32101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559. เชียงราย. โรงเรียนเทิงวิทยาคม.
- บุตรศิริรินทร์ จิวพานิชย์. (2563). พัฒนาสื่อการเรียนรู้ผ่านอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ในรายวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา*, 4(1), 36-46.
- รัชดาภรณ์ พิมพ์พิสิฐถาวร. (2561). การพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษด้วยแบบฝึกทักษะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). นครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริพร อำพันธ์ศรี. (2561). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานภาษาอังกฤษที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความพึงพอใจต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ.*, 11(2), 117-128.

- สยามรัฐ จิตแจ่ม และอาปีเกิล มีลาต เอสเซียน. (2564). การพัฒนาความสามารถด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ เรื่อง Present Simple Tense ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม โดยใช้บัตรคำ. *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา*, 5(2), 57-65.
- สินีนาน มีศร. (2559). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนแบบบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีวิชัยวิทยาจังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). นครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- Atkinson, R. C., & Shiffrin, R. M. (1968). Human Memory: A Proposed System and Its Control Processes. *The Psychology of Learning and Motivation*, 89-195.
- Azhary, S., Supahar, S., Kuswanto, K., & Ikhlas, M. (2020). Relationship Between Behavior of Learning and Student Achievement in Physics Subject. *Jurnal Pendidikan Fisika Indonesia*, 16(1), 1-8. doi:10.15294/jpfi.v16i1.23096
- Çeliköz, N., Erişen, Y., & Şahin, M. (2019, August). Cognitive Learning Theories with Emphasis on Latent Learning, Gestalt and Information Processing Theories. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 9(3), 18-33.
- Gairns, R., & Redman, S. (1986). *Working with Words*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hatch, C., & Brown, E. (1995). *Vocabulary, Semantic, and Language Education*. New York: Cambridge University Press.
- Laufer, Nation, & Meara. (2005). Ten Best Ideas for Teaching Vocabulary. In *The Language Teacher*, 29, 3-6.
- Lee, J., & Yoon, K. (2019). Alternative Vocabulary Learning Approaches in EFL Setting: Bottom-up or Top-down? *English Teaching*, 74(3), 141-160. doi:10.15858/engtea.74.3.201909.141
- Moskovsky, C., Jiang, G., Libert, A., & Fagan, S. (2014). Bottom-Up or Top-Down: English as a Foreign Language Vocabulary Instruction for Chinese University Students. *TESOL QUARTERLY*, 49(2), 1-22. doi:10.1002/tesq.170
- Nahari, A., Alfadde, H. (2016). From Memorising to Visualising: The Effect of Using Visualisation Strategies to Improve Students' Spelling Skills. *Canadian Center of Science and Education*, 9(6), 1-18.
- Nakata, T. (2020). Learning Words with Flashcards and Word Cards. In S. Webb (Ed.), *The Routledge Handbook of Vocabulary Studies*. (pp. 304-319). New York: Routledge.
- Nation, I. S. (1983). *Teaching and Learning Vocabulary*. English Language Institute, University of Wellingtonpp.
- Richards, J. (1976). The Role of Vocabulary Teaching. *TESOL Quarterly*, 10(1), 77-89.
- Seal, B. D. (1991). Vocabulary Learning and Teaching. In M. C. Murcia (Ed.), *Teaching English as a second or foreign language* (pp. 296-311). Boston, MA: Heinle & Heinle.
- Sitompul, E. Y. (2013). Teaching Vocabulary Using Flashcards and Word List. *Journal of English and Education* 2013, 1(1), 52-58.
- Sun, J., Oh, Y., Seli, H., & Jung, M. (2017). Learning Behavior and Motivation of At-Risk College Students: The Case of a Self-Regulatory Learning Class. *The Journal of At-Risk Issues*, 20(2), 12-24.

Thorndike, E. L. (1898). *Animal Intelligence: An Experimental Study of the Associative Processes in Animals*. Psychological Review Monograph Supplement.

Vygotsky, L. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge: Harvard University Press.

การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3
โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส โดยใช้กิจกรรมประกอบอาหาร
Developing Critical Thinking Skills of Kindergarten 3 Students at
Watwetawanthummawat School Using Cooking Activities

พรพรรณ จิตต์เพียร¹ ภาวิยา ขนบแก้ว² สิริมนี บรรจง³ และ ดิษิรา ผางสง่า⁴
Pornpan Chitpian¹ Pharwiya Kanarbkaew² Sirimanee Banjong³ and Disira Phangsanga⁴

Received: February 27, 2023; Revised: September 11, 2023; Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมประกอบอาหารของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส ก่อนและหลังโดยใช้กิจกรรมประกอบอาหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาสที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 29 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สังเกตจากนักเรียนไม่สามารถคิด และสรุปเป็นคำตอบของการทำกิจกรรมได้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร และแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติทดสอบสมมติฐาน (t-test) ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาสมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.40 /91.95 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 80/80 ตามที่กำหนด และนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส หลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ, กิจกรรมประกอบอาหาร, นักเรียนชั้นอนุบาล

ABSTRACT

This research aims to create and find the effectiveness of cooking activities of kindergarten 3 students of Watwetawanthummawat School and to compare critical thinking skills of kindergarten 3 students before and after using cooking activities. The sample used in this research was 29 students in kindergarten 3/1 at Watwetawanthummawat School, who were studying in the second semester 2022, academic year. Cluster random sampling methods were used to select the population because students lack the ability to critically think. Students are not able to think through and synthesize their observations to respond to the task. Tools used in this research include cooking activities plans and critical thinking skills assessments. Statistics used to analyze data include Average, Standard deviation, and t-test statistics. The results showed that the efficiency of cooking activities to develop critical thinking skills of kindergarten 3/1 students at Watwetawanthummawat School were 85.40 /91.95, which meets the 80/80 criteria as required and that the kindergarten 3/1 students at Watwetawanthummawat School after received cooking activities had critical thinking skills higher than before the event at the level of 0.05.

Keywords: Critical thinking skills, cooking activities, kindergarten students

¹ นักศึกษาศาสาวิชาการศึกษปฐมวัย, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail: s61131112045@ssru.ac.th

² ครูพี่เลี้ยง, โรงเรียนวัดเวตวันธรรมมาวาส, E-mail: Pawiya38001@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail: sirimane.ba@ssru.ac.th

⁴ อาจารย์ สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, E-mail: disira.ph@ssru.ac.th

¹ Student in Early Childhood, Education Program at Suansunandha Rajabhat University, E-mail: s61131112045@ssru.ac.th

² Mentors, Watwetawanthummawat School, E-mail: Pawiya38001@hotmail.com

³ Assistant Professor, Faculty of Education at Suansunandha Rajabhat University, E-mail: sirimane.ba@ssru.ac.th

⁴ Lecturer, Faculty of Education at Suansunandha Rajabhat University, E-mail: disira.ph@ssru.ac.th

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า จำเป็นต้องพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพโดยเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัย เด็กวัยนี้สมองเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเริ่มตั้งแต่ปฐมวัย เพราะเด็กวัยนี้พัฒนาการทั้งด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านอารมณ์จิตใจ และด้านสติปัญญาอย่างรวดเร็ว หากเด็กได้รับการพัฒนาอย่างครบถ้วนบนพื้นฐานของการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ จะสร้างเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยเฉพาะด้านสติปัญญาที่ช่วยให้เด็กรู้คิด รู้ทำอย่างเท่าทันกับยุคสมัย (อัครพล ไชยโชค, 2563: 28) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยถือว่าการพัฒนาความสามารถในการคิดเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะการให้ผู้เรียนคิดเป็น วิเคราะห์เป็น สร้างองค์ความรู้ได้ จะส่งผลให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงแรกมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการพัฒนาขั้นต่อไป นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2560 ได้มุ่งเน้นให้ความสำคัญการพัฒนาทักษะการคิดโดยแก้ไขจุดหมายด้านสติปัญญาเพื่อให้มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้เพราะผลพัฒนาการคุณภาพเด็กที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในช่วงที่ผ่านมาไม่สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและเพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างการศึกษา ระดับปฐมวัยกับระดับประถมศึกษา จึงได้เพิ่มเติมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ลงในหลักสูตร คือทักษะในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะส่งผลดีในการปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560: 8, 45)

จากการสังเกตนักเรียนชั้นอนุบาล โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास เขตบางซื่อ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่านักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास จำนวน 58 คน มีปัญหาเกี่ยวกับทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สังเกตจากนักเรียนไม่สามารถคิด และสรุปเป็นคำตอบของการทำกิจกรรมได้ นักเรียนไม่สามารถหาแนวทางในการนำไปใช้โดยใช้เหตุและผลประกอบการตัดสินใจได้ นักเรียนยึดความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองเป็นหลักในการตอบคำถาม ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัญหาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนควรได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น เพื่อจะช่วยให้เด็กนักเรียนนั้นมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การจัดกิจกรรมประกอบอาหาร เป็นกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงได้ลงมือปฏิบัติกับของจริงและเกิดการค้นพบด้วยตนเองภายใต้การดูแลและคำแนะนำจากครู โดยให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสในการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า จากการเรียนรู้การจัดกิจกรรมประกอบอาหารด้วยตนเองเด็กจะชอบและมองเห็นเป็นเรื่องสนุกสนานเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เด็ก ๆ จะได้ทำสิ่งต่าง ๆ จากวัสดุอุปกรณ์ในการทำอาหารซึ่งช่วยให้เด็กเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี ด้วยขั้นตอนการทำอาหารง่าย ๆ ไม่ยุ่งยาก และที่สำคัญเป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน น่าสนใจสำหรับเด็ก ในการทำและเลือกกินอาหารมักจะต้องใช้ประสาทสัมผัสทุกอย่างเป็นกระบวนการในการเลือกทำให้เกิดความตื่นเต้น ด้วยเหตุผลนี้เด็กจึงมีความจดจ่อใส่ใจที่จะเรียนรู้ไปกับกิจกรรมประกอบอาหาร ซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้ของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1910 อ้างถึงใน จารุวรรณ คงทวี, 2561: 4) กล่าวว่า การเรียนรู้มาจากประสบการณ์ที่เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเองเช่นเดียวกับการเรียนของเด็กปฐมวัยซึ่งเกิดจากการทำตามประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูจัดโดยเน้นพัฒนาการ และมีความสอดคล้องกับกระบวนการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา นอกจากนี้ผลการวิจัยของ ปิยมาศ พลพอม, นูรอินี เจมะ และธีรารัตน์ ศรีวิรัตน์ (2559: 565) ได้ทำการศึกษาผลการจัดกิจกรรมสืบสานจากธรรมชาติเพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย พบว่า ทักษะการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสืบสานจากธรรมชาติโดยรวมมีคะแนนหลังการทดลองเพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสืบสานจากธรรมชาติสูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบกับเนื้อหาหรือจุดประสงค์การเรียนรู้การคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบนี้อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชร ฝอยอิน (2561: 70) ได้ทำการศึกษา

การพัฒนาแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กปฐมวัยโดยใช้การไตร่ตรองการสอนและสารนิทัศน์พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยของ ตฤณ หงส์ใส (2562: 3) ได้ศึกษาการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กปฐมวัยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบสอบผลการวิจัยพบว่า ในการส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของปฐมวัย ที่เรียนรัฐวิทยาศาสตร์โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบสอบได้คะแนนร้อยละ 96.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 65.00 ผลการวิจัยของ รัตนา ใจเร็ว, ศรีวิภา เงินดี และสิริณี บรรจง. (2564: 1459) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมเรียนปนเล่นและแบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนอนุบาล 2/2 โรงเรียนพญาไท พบว่า ผลการวิเคราะห์การสร้างและหาคุณภาพแบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาเรียนปนเล่นของนักเรียนชั้นอนุบาล 2/2 โรงเรียนพญาไท มีดังนี้แบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ การบอกครุเมื่อมีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ การหาผ้ามาเช็ดเมื่อน้ำหรือนมหก การไม่ร้องไห้เมื่อเก็บที่นอน การหาสิ่งของได้เอง การบอกครุเมื่อปวดปัสสาวะหรืออุจจาระ แบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 5 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ผ่านเกณฑ์ทุกข้อตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานอาภา วิชะรังสรรค์ และคณะ (2566: 21) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกล ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาล 2/2 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกลอยู่ในระดับดีทุกคน ซึ่งการใช้นวัตกรรมนี้ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้น

ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส โดยใช้การจัดกิจกรรมประกอบอาหาร เพื่อเป็นการศึกษาว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ที่มีลักษณะเป็นการเรียนปนเล่นเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยังเป็นการถ่ายทอดความคิดโดยผ่านประสบการณ์จริงในการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ที่จะส่งผลช่วยพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กปฐมวัยได้หรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนาการตามมาตรฐาน และตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมาวาส ก่อนและหลังโดยใช้กิจกรรมประกอบอาหาร

สมมติฐานการวิจัย

1. กิจกรรมประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนชั้นอนุบาล 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवासที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้อง รวมนักเรียนทั้งหมด 58 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवासที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 29 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สังเกตจากนักเรียนไม่สามารถคิด และสรุปเป็นคำตอบของการทำกิจกรรมได้ นักเรียนไม่สามารถหาแนวทางในการนำไปใช้โดยใช้เหตุ และผลประกอบการตัดสินใจได้ นักเรียนยึดความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองเป็นหลักในการตอบคำถาม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร และแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.1 ขั้นตอนการสร้าง และหาประสิทธิภาพแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร

2.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมประกอบอาหารของเด็กปฐมวัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรม

2.1.2 ออกแบบ และสร้างกิจกรรมประกอบอาหารที่มีเนื้อหาส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 12 กิจกรรม ดังนี้ น้ำส้มปั่น น้ำผลไม้หลากสี ไข่โตโนเสาร์ ไข่ครก และข้าวเกรียบดอกไม้ม

2.1.3 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร ได้แก่ ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ ขั้นตอนกิจกรรม สื่อ อุปกรณ์ และการประเมินผล

2.1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ หัวหน้าสายชั้นระดับอนุบาลและครูผู้สอนระดับอนุบาล ที่มีความชำนาญในการตรวจสอบคุณภาพความถูกต้อง และความครอบคลุมเนื้อหาตามจุดประสงค์โดยใช้เกณฑ์การประเมินของลิเคิร์ต (Likert's scale) เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้ค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.94, S.D = 0.15) หลังจากนั้นนำแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่ผ่านการตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

2.1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร ที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.1.6 นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และหาประสิทธิภาพของกิจกรรมประกอบอาหาร

2.2 ขั้นตอนการสร้าง และหาคุณภาพแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 ศึกษาตำราแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารและงานวิจัย มาสร้างแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีจำนวน 3 ชุด ชุดที่ 10 ข้อละ 1 คะแนน รวมเป็น 30 คะแนน

2.2.3 สร้างเกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้ 1 คะแนน หมายถึง ตอบได้ถูกต้อง 0 คะแนน หมายถึง ตอบผิดหรือไม่ได้ตอบ และเกณฑ์การประเมินโดยใช้ร้อยละ 3 ระดับ คือ ระดับดี ระดับพอใช้ และระดับปรับปรุง

2.2.4 นำแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ ครูผู้สอนระดับอนุบาล ที่มีความชำนาญใน การตรวจสอบคุณภาพความถูกต้อง และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์ (IOC) โดยมีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

2.2.5 นำแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วดำเนินการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยผู้วิจัยได้เลือกแบบทดลองแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อน – สอบหลัง (One Group Pretest – Posttest Design) ดังตารางที่ 1 (พิสนุ พองศรี, 2558: 128) เขียนเป็นสัญลักษณ์ดังนี้

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

Pre – test		Treatment		Post – test
O ₁		X		O ₂
โดย	O ₁	หมายถึง	ทดสอบก่อนทำกิจกรรม	
	X	หมายถึง	การทดลองใช้การจัดกิจกรรมประกอบอาหาร	
	O ₂	หมายถึง	ทดสอบหลังจัดกิจกรรม	

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร และแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 ผู้วิจัยนำแผนการจัดประเมินการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร และแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน

4.3 ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมินแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร และแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยกรอกข้อมูลลงในแบบประเมินความเหมาะสม และแบบประเมิน IOC

4.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้แบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นผ่านการทำระดับคุณภาพแล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลก่อนทดลองใช้กิจกรรมประกอบอาหาร

4.5 เมื่อดำเนินการทดลองครบ 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณฉบับเดียวกับก่อนการทดลองไปประเมินความสามารถหลังทดลองผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

4.6 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้กิจกรรมประกอบอาหารโดยเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน ได้แก่ วันพุธ และวันศุกร์ วันละ 30 นาที ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 09.00 น. – 09.30 น. ช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์

4.7 นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมมาวาส ก่อนการทดลองและหลังการทดลองไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่า t-test

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास โดยใช้กิจกรรมประกอบอาหารได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพกิจกรรมประกอบอาหาร และแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของกิจกรรมประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและประสิทธิภาพของกิจกรรมประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ E_1 E_2

จำนวนแบบฝึก	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	จำนวนนักเรียน	ประสิทธิภาพของกิจกรรมประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
3 ชุด	30	25.62	0.86	29	ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) 85.40
3 ชุด	30	27.59	0.78	29	ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) 91.95

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนกิจกรรมประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีค่าเท่ากับ 25.62 คิดเป็นร้อยละ 85.40 และค่าเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังการจัดกิจกรรมด้วยแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเท่ากับ 27.59 คิดเป็นร้อยละ 91.95 ประสิทธิภาพของกิจกรรมประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จากการทำแบบประเมินหลังการจัดกิจกรรมด้วยแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดเป็นร้อยละ 85.40 และมีคะแนนจากการทำแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 91.95 ดังนั้นแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास จึงมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.40 /91.95

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 ก่อนการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร

การประเมิน	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	df	ค่า t
ก่อนการจัดกิจกรรม	29	12.45	1.59	28	-45.61*
หลังการจัดกิจกรรม	29	27.59	0.78		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังการจัดกิจกรรมประกอบอาหารสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สรุปผลและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास พบว่า กิจกรรมประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवासมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.40 /91.95 ซึ่งผ่านเกณฑ์ 80/80 ตามที่กำหนด ผลประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) ซึ่งได้จากการทำแบบทดสอบย่อย หลังจากการได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร ในแผนนั้น ๆ เสร็จสิ้นครบทั้ง 12 กิจกรรม เมื่อรวมคะแนนการประเมินจากแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้นำมาหาค่าเฉลี่ย และคิดเป็นร้อยละ ซึ่งมีค่าเท่ากับ 85.40 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมประกอบอาหารที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ (E1) ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80 ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมประกอบอาหาร เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากหลักสูตร และตำราที่ผู้วิจัยได้สืบค้นหาข้อมูลมา ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหารที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของนักเรียน กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ฝึกการคิด การวางแผน การจดจำ การจำแนก และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ผ่านการได้ลงมือทำด้วยตนเองจนสามารถประสบความสำเร็จได้ โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมไม่ซับซ้อน สามารถเข้าใจได้ง่าย จดจำได้ง่าย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นสาธิต และขั้นปฏิบัติการ และให้เด็กได้สังเกตโดยครูใช้คำถามกระตุ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของอาหาร ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม อยู่ในช่วงความสนใจของนักเรียน และการประเมินผลมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2563: 40-41) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การประกอบอาหาร เป็นการจัดกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมทักษะการคิด เนื่องจากเด็กได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมผ่านขั้นตอนและกระบวนการประกอบอาหารประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ เกิดความคิดรวบยอดและพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ อย่างสมดุลจากการได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการเรียนรู้จนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ อีกทั้งยังปลูกฝังเด็กให้เด็กมีพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ สุขอนามัย และโภชนาการที่ดีกิจกรรมที่จัดให้กับเด็กปฐมวัย จุดประสงค์สำคัญไม่ได้มีขึ้นเพื่อผลของงาน คือ อาหารที่ทำเสร็จแต่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กได้เกิดความสุข สนุกสนาน ได้รับความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เน้นกระบวนการระหว่างการทำกิจกรรมเป็นสำคัญเน้นให้เด็กเกิดประสบการณ์การเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ไม่ว่าจะเป็น หู จมูก ลิ้น และกายสัมผัส ให้เด็กได้สังเกตเห็นความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนั้นยังปลูกฝังให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดี มีมารยาทที่ดีในการรับประทานอาหาร การประหยัด ความสะดวก รวมถึงการสร้างนิสัยรักการทำงาน ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ฝึกการสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และที่สำคัญฝึกการติดตามขั้นตอนต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนเกิดเป็นผลงาน ส่วนผลประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) ซึ่งได้จากการทำแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังจากการได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร ครบทั้ง 3 ชุด โดยได้นำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย และคิดเป็นร้อยละมีค่าเท่ากับ 91.95 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมประกอบอาหาร ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ (E2) ที่ตั้งไว้ร้อยละ 80 ทั้งนี้เนื่องจากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แบบประเมินสามารถใช้ประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้จริง สะดวกในการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในช่วงการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่มีองค์ประกอบคือแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กในด้านทักษะการวิเคราะห์ ด้านทักษะการสังเคราะห์ และด้านทักษะการโยงความสัมพันธ์ เป็นชุดประเมินที่มีภาษา รูป ลักษณะที่เข้าใจได้ง่าย ภาพมีความชัดเจน เกิดความสุข สนุกสนานในการทำและแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาผลการศึกษา

ประสิทธิภาพของกิจกรรมประกอบอาหารของนักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास ซึ่งมีค่าเท่ากับ 85.40/91.95 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุจริย บรมณิล (2563: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการประกอบอาหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการประกอบอาหาร เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.51/ 85.60 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อารยา ระศรี (2558: 49) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านทักษะการคิดอนุบาลปีที่ 2 โดยเกมการศึกษาตามแนวคิดพัฒนาการและการเรียนรู้ของสมอง ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า แผนการจัดประสบการณ์การเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านทักษะการคิดชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยเกมการศึกษา ตามแนวคิดพัฒนาการและการเรียนรู้ของสมอง (Brain - based Learning) มีประสิทธิภาพ 86.00 / 88.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास ก่อนและหลังโดยใช้กิจกรรมประกอบอาหาร พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 โรงเรียนวัดเวตวันธรรมवास หลังได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เป็นเพราะอาจเนื่องมาจากการประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนได้รับการจัดกิจกรรม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.45 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.59 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนชั้นอนุบาล 3/1 ขาดทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนไม่สามารถคิด และสรุปเป็นคำตอบของการทำกิจกรรมได้ นักเรียนไม่สามารถหาแนวทางในการนำไปใช้โดยใช้เหตุ และผล ประกอบการตัดสินใจได้ นักเรียนยึดความรู้สึกละอารมณ์ของตนเองเป็นหลักในการตอบคำถาม ทำให้นักเรียนไม่สามารถทำแบบประเมินได้ถูกต้อง จึงทำให้คะแนนจากการทำแบบประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมมีคะแนนต่ำ และจากการประเมินทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังได้รับการจัดกิจกรรม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.78 ซึ่งจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์หลังการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร พบว่าสูงกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณครบ 12 กิจกรรม ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ฝึกทักษะในการ คิด การจำแนก การรับฟังเหตุผลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติพร สงวนศรี (2562: 65) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาศักยภาพการคิดของเด็กปฐมวัยด้วยชุดคู่มือบูรณาการองค์ความรู้ พบว่าการเปรียบเทียบการคิดวิเคราะห์ของเด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ โดยใช้ชุดคู่มือบูรณาการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์แตกต่างกันโดยความสามารถคิดวิเคราะห์ของเด็กนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 หลังได้รับการจัดประสบการณ์โดยชุดคู่มือบูรณาการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรวิภา สรรพกิจงาน (2564: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือภาพปริศนา ชุด หนูดีรักผลไม้กับการจัดประสบการณ์แบบปกติ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือภาพปริศนาชุด หนูดีรักผลไม้ กับการจัดประสบการณ์แบบปกติ พบว่า กลุ่มทดลองหลังจากที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือภาพปริศนา ชุด หนูดีรักผลไม้ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 26.19 และคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ เท่ากับ 22.76 หมายความว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐณานันทรราช (2563: 100) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ

ไฮสโคปด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคปด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีคะแนนทักษะการคิดพื้นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ช่วงเวลาที่ใช้ในการทดลองการจัดกิจกรรมอาจจะปรับใช้ในช่วงกิจกรรมอื่น เช่น กิจกรรมเล่นตามมุม โดยใช้กิจกรรมเล่นบทบาทสมมติเป็นพ่อครัวแม่ครัวในการประกอบอาหารแต่มีลำดับขั้นตอนในการสอนเหมือนกับแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหาร
2. ครูผู้สอนที่นำแผนการจัดกิจกรรมประกอบอาหารไปใช้ ควรศึกษาแผนการจัดกิจกรรมให้มีความเข้าใจ และจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้เพียงพอกับจำนวนของนักเรียน และควรมีการปรับนวัตกรรมให้เข้ากับบริบทของนักเรียน โรงเรียน และสถานการณ์ในปัจจุบัน
3. ควรศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับ การแพ้อาหารของนักเรียนในห้องเรียนโดยละเอียดเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการศึกษาลำดับขั้นตอนการประกอบอาหารอย่างละเอียดโดยให้ขั้นตอนไม่ซับซ้อนเข้าใจได้ง่าย และใช้เวลาไม่นานจนเกินไป
2. ควรศึกษากิจกรรมประกอบอาหารให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนใน แต่ละช่วงวัย
3. ควรทำการบูรณาการกิจกรรมประกอบอาหารกับทักษะอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น การจัดกิจกรรมประกอบอาหารพัฒนาทางด้านภาษา พัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์ หรือความสามารถทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กรวิภา สรรพกิจจานง. (2564). การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือภาพปริศนา ชุดหนูดีรักผลไม้กับการจัดประสบการณ์แบบปกติ. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 5(2). 3-4.
- จารุวรรณ คงทวี. (2561). *การคิดวิจารณ์ของเด็กรู้จักปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเลอะสีด้วยนิ้วมือ*. (ปริญญาานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชลัสพร สงวนศรี. (2562). ได้ทำการศึกษาการพัฒนาศักยภาพการคิดของเด็กปฐมวัยด้วยชุดคู่มือบูรณาการองค์ความรู้. *วารสารละคริมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*, 3(2), 38-42.
- ณัฐญา นันทราช. (2563). *การพัฒนาทักษะการคิดพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบไฮสโคปด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา* (รายงานการวิจัยในชั้นเรียน). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดาร์รัตน์ อุทัยพยัคฆ์. (2563). ประโยชน์ของการประกอบอาหารในเด็กปฐมวัย. สืบค้นเมื่อ 27 สิงหาคม 2565, จาก http://daratim54.blogspot.com/2012/04/blog-post_08.html.
- ตฤณ หงส์สี. (2562). การส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กปฐมวัยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบสืบสอบ. *วารสารครุศาสตร์*, 47(2), 243-244.

- นุจรีย์ บุณณิล. (2563). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมการประกอบอาหาร เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 3(7), 38-53.
- ปานอาภา วิชะรังสรรค์, นฤมล เนียมหอม, ธิติกัญจน์ ฐิติโสภณศักดิ์ และ สุพันธ์วิทย์ ไวยรูป. (2566). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ โดยใช้วิธีทัศน์เพื่อการสอนทางไกล *วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา*, 7(1), 14-22.
- ปิยมาศ พลพอม, นูร์ไอณี เจมะมะ และธีรารัตน์ ศรีวิรัตน์. (2559). ผลการจัดกิจกรรมสืบสานจากธรรมชาติเพื่อพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย. ในการประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ การนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษา สาขาการศึกษา ระดับปริญญาตรี ครั้งที่ 8. (หน้า 2026-2027). หาดใหญ่: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พัชรี ผลโยธิน. (2561). ได้ทำการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของเด็กปฐมวัยโดยใช้การไตร่ตรองการสอนและสารนิทัศน์. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(1), 26-27.
- พิสนุ พองศรี. (2558). วิจัยชั้นเรียน: *หลักการและเทคโนโลยีปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธการพิมพ์.
- รัตนา ใจเร็ว, ศรีวิภา เงินดี และสิริมณี บรรจง. (2564). การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมเรียนปนเล่นและแบบประเมินทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนอนุบาล 2/2 โรงเรียนพญาไท. *รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ การนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ครั้งที่ 3* (1463-1464). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อัศรพล ไชยโชค. (2563). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยการจัดกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์นอกห้องเรียน ประกอบผังกราฟิกสำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต*, 14(1), 16-17.
- อารยา ระศร. (2558). ผลการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านทักษะการคิดอนุบาลปีที่ 2 โดยเกมการศึกษาตามแนวคิดพัฒนาการและการเรียนรู้ของสมอง. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 3(8), 145-146.
- Dewey, John (1910). *How we think*. Boston: D. C. Heath and Company.

**แนวทางการพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนในเครือข่ายศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**
**Guidelines for Improving Communication and Technology Skills in
the School Network of Teacher Professional Training Center of
Suan Sunandha Rajabhat University**

สุมาลี เทียนทองดี
Sumalee Tientongdee

Received: February 24, 2023; Revised: September 11, 2023; Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 สำหรับรายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งได้จากการวิเคราะห์บทความวิจัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บทความวิจัยของนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ฝึกประสบการณ์สอนกับโรงเรียนร่วมเครือข่ายของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาจากคัดเลือกจากบทความที่ผ่านเกณฑ์การประเมินบทความวิจัยเพื่อเผยแพร่ในงานประชุมเชิงวิชาการระดับชาติสำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษา ครั้งที่ 3 ปี พ.ศ. 2564 และเกณฑ์การพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี ได้จำนวนทั้งสิ้น 18 บทความ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพบทความวิจัยและแบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) บทความวิจัยทั้งหมดเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง (ร้อยละ 100) บทความวิจัยมุ่งพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยี (ร้อยละ 66.67) และการทักษะการสื่อสาร (ร้อยละ 33.33) ตามลำดับ 2) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากที่สุด ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นปูพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน 2) ขั้นนำเทคโนโลยีไปใช้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ 3) ขั้นลงมือแก้ปัญหาและบูรณาการทางวิทยาศาสตร์ 4) ขั้นสื่อสารและเผยแพร่ผลงานเชิงวิทยาศาสตร์ ข้อเสนอแนะในอนาคตควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในการใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

คำสำคัญ: ทักษะการสื่อสาร, เทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21, โรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ABSTRACT

The purpose of this research was to offer the guideline of learning management in science for a lower secondary level to develop communication and technology in 21st century skills based on the result of research articles' analysis. The sample group was 18 research articles of undergraduate in general science doing a practicum at the school network of teaching professional training center, faculty of education, Suan Sunandha Rajabhat University, Bangkok. Those papers were published in the proceeding of the national academic conference for undergraduate students in education, 2021. The paper selection was based on the research quality criteria. The research instruments were the research quality assessment form and an assessment form for the learning management to developing communication and technology skills. The data were analyzed by using descriptive statistics and content analysis. The results showed that 1) all research articles were classroom action research to improve 21st century skills (66.67 percent) and secondly to develop communication skills (33.33 percent) and 2) the new learning management in science for a lower secondary level to develop communication and technology skill had the quality at a very high level. They consist of 4 steps: 1) preparation of technological skills and communication based on school context, 2) using technology to conduct a scientific investigation, 3) solving the scientific problem and integration, and 4) scientific communication and publishing. The recommendation for future study is to try out learning management for other education levels and related subjects.

Keywords: communication skill, technology skill in the 21st century, school network of Teacher Professional Training Center

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาของไทยมีความจำเป็นเร่งด่วนเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการปฏิรูปจัดการเรียนการสอนอันเนื่องมาจากในช่วงสองปีที่ผ่านมาประเทศไทยและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ซึ่งส่งผลกระทบต่อความยากลำบากในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้นทั่วประเทศและทั่วโลก (Narine & Meier, 2020) ในประเทศไทยจากรายงานการศึกษาไทยในช่วง พ.ศ. 2562-2564 การจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ต้องมีการปรับเปลี่ยนอย่างฉับพลันตามสถานการณ์ดังกล่าวเช่นกัน เนื่องมาจากความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีและโลกการสื่อสารแบบออนไลน์มาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งนำไปสู่ความจำเป็นของผู้สอนที่ต้องค้นหาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและการใช้สื่อเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ทั้งโรงเรียนและหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับต้องมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ทั้งนี้โจทย์การแก้ปัญหาของประเทศและในสังคมยุคการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน โดยเฉพาะยุคหลังโควิด-19 การเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานย่อมเกิดความท้าทายอย่างยิ่ง กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้และมีทักษะกระบวนการนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ที่ช่วยส่งเสริมทักษะในการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 และสามารถพัฒนาพลเมืองของไทยให้เป็นพลเมืองที่ดีของโลกได้ด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ในฐานะดูแลรับผิดชอบหลักสูตรวิทยาศาสตร์ของไทย จึงได้พยายามปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ในวิชาวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน มุ่งเน้นในการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีข้อสรุปร่วมกันว่า ทักษะที่จำเป็นควรมีที่สำคัญอยู่ 3 ด้าน คือ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะชีวิตและการทำงาน และ 3) ทักษะด้านสารสนเทศ การสื่อสารและเทคโนโลยี (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2561) ซึ่งกำหนดให้ความสามารถในการสื่อสารและเทคโนโลยีให้เป็นหนึ่งในสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ที่ต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งนี้การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์จำเป็นต้องคำนึงถึงมาตรฐานและตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับกรอบการพัฒนาประเทศ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ไปสู่การสร้างเทคโนโลยีโดยใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนใช้เทคโนโลยีในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพและทันสมัย อีกทั้งสามารถนำองค์ความรู้และทักษะการคิดขั้นสูงทางวิทยาศาสตร์ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตของตนเองและดูแลสังคมได้ต่อไป (เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช และคณะ, 2559) วิทยาศาสตร์จึงมีบทบาทสำคัญต่อสังคมไทย เพราะการศึกษาวิทยาศาสตร์จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการคิดค้นทางด้านเทคโนโลยี อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่สามารถเป็นผู้ผลิตนวัตกรรม ยกระดับเศรษฐกิจของไทยได้ต่อไปในอนาคต ซึ่งตรงกับเป้าหมายของการจัดการศึกษาไทยในยุคประเทศไทย 4.0 ทักษะการสื่อสารและสารสนเทศเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาในอนาคต และเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียนไทย ดังที่กล่าวไว้ในงานวิจัยของ (อรชร ปราจันทร์ และสุกัญญา แซ่ม้อย, 2561)

อีกทั้งในปัจจุบันจากการศึกษาของ เอกภูมิ จันทระขันตี (2559) พบว่าปัญหาที่สำคัญของการสื่อสารองค์ความรู้ของนักเรียน คือการที่นักเรียนยังขาดการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ขาดการเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์กับคำถาม หรือความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยใช้ความรู้วิทยาศาสตร์ โดยการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์จำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิด ข้อมูล หรือผลจากการสำรวจตรวจสอบทางวิทยาศาสตร์ ด้วยวิธีที่เหมาะสม มีการประยุกต์ใช้ทักษะทางด้านเทคโนโลยีในการสืบค้นหาข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและประเมินความน่าเชื่อถือ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการทำงานร่วมกันอย่างรู้เท่าทันและรับผิดชอบต่อสังคม และนำมาซึ่งการยอมรับองค์ความรู้ที่ตนเองได้ค้นพบ ทั้งนี้ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ก็ได้เล็งเห็นสภาพสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนในยุคหลังโควิด-19 จากผลรายงานการประชุม

คณะครุศาสตร์ประจำปี 2561 และความต้องการของนักเรียนที่ขาดทักษะทางด้านเทคโนโลยีและทักษะการสื่อสาร ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงได้ดำเนินการส่งเสริมให้นักศึกษาครูทุกสาขาวิชาของคณะครุศาสตร์ ให้พัฒนานวัตกรรมและแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยทำงานร่วมกับโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล มากกว่า 200 โรงเรียน โดยเฉพาะในรายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป ในฐานะหน่วยผลิตครูวิทยาศาสตร์ มีส่วนรับผิดชอบโดยตรง

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาและวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่สามารถนำมาเสนอเป็นข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีซึ่งถือว่าเป็นสมรรถนะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทางด้านการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ในภาพรวมที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจากในปีการศึกษา 2564 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้มีจำนวนผลงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาครูทั้งสิ้นจำนวน 48 บทความ และผ่านเกณฑ์การประเมินที่สามารถนำเสนอผลงานวิจัยได้จำนวน 33 บทความ ในจำนวนนี้มีบทความที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีมีทั้งสิ้น 18 บทความ ซึ่งเป็นผลงานวิจัยที่มีคุณค่าและประสิทธิภาพ ในการนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ผลงานวิจัยดังกล่าว เพื่อทราบและเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่ช่วยพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยนี้จะนำไปสู่การขยายผลในภาพรวมต่อไปในอนาคตในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีผ่านการวิเคราะห์ผลที่ได้จากงานวิจัยที่มุ่งเน้นส่งเสริมทักษะดังกล่าวในบริบทของโรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นโรงเรียนร่วมเครือข่ายพัฒนาของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ย่อยดังต่อไปนี้

1. เพื่อวิเคราะห์ผลงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาวิชาชีพรายวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. เพื่อนำข้อสรุปมาเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 สำหรับการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาจากผลงานวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนของนักศึกษาครูชั้นปีที่ 5 ของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวนทั้งสิ้น 18 บทความ โดยพิจารณาจากบทความที่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์การประเมินบทความวิจัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบประเมินบทความวิชาการเพื่อนำเสนอในงานประชุมเชิงวิชาการระดับชาติของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษา และแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี ซึ่งแบบประเมินมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีมาก และใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อสรุปและเสนอ

แนวทางในการพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีสำหรับรายวิชาวิทยาศาสตร์ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเครือข่ายร่วมพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ จำนวนบทความวิจัยของนักศึกษาชั้นปีที่ 5 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำนวนทั้งสิ้น 48 บทความ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บทความวิจัยจำนวน 18 บทความ ซึ่งพิจารณาจากบทความที่ผ่านเกณฑ์การประเมินบทความวิจัยที่ได้รับการนำเสนอและตีพิมพ์ในวารสารการประชุมเชิงวิชาการระดับชาติ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประจำปี พ.ศ. 2564 และที่ผ่านเกณฑ์การประเมินรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีในการพิจารณาความสอดคล้องของบทความวิจัยที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 โดยผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแบบประเมินคุณภาพบทความวิจัยที่นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ และแบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี โดยแบบประเมินดังกล่าวได้นำไปผ่านผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบประสิทธิภาพ ได้แก่ ความตรงเชิงเนื้อหาโดยมีค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และการตรวจสอบความเที่ยงมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 0.89

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความวิจัยของนักศึกษาครูที่ได้รับการตีพิมพ์บทความวิจัยในวารสารการประชุมเชิงวิชาการระดับชาติของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษา ครั้งที่ 3 ประจำปี 2564 จำนวนบทความทั้งหมดเป็นบทความทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก จำนวนทั้งสิ้น 33 บทความ

2) ผู้วิจัยได้ทำการจัดหมวดหมู่บทความวิจัยตามเฉพาะเนื้อหาสาระรายวิชาวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี ได้จำนวนทั้งสิ้น 18 บทความ จากนั้นนำบทความไปผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยพิจารณาองค์ประกอบ ได้แก่ รูปแบบการวิจัย ขนาดกลุ่มตัวอย่าง นวัตกรรมการเรียนรู้ และผลการวิจัย ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ส่งผลต่อแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21

3) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา จำแนกองค์ประกอบของบทความวิจัย และสรุปออกมาเป็นประเด็นที่สำคัญที่มีความสอดคล้องโดยพิจารณาประสิทธิภาพว่าความสอดคล้องหรือ Percentage of Non-overlapping Data (PND) (Scruggs, Mastropieri, Cook, and Escobar, 1986) โดยใช้เกณฑ์ ถ้า $PND < 50\%$ ถือว่ามีประสิทธิภาพน้อย สำหรับ PND เท่ากับ 70-90% (moderately/fairly effective) จะถือว่ามีประสิทธิภาพปานกลาง และหาก PND มีค่ามากกว่า 90% ถือว่ามีประสิทธิภาพสูง โดยผู้วิจัยเลือกเฉพาะผลการวิจัยของนักศึกษาที่มีความสอดคล้องของค่า PND มากกว่า 90%

4) ผู้วิจัยนำข้อสรุปมาเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี จากนั้นนำไปผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์ศึกษา เพื่อพิจารณาคุณภาพของแนวทางการจัดการเรียนรู้ โดยประเมินตามองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญรวมทั้งสิ้น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ด้านส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ด้านส่งเสริมทักษะทางด้านเทคโนโลยี ด้านส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ได้นำสถิติเชิงพรรณนามาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ การวิเคราะห์บทความวิจัย แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านระเบียบวิธีวิจัย และด้านแนวทางการ

จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบย่อย ด้านระเบียบวิธีวิจัย และสรุปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีใน ศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ในการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ไปผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน ใช้วิธีการประเมินแบบระดับ คะแนนตามเกณฑ์มาตรฐาน 5 ระดับ และสรุปเป็นค่าคะแนนเฉลี่ย และแปลผลระดับคุณภาพ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์บทความวิจัยจำนวนทั้งสิ้น 18 บทความ แบ่งตามเกณฑ์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีวิจัยที่สำคัญ ได้แก่ รูปแบบการวิจัย ขนาดกลุ่มตัวอย่าง นวัตกรรมการเรียนรู้ และผลการวิจัย แสดงผลได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์บทความวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนตามกรอบแนวคิดด้านระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ	แปลผล
1. รูปแบบการวิจัย			
- การวิจัยเชิงทดลอง	18	100	มากที่สุด
2. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง			
- จำนวนมากกว่า 30 คน	12	66.67	มาก
- จำนวนน้อยกว่า 30 คน	6	33.33	น้อย
3. นวัตกรรมการเรียนรู้			
- พัฒนาทักษะการสื่อสาร	6	33.33	น้อย
- พัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยี	12	66.67	มาก
4. ผลการวิจัย			
- ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	18	100	มากที่สุด
- ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21	18	100	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า เกณฑ์การประเมินแบบร้อยละจาก 0 ถึง 19.99 หมายถึง น้อยที่สุด 20.00 ถึง 39.99 หมายถึง น้อย 40.00 ถึง 59.99 หมายถึง ปานกลาง 60.00 ถึง 79.99 หมายถึง มาก และ 80.00 ถึง 100 หมายถึง มากที่สุด ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าทุกบทความวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง และขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 30 คน อยู่ในระดับ มาก (ร้อยละ 66.67) นวัตกรรมส่วนมากเป็นการพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยี (ร้อยละ 66.67) รองลงมา คือ พัฒนาทักษะ การสื่อสาร (ร้อยละ 33.33) และผลการวิจัยทั้งหมดสามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะในศตวรรษที่ 21 (ร้อยละ 100) ผลจากตารางนี้ทำให้มีความเชื่อมั่นได้ว่าการจะนำผลการวิจัยดังกล่าวไปทำการสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการส่งเสริม ทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 มีความน่าเชื่อถือมาก และสามารถนำไปบูรณาการใช้ในห้องเรียนได้จริง

2. ผลการวิเคราะห์บทความวิจัยด้านนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สามารถสรุปเป็นภาพรวมและแยกแต่ละประเด็นได้ดังนี้

1) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งคำถาม อภิปราย และนำเสนอผลงาน กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ ระดมความคิดให้

ผู้เรียนได้โต้แย้งเชิงวิทยาศาสตร์ สามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลและผลงานจากการทำกิจกรรมได้โดยใช้ประจักษ์พยานทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมเน้นการแก้ปัญหาเริ่มจากไม่ซับซ้อน และนำไปสู่กิจกรรมที่แก้ปัญหาที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น รูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้ส่วนใหญ่ ได้แก่ การเรียนรู้แบบสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ และการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา

2) การเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยี ครูต้องปรับพื้นฐานให้กับนักเรียนทางด้านสื่อเทคโนโลยีก่อนเรียน เช่น การใช้แพลตฟอร์มในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ การใช้ search engine ต่าง ๆ ในการสืบค้นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ การประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน ที่พบมากในงานวิจัย เช่น Canva, Google suite, Gamification, LiveWorksheets, infographics เป็นต้น ซึ่งพบว่าช่วยส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนสูงขึ้นได้ การนำเสนอผลงานผ่านการทำงานเป็นกลุ่ม มีการแบ่งหน้าที่ภายในกลุ่มอย่างชัดเจน และทุกคนได้มีโอกาสในการนำเสนอ และฝึกการใช้เทคโนโลยี

3) การวัดประเมินผลทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี เป็นการประเมินตามสภาพจริง โดยใช้แบบประเมินทักษะทางด้านเทคโนโลยี และแบบประเมินทักษะการนำเสนอผลงานทางด้านวิทยาศาสตร์ มีการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ติดตามการร่วมกิจกรรมในช่วงเวลาทำการศึกษานอกห้องเรียน และมีระบบสนับสนุนแบบออนไลน์ในการช่วยเหลือนักเรียนนอกห้องเรียน ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการนำเสนอความคิดเห็น และแสดงความสามารถอย่างเต็มที่

3. สรุปแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 สำหรับรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาตามองค์ประกอบด้านต่าง ๆ จากกรอบแนวคิดที่กล่าวไว้ในรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลในข้อที่ 2 ผู้วิจัยได้นำข้อสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญ ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นปูพื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทโรงเรียน 2) ขั้นนำเทคโนโลยีไปใช้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ 3) ขั้นลงมือแก้ปัญหาและบูรณาการทางวิทยาศาสตร์ 4) ขั้นสื่อสารและเผยแพร่ผลงานเชิงวิทยาศาสตร์ ซึ่งนำไปผ่านการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของแนวทางการจัดการเรียนรู้กับบริบทของโรงเรียน การส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี และส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งแสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับคุณภาพ
1. สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน	4.67	0.57	มากที่สุด
2. ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร	4.33	0.71	มาก
3. ส่งเสริมทักษะการใช้เทคโนโลยี	4.67	0.57	มากที่สุด
4. ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.33	0.71	มาก
รวม	4.50	0.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเมินความสอดคล้องของขั้นตอนทั้ง 4 ขั้น กับด้านต่าง ๆ ได้แก่ บริบทของโรงเรียน การส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การส่งเสริมทางด้านเทคโนโลยีได้ และการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ พบว่ามีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และส่งเสริมทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$,

S.D. = 0.57) นอกจากนี้ยังพบว่าสามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้แนวทางการจัดการเรียนรู้มีผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.64)

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นของนักศึกษาครู จำนวนทั้งสิ้น 18 บทความ ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งสองเกณฑ์ สามารถสรุปเป็นผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

1) ผลการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพบว่า องค์ประกอบของการวิเคราะห์ผลการวิจัยสามารถนำไปสู่การเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีได้ตรงกับกรอบแนวคิดที่พัฒนาไว้ในการศึกษาครั้งนี้ สำหรับระเบียบวิธีวิจัยของผลงานวิจัยทั้งหมดเป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว เป็นรูปแบบการวิจัยที่น่าเชื่อถือ ทำให้ผลการวิจัยมีประสิทธิภavnนำไปสู่การเสนอแนวทางการจัดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง จากผลการวิจัยการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นที่ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนซึ่งพบว่าสูงถึงร้อยละ 66.67 ทั้งนี้ทุกผลงานวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้สามารถส่งเสริมทั้งทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และสามารถส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ที่นำมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน พบว่าสามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนม์ชนัญ ธนุพราน และ กนกกาญจน์ กาญจนรัตน์ (2562) และผลการวิจัยของ ชัญญานุช พรหมดวง และ เขาวนาถ สร้อยสิงห์ (2564) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเองจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนสูงขึ้น และพบว่าการใช้ WebQuest มาบูรณาการร่วมกับการเรียนรู้แบบสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะสามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี ซึ่งการใช้เครื่องมือดังกล่าวจะช่วยในการทำงานเป็นทีม (Hakverdi-Can Meral, Sonmez, & Duygu, 2012) ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการสื่อสารทางวิทยาศาสตร์ผนวกกับส่งเสริมให้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ดังปรากฏในผลงานวิจัยของ เอกภูมิ จันทรขันธ์ (2559) จะช่วยส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งให้ผลการวิจัยสอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ และจากผลการวิจัยของ Yoonsook Chung and others (2016) พบว่าทักษะการสื่อสารมีความสำคัญมากในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถในการโต้แย้งประเด็นทางด้านวิทยาศาสตร์ ต่าง ๆ ได้ สำหรับแนวทางการพัฒนาทักษะดังกล่าวเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้เหตุผล อภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้

2) แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 สำหรับรายวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนร่วมเครือข่ายพัฒนาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ซึ่งได้ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่าการจัดการเรียนรู้ควรเน้นที่การปูพื้นฐานความรู้การใช้เทคโนโลยีให้กับผู้เรียนก่อน เพราะเทคโนโลยีต่าง ๆ มีการพัฒนาต่อยอดตลอดเวลา ผู้สอนจำเป็นต้องมีความสามารถในการช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเหล่านั้นได้ และการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสารเชิงวิทยาศาสตร์ผ่านกระบวนการสืบเสาะเพื่อแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ และนำเสนอผลงานโดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งพบว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา บุญภักดี (2563) ที่กล่าวว่าแนวทางการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันควรสอดแทรกเทคโนโลยีและสื่อที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่องเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีและทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน และดังที่ปรากฏในผลการวิจัยของ พวงเพชร นรทิตาน และ

ธีรภัทร์ ถิ่นแสน (2564) ที่พบว่าในปัจจุบันรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการใช้สื่อเทคโนโลยีแบบออนไลน์ สามารถส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้จริง ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นักการศึกษาหรือผู้บริหารโรงเรียนสามารถพิจารณาแนวทางการจัดการเรียนรู้ในบริบทของโรงเรียนในกรุงเทพมหานครไปปรับใช้กับบริบทในเขตพื้นที่อื่น ๆ ที่มีความใกล้เคียงกัน เช่น พื้นที่จังหวัดที่มีความพร้อมทางด้านสื่อและเทคโนโลยี รวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการนำเสนอผลงานเพื่อพัฒนาทักษะในการสื่อสารต่อไป
2. หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียนการสอนในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล สามารถพิจารณาผลการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาไปใช้ในการวางแผนพัฒนาหรือจัดอบรมทางด้านสื่อและเทคโนโลยีให้กับโรงเรียนในความรับผิดชอบหรือชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิเคราะห์ผลจากงานวิจัยควรมีการขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้น ครอบคลุมผลงานวิจัยทางด้านการศึกษา เช่น การวิจัยเชิงสำรวจ และการวิจัยเชิงพัฒนา
2. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติมที่ส่งผลกระทบต่อทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ เช่น ตัวแปรทางด้านเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการสื่อสารกับทักษะการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์
3. การนำแนวทางการจัดการเรียนรู้จากผลการวิจัยนี้ไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนในบริบทอื่นๆ เช่น ในระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย และในรายวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนา บุญภักดี. (2563). การจัดการเรียนรู้ยุค New Normal. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 19(2), A1-A6.
- ชัยญานุช พรหมดวง และ เขาวนาถ สร้อยสิงห์. (2564). การศึกษาทักษะการคำนวณทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง งานและพลังงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัธยมวัดมกุฏกษัตริย์. *วารสารวิชาการครุศาสตร์ สวนสุนันทา*, 5(2), 1-16.
- ชนม์ชนัญ ธนุพราน และ กนกกาญจน์ กาญจนรัตน์. (2562). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง การถ่ายโอนความร้อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา. *วารสารวิชาการครุศาสตร์ สวนสุนันทา*, 3(1), 57-64.
- เบญจวรรณ ถนอมชยวัช และคณะ. (2559). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21: ความท้าทายในการพัฒนานักศึกษา. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*, 3(2), 208-222.
- พวงเพชร นรทิตาน และ ธีรภัทร์ ถิ่นแสน. (2564). การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ภายใต้สถานการณ์โรคอุบัติใหม่. *วารสารวิชาการรัตนบุศย์*, 3(2), 84-91.

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2561). *ผลการประเมิน PISA 2015 วิทยาศาสตร์ การอ่าน และ คณิตศาสตร์ (ฉบับสมบูรณ์)*. สืบค้น 2 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/isbn-9786163627179/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2562-2564*. พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- เอกภูมิ จันทระขันตี. (2559). การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการโต้แย้งในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*, 11(1), 217–232.
- อรชร ปราจันทร์ และ สุภัญญา แซ่ม้อย. (2561). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาอีสเทอร์น*, 12(1), 156–169.
- Hakverdi-Can, Meral; Sonmez, Duygu. (2012). Learning How to Design a Technology Supported Inquiry-Based Learning Environment. *Science Education International*, 23(4), 338–352.
- Narine L, Meier C. (2020). Responding in a time of crisis: Assessing extension efforts during COVID-19. *Advancements in Agricultural Development*, 1(2), 12–23.
- Scruggs, T. E., Mastropieri, M. A., Cook, S. B., & Escobar, C. (1986). Early intervention for children with conduct disorders: A quantitative synthesis of single-subject research. *Behavioral Disorders*, 11(4), 260–271.
- Yoonsook Chung, Jungsook Yoo, Sung-Won Kim, Hyunju Lee & Dana L. Zeidler. (2016). Enhancing students' communication skills in the science classroom through socioscientific issues. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 14, 1–27.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาชาวจีน
มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย
Marketing Mix Factors Affecting Chinese Students' Decisions to Study at
Universities in The Kingdom of Thailand

ชุตินา สุดจรรยา
Chutima Sudjanya

Received: January 8, 2023; Revised: September 11, 2023; Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาชาวจีนต่อการตัดสินใจเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาชาวจีนในการเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ภาษาไทย เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัก ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .877 และทำการแจกแบบสอบถามตามความสะดวกกับนักศึกษาชาวจีนที่มีความต้องการเดินทางมาเรียนในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และมีความสามารถในการอ่าน และเข้าใจภาษาไทยในระดับที่ดี โดยการใช้เทคนิค snow ball ตัดแบบสอบถามที่ไม่ตรงตามเกณฑ์คือ เป็นแบบสอบถามที่ได้รับข้อมูลที่ผิดพลาดและข้อมูลสอบถามที่ข้อมูลสูญหายทำให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 51 ชุด และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตลาดในมุมมองผู้บริโภค 7Cs ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาชาวจีนเพื่อเรียนในมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 5.00$) ได้แก่ 1. นักศึกษาชาวจีนมีความต้องการให้มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยมีระบบที่ทำให้นักศึกษาสามารถลงทะเบียนผ่านทางเว็บไซต์ได้ 2. มหาวิทยาลัยควรมีบุคลากรมีความเป็นมิตร และ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมจีน 3. นักศึกษาชาวจีนต้องการช่องทางอำนวยความสะดวกในการติดต่อ สอบถาม ทั้งช่องทางออนไลน์การเดินทางมาติดต่อด้วยตัวเอง และโดยสามารถเดินทางมาติดต่อที่สำนักงานของมหาวิทยาลัยได้สะดวก มีหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจน โดยได้รับการบริการที่ดี และเป็นมิตร 4. นักศึกษาชาวจีนให้ความสำคัญที่ราคาค่าใช้จ่ายในการเรียนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับที่สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งผู้ปกครองรู้สึกว่ามีคุณค่าในการลงทุนให้เรียน และการมีระบบการชำระเงินที่ไม่ซับซ้อน และมีเอกสารรับรองการชำระเงินที่ชัดเจน รองลงมาคือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.94$) คือ 1. นักศึกษาชาวจีนต้องการหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา 2. นักศึกษาชาวจีนต้องการให้มหาวิทยาลัยมีคำอธิบายภาษาจีนที่อธิบายขั้นตอนเกี่ยวกับการลงทะเบียนอย่างชัดเจน และต่ำที่สุด คือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.35$) คือ นักศึกษาชาวจีนมีความต้องการให้มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยมีบริการรถรับ-ส่งไปดำเนินการทำ VISA

คำสำคัญ: ส่วนประสมทางการตลาด, นักศึกษาชาวจีน

ABSTRACT

This research topic is Marketing mix factors affecting Chinese students' decisions to study at universities in the Kingdom of Thailand. The purpose of this study was to study the marketing mix factors from the perspective of consumers that affect the decision of Chinese students to study at universities in the Kingdom of Thailand by used a Thai-language online survey through the use of Cronbach's alpha coefficient, a 5-level estimation questionnaire has been validated and its content validity (IOC) evaluated. There was an average level of .877 confidence and distributed surveys at their leisure to Chinese students interested in studying at Thai universities and be able to read and understand Thai at a good level by use the snowball method to reject surveys that do not fulfill the requirements. It was a questionnaire that received both anomalous and missing data, yielding 51 full questionnaires. The collected information was used for basic data analysis with descriptive statistics. The information is displayed as a frequency, mean, percentage, and standard deviation. According to the findings, respondents had thoughts about the marketing aspects of the 7Cs consumer viewpoint that influenced Chinese students' decisions to enroll at universities in the Kingdom of Thailand. It was at the highest level overall ($\bar{X} = 4.51$). When each aspect was taken into account, it was discovered that the aspect with the highest mean ($\bar{X} = 5.00$) was as follows: 1. Chinese students are requesting that institutions in the Kingdom of Thailand implement a system that allows students to register online. 2. The university should employ people who are courteous and understand Chinese culture. 3. Chinese students require easy ways to connect and inquire, both online and in person, and may simply travel to the university office. There is an obvious accountable agency with good and friendly service. 4. Chinese students appreciate that the cost of education is reasonable when compared to studying in China. This encourages their parents to invest in their education and have a straightforward payment with clear payment certification documentation. The thoughts on each of the four points described above are at the highest level. Follow along with the typical mean ($\bar{X} = 1.35$) were 1. Chinese students want courses that are relevant to their needs and 2. Chinese students want the University to give them all the registration related paperwork in Chinese with detailed descriptions of the producers. And the lowest is the side with mean ($\bar{X} = 1.35$) is Chinese students want shuttle service available for their visa applications.

Keywords: marketing mix factors, Chinese students

บทนำ

การระบาดของ COVID-19 ซึ่งเริ่มขึ้นในต้นปี 2563 ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อกิจกรรมที่มีอยู่ทั่วโลกไม่เพียงแต่เป็นกิจกรรมของสถานศึกษาเท่านั้น กระทั่งโลกธุรกิจ โลกท่องเที่ยว และสุขภาพได้รับผลกระทบ รัฐบาลส่วนใหญ่ทั่วโลกได้ปิดสถาบันการศึกษาชั่วคราวเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และสหรัฐอเมริกาประเทศที่ได้รับการยืนยันการติดเชื้อ COVID-19 สูงสุด ทำให้ประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการออกคำสั่งเป็นครั้งแรกในรอบร้อยปี นับตั้งแต่การระบาดของไข้หวัดใหญ่ในปี พ.ศ. 2461 ประชากรสหรัฐได้รับคำสั่งให้อยู่ในพื้นที่ของตนและหลีกเลี่ยงการสัมผัสในที่สาธารณะ เป็นผลให้สถานที่สาธารณะและบริการส่วนใหญ่หยุดดำเนินการ ภายหลังการปิดมหาวิทยาลัยวอชิงตัน เมื่อวันที่ 7 มี.ค. ต่อไปวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยกว่าพันแห่งในสหรัฐอเมริกายกเลิกชั้นเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ตามวิทยาเขตโดยตรงซึ่งส่งผลกระทบต่อนักเรียนหลายล้านคน (Billy, 2020) ทำให้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อการพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาในด้านต่าง ๆ รวมถึงการเปลี่ยนจากการสอนแบบตัวต่อตัวไปสู่การเรียนการสอนแบบออนไลน์ การยกเลิกกิจกรรมและกิจกรรมทางกายภาพ และการก่อตัวของ 'ความปกติใหม่' ในการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Tesar, 2020) ซึ่งการใช้ชีวิตแบบความปกติใหม่นั้นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นวงกว้างในชีวิตประจำวัน เช่น การสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา เพื่อป้องกันโรค การเว้นระยะห่างสำหรับบุคคล การทำงานเหลื่อมเวลา การทำงานที่บ้าน การทำธุรกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้เป็นสถานการณ์ที่ทำให้นักศึกษาชาวต่างชาติของทุกมหาวิทยาลัยประสบกับความเปลี่ยนแปลงที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวว่าประสบการณ์ของนักศึกษาต่างชาติในการศึกษาต่อต่างประเทศนั้นเต็มไปด้วยความไม่แน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อตัดสินใจจะไปศึกษาต่อต่างประเทศก็จะมีเรื่องของข้อพิจารณาทางกฎหมาย เช่น การทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทางกฎหมาย การขอวีซ่า การเตรียมเอกสารที่เหมาะสม เป็นต้น เข้ามาเป็นปัจจัยกดดัน ชักนำให้เกิดความไม่แน่นอน ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงโครงสร้างที่นักศึกษาต่างชาติต้องเผชิญมากที่สุด (Bista, 2016; Eder et al., 2010) จากการวิจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid 19) ทั่วโลกนี้ งานวิจัยของ Cohen et al. (2020) กล่าวว่านักเรียนส่วนใหญ่กังวลว่าโรคระบาดจะส่งผลกระทบต่อแผนการศึกษา/อาชีพ เศรษฐกิจ และสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวและสังคมอย่างไร อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความไม่แน่นอนที่นักศึกษาต่างชาติต้องเผชิญตลอดช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid 19) นั้นมีความโดดเด่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาจากแรงกดดันที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ร่วมกับสถานะทางกฎหมายที่ไม่เหมือนใครในขณะนี้นักศึกษาชาวต่างชาติต้องพักอาศัยแยกจากครอบครัวทำให้การระบาดใหญ่ไม่เพียงแต่ทำให้การเคลื่อนย้ายของนักศึกษาต่างชาติดลดลงอย่างมากเท่านั้น แต่ยังทำให้การเคลื่อนย้ายของนักศึกษาต่างชาติเปลี่ยนไปด้วย เนื่องจากข้อจำกัดด้านการเดินทางและการปิดวิทยาเขต นักศึกษาจำนวนมากจึงเปลี่ยนหรือยกเลิกแผนการศึกษาต่อในต่างประเทศ การศึกษาล่าสุดที่เผยแพร่โดย British Council ซึ่งเป็นแหล่งนักเรียนต่างชาติที่ใหญ่ที่สุดในสหราชอาณาจักร ในเดือนเมษายน 2020 แสดงให้เห็นว่า 39 % ของนักศึกษาชาวจีน ยังมีความไม่แน่ใจเกี่ยวกับการยกเลิกแผนการเรียน (Durnin, 2020) การระบาดของ COVID-19 ได้นำความท้าทายมากมายมาสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งในด้านการเรียนการสอน การเรียนรู้ ความร่วมมือด้านการวิจัย และธรรมาภิบาลของสถาบัน แม้จะมีการถกเถียงกันทั่วโลกว่าการระบาดของ COVID-19 จะทำให้การอุดมศึกษาในระดับสากลยุติลงหรือไม่ แต่เห็นได้ชัดว่าการแพร่ระบาดมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายของนักศึกษาต่างชาติ การแพร่ระบาดจะทำให้การเดินทางของนักศึกษาต่างชาติดลดลงอย่างมากเนื่องจากข้อจำกัดด้านการเดินทาง การปิดวิทยาเขต และการคำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยของนักศึกษาและครอบครัว

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาชาวจีนในการเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยเนื่องจากปัจจุบันนี้จำนวนนักศึกษาชาวต่างชาติในมหาวิทยาลัยในประเทศไทยมีจำนวนลดลงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลจาก ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา (2562) ที่พบว่า ชาวจีนนิยมเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยมากที่สุด โดยระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 47.31 ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.62 และระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 46.70 รองลงมาคือ ประเทศในอาเซียน ได้แก่ พม่า กัมพูชา ลาว และเวียดนาม จากผลกระทบต่อการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ทำให้มีรัฐบาลไทยมีนโยบายในการกักตัวผู้เดินทางเข้าประเทศไทย เป็นเวลา 14 วัน (State quarantine หรือ Alternative state quarantine) ที่เข้มงวดขึ้น และขั้นตอนการขอวีซ่าเดินทางเข้ามาในประเทศไทยมีความซับซ้อนยุ่งยากมากขึ้น พร้อมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพิ่มขึ้นจากสถานการณ์ปกติจำนวนมาก ประกอบกับนโยบายที่เข้มงวดของรัฐบาลจีนในการปิดประเทศ ตามนโยบาย Dynamic Covid Zero ที่ทำให้นักศึกษาชาวจีนไม่สามารถเดินทางออกนอกประเทศจีนได้ ทำให้นักศึกษาชาวจีนเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยลดจำนวนลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งการลดจำนวนลงของนักศึกษาชาวจีน ได้ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและรายได้ของมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของนักศึกษาชาวจีนที่ทำให้ตัดสินใจเลือกเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย ผลการวิจัยที่ค้นพบนี้จะทำให้เห็นแนวทางการตัดสินใจของนักศึกษาชาวจีน และทำให้เห็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและระบบการให้บริการของมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยเพื่อให้เกิดจุดเด่น หรือ จุดขายที่สามารถดึงดูดความสนใจต่อนักศึกษาชาวจีนให้เข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย รวมทั้งยังสามารถนำผลการวิจัยที่ได้มาดำเนินการวางแผนปรับปรุงการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานวิเทศสัมพันธ์ ในส่วนงานระเบียบและพิธีการตรวจคนเข้าเมือง งานเกี่ยวกับนักศึกษาชาวต่างชาติและการประสานงานด้านเอกสารการเข้าประเทศไทยของกองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองต่อนโยบายความเป็นนานาชาติและการเข้าสู่การจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกของมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภคที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาชาวจีนเพื่อเรียนในมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชาวจีนที่มีความรู้ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยได้ระดับดี และมีความประสงค์ที่จะสมัครเรียนและเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชาวจีนที่มีความรู้ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยได้ระดับดี และมีความประสงค์ที่จะสมัครเรียนและเดินทางมาเรียนที่มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย จำนวน 51 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบตามความสะดวก (Convenience Sampling) โดยใช้เทคนิค snow ball

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) โดยแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามภาษาไทยโดยเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) โดยมีเกณฑ์การประเมินของแบบสอบถามดังนี้ ระดับคะแนน 1 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด ระดับ

คะแนน 2 คะแนน หมายถึง น้อย ระดับคะแนน 3 คะแนน หมายถึง ปานกลาง ระดับคะแนน 4 คะแนน หมายถึง มาก และระดับคะแนน 5 คะแนน หมายถึง มากที่สุด ซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item objective congruence: IOC) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามภาษาไทยไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นนักศึกษาชาวจีนที่ยังคงอยู่ในราชอาณาจักรไทยจำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นเท่ากับ .877

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการแจกแบบสอบถามตามความสะดวก (Convenience Sampling) กับนักศึกษาชาวจีนที่มีความต้องการเดินทางมาเรียนในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย และมีความสามารถในการอ่าน และเข้าใจภาษาไทยในระดับที่ดี โดยการใช้เทคนิค snow ball โดยให้นักศึกษาชาวจีนที่มีความรู้และความสามารถในการอ่าน และเข้าใจภาษาไทย และเคยเรียนภาษาไทยในสถาบันการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นผู้ส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษาชาวจีนที่มีความรู้และความสามารถในการอ่านและเข้าใจภาษาไทย ที่มีความประสงค์จะเดินทางเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยรายอื่นๆ ผ่านการตอบแบบสอบถามทางออนไลน์ (Google Form) โดยให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบสอบถามด้วยตัวเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 100 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมด 80 ชุด ผู้วิจัยได้ตัดแบบสอบถามที่ไม่ตรงตามเกณฑ์คือ เป็นแบบสอบถามที่ได้รับข้อมูลที่ผิดปกติ (Outliner Case) และข้อมูลสอบถามที่ข้อมูลสูญหาย (Missing Data) ทำให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 51 ชุด โดยเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่สมบูรณ์นั้นมีคุณสมบัติครบ คือ เป็นนักศึกษาชาวจีนที่มีความรู้ความสามารถและเข้าใจภาษาไทยในระดับดี และเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่สาธารณรัฐประชาชนจีนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และตัดสินใจที่จะสมัครเข้าเรียนและเดินทางเข้ามาเรียนที่มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย นำมาวิเคราะห์ข้อมูลนำแบบสอบถามจำนวน 51 ชุด มาตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์เรียบร้อย แล้วลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูล และวิเคราะห์โนโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้ระยะเวลาการเก็บสอบถาม ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2564 จนถึง วันที่ 30 มิถุนายน 2565 ระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถาม 1 ปี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โนโปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	28	54.9
หญิง	23	45.1
รวม	51	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาคือ เพศหญิง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 45.1

ตารางที่ 2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 18 ปี	6	11.8
18 – 20	45	88.2
รวม	51	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18 – 20 ปี จำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาคือ อายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.8

ตารางที่ 3 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
จบมัธยมศึกษาตอนปลายกำลังเรียนอยู่มหาวิทยาลัย	15	29.4
ปีที่ 1 ถึง ปีที่ 4 ที่สาธารณรัฐประชาชนจีน	36	70.6
รวม	51	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่กำลังเรียนอยู่มหาวิทยาลัยปีที่ 1 ถึง ปีที่ 4 จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาคือ ผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.4

ตารางที่ 4 รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม (หมายถึงรายได้ที่นักศึกษาได้รับเงินจากผู้ปกครองหรือ ผู้สนับสนุนทางการเงินให้กับนักศึกษาเอาไว้ใช้จ่ายในแต่ละเดือน)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
15,000 – 20,000 บาทต่อเดือน	7	13.7
20,000 บาทขึ้นไป	44	86.3
รวม	51	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ที่มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.3 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาคือ เป็นผู้ที่มีรายได้อยู่ที่มากกว่า 15,000 บาทต่อเดือนแต่ไม่ถึง 20,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.7 หมายถึง เป็นเงินรายได้ที่นักศึกษาได้รับเงินจากผู้ปกครองหรือ ผู้สนับสนุนทางการเงินให้กับนักศึกษาเอาไว้ใช้จ่ายในแต่ละเดือน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของนักศึกษาชาวจีน 7Cs ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยในประเทศไทย

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของนักศึกษาชาวจีน 7Cs

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค 7Cs	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
1. สิ่งที่นักศึกษาชาวจีนต้องการ (Customer)			
1.1 เป็นหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา	4.94	0.42	มากที่สุด
1.2 หลักสูตรและรายวิชาได้มาตรฐานสากล	4.86	0.57	มากที่สุด
1.3 เป็นหลักสูตรที่สามารถเทียบโอนหน่วยกิต กลับมาเรียนที่ประเทศจีน หรือต่างประเทศได้	4.82	0.62	มากที่สุด
2. ความสบาย (Comfort)			
2.1 มหาวิทยาลัยมีหอพักให้	4.69	0.81	มากที่สุด
2.2 มหาวิทยาลัยมีบริการจัดหาที่พักให้	2.98	0.14	น้อย
2.3 นักศึกษาจัดหาที่พักเอง	3.25	0.72	ปานกลาง
3. การสื่อสาร (Communication)			
3.1 มหาวิทยาลัยมีการดำเนินการเรื่อง VISA อย่างรวดเร็ว	4.90	0.50	มากที่สุด
3.2 มหาวิทยาลัยมีบริการรับ-ส่งไปดำเนินการทำ VISA	1.35	0.87	น้อยที่สุด
3.3 มหาวิทยาลัยมีศูนย์ให้คำปรึกษาเรื่อง ระเบียบ และพิธีการตรวจคนเข้าเมือง และเอกสารการเข้าศึกษาต่อที่มีข้อมูลครบถ้วน และดำเนินการรวดเร็ว	4.88	0.59	มากที่สุด
4. ความสำเร็จในการตอบสนองความต้องการ (Completion)			
4.1 มหาวิทยาลัยลดขั้นตอนการลงทะเบียนเรียนให้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น	3.84	1.46	ปานกลาง
4.2 มหาวิทยาลัยมีคำอธิบายภาษาจีนที่อธิบายขั้นตอนเกี่ยวกับการลงทะเบียนอย่างชัดเจน	4.94	0.42	มาก
4.3 มหาวิทยาลัยมีระบบที่ทำให้นักศึกษาสามารถลงทะเบียนผ่านทาง website ได้	5.00	0.00	มากที่สุด
5. การดูแลเอาใจใส่ (Caring)			
5.1 บุคลากรมีความสามารถสื่อสารภาษาจีนได้	4.25	1.15	มาก
5.2 บุคลากรมีความเป็นมิตร	5.00	0.00	มากที่สุด
5.3 บุคลากรมีความเข้าใจในวัฒนธรรมจีน	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ความสะดวก (Convenience)			
6.1 มีความสะดวกในการติดต่อ สอบถาม ทั้งช่องทาง Online และการเดินเข้ามาติดต่อด้วยตัวเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
6.2 สามารถเดินทางมาติดต่อที่สำนักงานของมหาวิทยาลัยได้สะดวก มีหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
6.3 ได้รับการบริการที่ดี และเป็นมิตร	5.00	0.00	มากที่สุด

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของผู้บริโภค 7Cs	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความสำคัญ
7. ต้นทุน (Cost)			
7.1 ราคาค่าใช้จ่ายในการเรียนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับที่ประเทศจีน	5.00	0.00	มากที่สุด
7.2 ผู้ปกครองรู้สึกว่ามีค่าคุ้มค่าในการลงทุนให้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
7.3 มีระบบการชำระเงินที่ไม่ซับซ้อน และมีเอกสารรับรอง การชำระเงินที่ชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.51	0.39	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตลาดในมุมมองผู้บริโภค 7Cs ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาชาวจีนที่เลือกเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 5.00$) ได้แก่ ความสำเร็จในการตอบสนองความต้องการ (Completion) มหาวิทยาลัยมีระบบที่ทำให้นักศึกษาสามารถลงทะเบียนผ่านทาง website ได้ การดูแลเอาใจใส่ (Caring) บุคลากรมีความเป็นมิตร และ บุคลากรมีความเข้าใจในวัฒนธรรมจีน ความสะดวก (Convenience) มีความสะดวกในการติดต่อ สอบถาม ทั้งช่องทาง Online และ การเดินเข้ามาติดต่อด้วยตัวเอง สามารถเดินทางมาติดต่อกับสำนักงานของมหาวิทยาลัยได้สะดวก มีหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจน และ ได้รับการบริการที่ดี และเป็นมิตร ต้นทุน (Cost) ราคาค่าใช้จ่ายในการเรียนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับที่ประเทศจีน ผู้ปกครองรู้สึกว่ามีค่าคุ้มค่าในการลงทุนให้เรียน และมีระบบการชำระเงินที่ไม่ซับซ้อน และมีเอกสารรับรองการชำระเงินที่ชัดเจน ซึ่งมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.94$) สิ่งที่นักศึกษาชาวจีนต้องการ (Customer) เป็นหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา ความสำเร็จในการตอบสนองความต้องการ (Completion) มหาวิทยาลัยมีคำอธิบายภาษาจีนที่อธิบายขั้นตอนเกี่ยวกับการลงทะเบียนอย่างชัดเจน มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด เช่นกัน และต่ำที่สุด คือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.35$) การสื่อสาร (Communication) มหาวิทยาลัยมีบริการรถรับ-ส่งไปดำเนินการทำ VISA มีความคิดเห็นในระดับน้อย ตามลำดับ

สรุปผลและอภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้โดยสรุปจากข้อมูลส่วนทั่วไปนั้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 86.3 เป็นผู้ที่มีพื้นฐานรายได้ต่อเดือน 20,000 บาท ซึ่งเป็นเงินรายได้ที่นักศึกษาได้รับเงินจากผู้ปกครองหรือ ผู้สนับสนุนทางการเงินให้กับนักศึกษาเอาไว้อใช้จ่ายในแต่ละเดือน คิดเป็นร้อยละ 88.2 และเป็นผู้ที่กำลังเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4 และเป็นผู้ที่มีอายุประมาณ 18 – 20 ปี ร้อยละ 88.2 โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ 54.9

ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการตลาดในมุมมองผู้บริโภค 7Cs ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาชาวจีนเพื่อเรียนในมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 5.00$) ได้แก่ 1.ด้านความสำเร็จในการตอบสนองความต้องการ โดยเน้นไปที่ความต้องการให้มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยมีระบบที่ทำให้นักศึกษาสามารถลงทะเบียนผ่านทางเว็บไซต์ได้ 2. ด้านการดูแลเอาใจใส่ โดยเน้นไปที่บุคลากรมีความเป็นมิตร และ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมจีน 3. ด้านความสะดวก โดยเน้นไปที่การที่นักศึกษาชาวจีนมีความสะดวกในการติดต่อ สอบถาม ทั้งช่องทางออนไลน์การเดินทางเข้ามาติดต่อด้วยตัวเอง และสามารถเดินทางมาติดต่อกับสำนักงานของมหาวิทยาลัยได้สะดวก มีหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจน โดยได้รับการบริการที่ดี และเป็นมิตร 4. ต้นทุน นักศึกษา

ชาวจีนให้ความสำคัญที่ราคาค่าใช้จ่ายในการเรียนไม่สูงนักเมื่อเทียบกับที่ประเทศจีน ซึ่งผู้ปกครองรู้สึกว่ามีคุณค่าในการลงทุนให้เรียน และการมีระบบการชำระเงินที่ไม่ซับซ้อน และมีเอกสารรับรองการชำระเงินที่ชัดเจน ซึ่งมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.94$) คือ 1. ด้านสิ่งที่นักศึกษาชาวจีนต้องการ นักศึกษาชาวจีนต้องการหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา 2. ด้านความสำเร็จในการตอบสนองความต้องการ นักศึกษาชาวจีนต้องการให้มหาวิทยาลัยมีคำอธิบายภาษาจีนที่อธิบายขั้นตอนเกี่ยวกับการลงทะเบียนอย่างชัดเจน และต่ำที่สุด คือ ด้านที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.35$) คือ ด้านการสื่อสาร โดยนักศึกษาชาวจีนมีความต้องการให้มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยมีบริการรับ-ส่งไปดำเนินการทำ VISA ตามลำดับ

จากผลการวิจัยพบว่า เหตุผลสำคัญที่สุดที่ส่งผลให้นักศึกษาชาวจีนตัดสินใจเลือกเรียนกับมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย คือ การมีหลักสูตรที่ตรงตามความต้องการของนักศึกษาและมีค่าใช้จ่ายที่ผู้ปกครองของนักศึกษาชาวจีนรู้สึกว่าคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนในมหาวิทยาลัยที่สาธารณรัฐประชาชนจีน มีบุคลากรที่เป็นมิตรพร้อมจะให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา มีการคมนาคมที่สะดวก แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ทำให้มีการจำกัดเที่ยวบินที่เดินทางเข้าราชอาณาจักรไทย ขั้นตอนการขอวีซ่าเข้าราชอาณาจักรไทยมีความซับซ้อนยุ่งยากมากขึ้น มาตรการการกักตัวผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยเป็นระยะเวลา 14 วัน (State quarantine หรือ Alternative state quarantine) ที่เข้มงวด และความไม่แน่นอนของสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ทำให้นักศึกษาชาวจีนเดินทางเข้ามาศึกษาในราชอาณาจักรไทยลดลง เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ งานวิจัย Zhou L, Nie K, Zhao HT, Zhao X, Ye BX, Wang J, et al (2021) กล่าวว่า รัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ใช้นโยบายที่เรียกว่า Dynamic Covid Zero ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2564 เป็นต้นมา เพื่อใช้เป็นนโยบายในการควบคุมการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ให้ลดน้อยลงมากที่สุดในเมืองต่าง ๆ ในสาธารณรัฐประชาชนจีน พร้อมทั้งดำเนินนโยบายปิดประเทศอย่างเข้มงวด ทำให้นักศึกษาชาวจีนไม่สามารถเดินทางออกนอกสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ ในขณะเดียวกันชาวต่างชาติก็ไม่สามารถเดินทางเข้าสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เช่นกัน นโยบายนี้ยังคงดำเนินอยู่อย่างเข้มงวดจนกระทั่งปัจจุบันนี้ทำให้หลายมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย ประสบกับปัญหาเรื่องการจัดการเรียนการสอน และรายได้ที่เคยได้รับจากการที่มึนักศึกษาชาวจีนมาลงทะเบียนเรียนเป็นอย่างมาก ทำให้นักศึกษาชาวจีนในราชอาณาจักรไทยมีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์ โดยรับสมัครนักศึกษาชาวจีนผ่านทางเครือข่ายจัดหานักศึกษาชาวจีนในรูปแบบออนไลน์ตั้งแต่การเริ่มต้นสมัครเรียนจนกระทั่งเข้าเรียนกับมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย เนื่องจากนักศึกษาชาวจีนมีแรงจูงใจในการเข้ามาศึกษาในราชอาณาจักรไทยอันเป็นผลมาจากปัจจัยผลักดัน (Push Factor) ที่เห็นได้ชัดคือ การแข่งขันเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีนอยู่ในระดับสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ทำให้แต่ละปีมีนักศึกษาชาวจีนจำนวนมากที่ไม่สามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ ซึ่งนักศึกษาเหล่านี้เลือกที่จะออกไปศึกษาต่อในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น นอกจากนี้ นโยบาย Go-West ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายหนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง (One Belt, One Road) ของสาธารณรัฐประชาชนจีนที่มีการส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ในเขตภาคตะวันตกเพื่อให้เป็นพื้นที่รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมจากทางภาคตะวันออก ส่งผลให้นักศึกษาชาวจีนที่มีภูมิลำเนาในบริเวณนั้น ต่างออกมาหาความรู้ที่เป็นวิวัฒนาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อกลับไปประกอบอาชีพในบ้านเกิดของตนเอง ในขณะเดียวกัน ปัจจัยดึงดูด (Pull Factor) ที่ทำให้นักศึกษาชาวจีนเลือกที่จะเข้ามาเรียนต่อในราชอาณาจักรไทยมีหลายประการ จากงานวิจัยของ จิตรภณ ภูมิณัฐมิ่งคล และ อติลล่ำ พงศ์ยี่หล้า (2559) กล่าวว่า ปัจจัยเรื่องที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เป็นเหตุผลสำคัญที่สุดที่นักศึกษาชาวจีนตัดสินใจเลือกมาศึกษาต่อที่ราชอาณาจักรไทย เนื่องจากราชอาณาจักรไทยอยู่ไม่ไกลจากสาธารณรัฐประชาชนจีน และ

สภาพภูมิอากาศบางมหาวิทยาลัยคล้ายกับสาธารณรัฐประชาชนจีน เช่น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในขณะเดียวกันนโยบายของรัฐบาลไทย และรัฐบาลจีนให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางการศึกษา มีโครงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ มีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาไทย – จีนอยู่เป็นประจำ ทำให้เป็นโอกาสอันดีที่นักศึกษาชาวจีนได้ทำความรู้จักมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยผ่านโครงการต่าง ๆ เหล่านั้น และทำให้ตัดสินใจเดินทางมาศึกษาต่อที่ราชอาณาจักรไทย ดังนั้นจึงสามารถคาดหวังได้ว่า เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น และรัฐบาลจีนมีการผ่อนปรนนโยบาย Dynamic Covid Zero ลง นักศึกษาชาวจีนจะเดินทางกลับเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) ทำให้นักศึกษาชาวจีนจำนวนมากยังไม่สามารถเดินทางเข้ามาเรียนในประเทศไทยได้ ดังนั้น ข้อเสนอแนะจากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการตลาดของมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย 7Ps โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้

1. ด้านกระบวนการ (Process)

นักศึกษาชาวจีนให้ความสนใจกับขั้นตอนการลงทะเบียนผ่านทาง Website ($\bar{X} = 5.00$) ดังนั้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครควรพัฒนาระบบการลงทะเบียนผ่านทาง Website ที่มีขั้นตอนการลงทะเบียนเรียนอย่างชัดเจน เป็นรูปภาพ และมีควมมีคำอธิบายเป็นภาษาจีน เพื่ออำนวยความสะดวกในการลงทะเบียนเรียนให้กับนักศึกษาชาวจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาปิดประเทศที่นักศึกษาไม่สามารถเดินทางเข้ามาเรียนในประเทศไทยได้ ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์เอง นักศึกษาชาวจีนเองก็ประสบกับปัญหาความไม่เสถียรของระบบอินเทอร์เน็ต และการปิดกั้นเว็บไซต์บางเว็บไซต์ของรัฐบาลจีน ทำให้ต้องมีการทำความเข้าใจกันระหว่างผู้เรียน กับ ผู้ทำการสอน ถึงเว็บไซต์ที่รัฐบาลจีนอนุญาตให้ใช้ได้ เพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ได้ตามตารางเรียนของหลักสูตร และการบริหารจัดการเวลาให้ตรงกันระหว่างเวลาในประเทศไทย และเวลาในประเทศจีน ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยต้องทำความเข้าใจด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาณี พัทธเจริญพงศ์ (2554) ศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา หลักสูตรนานาชาติของนักศึกษาชาวต่างชาติ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชาวต่างชาติให้ความสำคัญกับการมีเว็บไซต์แจ้งข่าวสารการรับสมัคร หลักสูตรที่เปิดสอนและค่าใช้จ่าย การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการรับสมัครไปยังสถานศึกษาในต่างประเทศ เช่น จดหมายข่าว โบชัวร์ มีศูนย์แนะแนวการศึกษาต่อในต่างประเทศ และมหาวิทยาลัยมีกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือสังคม

2. ด้านบุคลากร (People)

นักศึกษาชาวจีนให้ความสำคัญกับบุคลากรที่มีความเป็นมิตรและ มีความเข้าใจในวัฒนธรรมจีนเป็นอย่างมาก โดยให้ความสำคัญกับความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนรองลงมา เนื่องจากในสถานการณ์ที่นักศึกษาชาวจีนไม่สามารถเดินทางเข้ามาเรียนในราชอาณาจักรไทยได้ ทำให้การติดต่อสื่อสารทำได้เพียงระบบออนไลน์เท่านั้น ดังนั้น ความเป็นมิตร และความใส่ใจของบุคลากรที่มีการตอบคำถามกลับอย่างรวดเร็ว หรือ ติดตามสอบถามนักศึกษาชาวจีนอยู่เป็นประจำนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะทำให้นักศึกษาชาวจีนตัดสินใจเลือกเรียนกับมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ดังนั้นมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยทุกแห่งที่มีการเปิดรับนักศึกษาชาวจีนมาเรียนควรมีการคัดเลือกบุคลากรทั้งสายสนับสนุนและสายวิชาการที่มีความรู้ความสามารถที่นอกเหนือจากทางด้านวิชาการแล้ว ควรมีความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน และเข้าใจการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเพื่อที่จะสามารถให้คำปรึกษา แนะนำ และทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรต่อการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรมีจำนวนผู้สอนที่เพียงพอต่อปริมาณของนักศึกษาอย่างเหมาะสม

3. ด้านสถานที่ (Place)

นักศึกษาชาวจีนให้ความสำคัญในเรื่องของความสะดวกในการติดต่อ สอบถาม ทั้งช่องทาง Online และการมีหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจนได้รับการบริการที่ดี และมีความเป็นมิตร ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีระบบการคัดเลือกบุคลากรที่เข้ามาทำหน้าที่ในการดูแลและให้คำปรึกษานักศึกษาชาวจีนโดยคำนึงถึงทัศนคติในการทำงานในสังคมพหุวัฒนธรรมมีความเข้าใจ และถ้าหากมีความสามารถด้านการพูด ฟัง อ่าน และเขียนภาษาจีนได้จะดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวัลย์ เปลี่ยนสะอาด (2551) ที่ศึกษาถึงแรงจูงใจของนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี หลักสูตรนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจสูงสุดของนักศึกษาในการเข้ามาศึกษาต่อระดับปริญญาตรี หลักสูตรนานาชาติ คือ ทัศนคติ คือ ต้องการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ด้านสถานที่ คือ ความสะดวกในการหาที่พักอาศัย ส่วนด้านการศึกษา คือ สาขาวิชาที่เปิดสอนตรงตามความต้องการของนักศึกษาและค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่เหมาะสม

4. ด้านราคา (Price)

เนื่องจากการตัดสินใจเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยของนักศึกษาชาวจีนส่วนใหญ่ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครอง ดังนั้น นักศึกษาชาวจีนจะต้องนำเอกสารการค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนไปปรึกษากับผู้ปกครอง ทำให้มีการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการเรียนระหว่างการเรียนกับมหาวิทยาลัยในสาธารณรัฐประชาชนจีนกับค่าใช้จ่ายในการเรียนกับมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งนักศึกษาชาวจีนยังให้ความสำคัญกับเอกสารและหลักฐานการชำระเงินที่มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยต้องออกให้หลังจากที่นักศึกษาชาวจีนได้ชำระเงินค่าลงทะเบียนเรียนเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ นักศึกษาชาวจีนต้องการนำหลักฐานนั้นไปแสดงต่อผู้ปกครองให้รับทราบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาณี พชรเจริญพงศ์ (2554) ศึกษาปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา หลักสูตรนานาชาติของนักศึกษาชาวต่างชาติ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชาวต่างชาติให้ความสำคัญกับด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา อยู่ในระดับมาก นักศึกษาชาวต่างชาติให้ความสำคัญกับค่าใช้จ่ายที่มีความเหมาะสมกับหลักสูตร มีระบบการผ่อนชำระค่าเรียนสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ และมีทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาชาวต่างชาติ ดังนั้นมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย ควรมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการเรียนแต่ละหลักสูตรในอัตราที่เหมาะสมและชัดเจน โดยมีรายละเอียดในการชำระค่าธรรมเนียมในแต่ละภาคเรียนอธิบายเอาไว้ และให้ความสำคัญต่อช่องทางการชำระเงินที่จะทำให้ทางผู้ปกครองและนักศึกษาชาวจีนสามารถชำระเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนได้จากสาธารณรัฐประชาชนจีน เช่น WeChat หรือ Alipay เป็นต้น และมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยควรมีระบบการจัดเก็บเงินที่รวดเร็วและมีการออกเอกสารรับเงินที่รวดเร็วถูกต้อง เพื่อให้นักศึกษาชาวจีนสามารถนำไปแสดงต่อผู้ปกครองได้

5. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)

เป็นหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา และเป็นหลักสูตรและรายวิชาได้มาตรฐานสากล รวมทั้งต้องเป็นหลักสูตรที่สามารถเทียบโอนหน่วยกิตกลับมาเรียนที่สาธารณรัฐประชาชนจีนหรือต่างประเทศได้ เนื่องจากนักศึกษาชาวจีนมีความกังวลใจว่าหากในอนาคตมีเหตุการณ์ฉุกเฉินที่ทำให้เกิดการปิดประเทศ ห้ามเดินทางเข้าและออกนอกประเทศ เช่นเดียวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid 19) เกิดขึ้นอีก ทำให้นักศึกษาชาวจีนไม่สามารถเรียนจบหลักสูตรในราชอาณาจักรไทยได้ จะสามารถนำเอกสารวิชาที่เรียนไปเทียบโอนและลงทะเบียนเรียนต่อเนื่องจากมหาวิทยาลัยในสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือ ในต่างประเทศได้ ดังนั้นมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยควรมีการปรับปรุงหลักสูตร และรายวิชาเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและรายวิชาของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศด้วย และมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยควรมีคำอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับรายวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเป็นภาษาจีนและภาษาอังกฤษ เพื่ออำนวยความสะดวกในการลงทะเบียนเรียนและการนำเอาไปใช้เทียบโอนให้กับนักศึกษาชาวจีนด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ

ศิริวรรณ ชำศิริพงษ์ (2551) ที่ศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของผู้สนใจศึกษาต่อหลักสูตรการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า บุคคลทั่วไปส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 21 – 30 ปี มีวุฒิบริหารธุรกิจบัณฑิต ประกอบอาชีพเป็นพนักงานองค์กรธุรกิจ มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป สนใจที่จะศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต รูปแบบของหลักสูตรที่ให้ความสนใจ คือ Executive-MBA มีความต้องการรูปแบบการสอนที่เน้นกิจกรรมและปฏิบัติ

6. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical evidence)

นักศึกษาชาวจีนให้ความสำคัญกับการมหาวิทยาลัยมีหอพักนักศึกษาให้เป็นอย่างมาก เนื่องจากการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยครั้งแรก ย่อมจะเป็นการสะดวกมากหากพบว่า สามารถพักอาศัยอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยได้ในช่วงปีแรกของการเดินทางเข้ามา ดังนั้น มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยควรจัดพื้นที่ส่วนหนึ่งให้เป็นที่พักนักศึกษาใหม่ในช่วงที่เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยเพื่อให้เวลานักศึกษาได้ค้นหาข้อมูลที่พักอาศัย และเตรียมตัวสำหรับการลงทะเบียน

7. การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

นักศึกษาชาวจีนให้ความสำคัญกับการที่ มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยมีการดำเนินการเรื่อง VISA อย่างรวดเร็ว และมีหน่วยงานที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการระเบียบและพิธีการตรวจคนเข้าเมือง และเอกสารเกี่ยวกับการเข้าเรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากนโยบายการดำเนินการของประเทศจีนมีความเข้มงวดเป็นอย่างมาก และการที่นักศึกษาชาวจีนจะเดินทางออกนอกสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นไปได้ยากมาก หากเอกสารมีข้อผิดพลาดหรือไม่ครบตามที่หน่วยงานของประเทศจีนต้องการจะทำให้เกิดความล่าช้าเป็นอย่างมาก ดังนั้น มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยควรจัดให้มีหน่วยงานที่ดำเนินการประสานงานในเรื่องเอกสารการเข้าเรียนและเรื่องการจัดทำวีซ่านักศึกษาให้กับนักศึกษาจีนเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยได้สะดวกยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ด้านกระบวนการ (Process) ควรมีการให้บริการเกี่ยวกับการติดต่อขอเอกสารวีซ่า (Visa) ที่มีความสะดวกและรวดเร็ว และมหาวิทยาลัยควรคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ พิธีการตรวจคนเข้าเมือง ที่พร้อมให้ความช่วยเหลือในเรื่องเอกสารการยื่นขอวีซ่า (Visa) และการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยของนักศึกษาชาวจีน และมีหน่วยงานที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในราชอาณาจักรไทยกับนักศึกษาชาวจีนโดยเฉพาะ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับที่พัก การเดินทาง และการลงทะเบียนเรียน เป็นต้น

2. ด้านบุคลากร (People) ควรมีการคัดเลือกบุคลากรทั้งสายสนับสนุนและสายวิชาการที่มีความรู้ความสามารถที่นอกเหนือจากทางด้านวิชาการแล้ว ควรมีความสามารถในการสื่อสารภาษาจีน และเข้าใจการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม เพื่อที่จะสามารถให้คำปรึกษา แนะนำ และทำให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรต่อการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งควรมีจำนวนผู้สอนที่เพียงพอต่อปริมาณของนักศึกษาอย่างเหมาะสม

3. ด้านสถานที่ (Place) ควรมีอาคาร สถานที่ และห้องเรียนที่สะอาด มีความปลอดภัยและมีบรรยากาศที่สงบเหมาะสมต่อการเรียนการสอน และการทำกิจกรรมสำหรับนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยควรจัดให้มีหอพักนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเพื่อความสะดวกต่อนักศึกษาชาวจีนที่เดินทางเข้ามาเรียนในราชอาณาจักรไทยในระยะแรก

4. ด้านราคา (Price) ควรมีกำหนดราคาในแต่ละหลักสูตรที่เหมาะสม และให้ความสำคัญกับช่องทางการชำระเงิน ค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่มหาวิทยาลัยเรียกเก็บจากนักศึกษาชาวจีนที่สะดวกรวดเร็ว และนักศึกษา

ชาวจีนสามารถชำระได้จากสาธารณรัฐประชาชนจีน เช่น WeChat หรือ Alipay เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายที่ชัดเจนเพื่อให้นักศึกษาชาวจีนสามารถประมาณการค่าใช้จ่ายได้ล่วงหน้า

5. ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ควรให้ความสำคัญกับเนื้อหาวิชาในหลักสูตรที่มีความทันสมัย นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในโลกปัจจุบัน และต้องเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากสาธารณรัฐประชาชนจีนด้วย และใช้เวลาในการศึกษาตลอดหลักสูตรควรมีความเหมาะสม ในขณะเดียวกันควรจัดให้กิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เช่น การเรียนวัฒนธรรมไทย การเข้าร่วมเทศกาลหรือวันสำคัญทางประเพณีไทย หรือ การทัศนศึกษาดูงาน เป็นต้น

6. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical evidence) ควรมีอาคาร และสถานที่ที่สะอาด ปลอดภัย และมีอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่สะดวกทันสมัย เช่น ห้องสมุด เครื่องปรับอากาศ โรงอาหาร ระบบเสียง แสงสว่าง สนามกีฬา อุปกรณ์กีฬา และพื้นที่สีเขียวที่ให้นักศึกษาได้พักผ่อนระหว่างที่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย รวมทั้งมีป้ายต่าง ๆ เป็นภาษาจีน

7. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) ควรมีการประชาสัมพันธ์ใน Website ของสาธารณรัฐประชาชนจีน และช่องทางต่าง ๆ ที่เข้าถึงนักศึกษาชาวจีนได้ง่ายและรวดเร็ว อย่างเช่น WeChat เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพเชิงลึกเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกกับนักศึกษาชาวจีนในการตัดสินใจมาเรียนที่มหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทย เพื่อจะได้ทราบเหตุผลเชิงลึกของแต่ละคนซึ่งสามารถนำมาวางแผนเป็นนโยบายเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในด้านการตลาดและการให้บริการแก่นักศึกษาชาวจีนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเกี่ยวกับการตัดสินใจมาเรียนของนักศึกษาชาวจีนระหว่างมหาวิทยาลัยในราชอาณาจักรไทยด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- จิตรภณ ภูมิธัญมงคล และ อติลา พงศ์ยี่หล้า. (2559). พฤติกรรมการศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลของนักศึกษาชาวจีน. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย*, 5(1), 38-49.
- ธารินี พชรเจริญพงศ์. (2554). ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติของนักศึกษาชาวต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. การค้นคว้าอิสระ. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- วิลาวัลย์ เปลี่ยนสะอาด. (2551). แรงจูงใจของนักศึกษาต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตรนานาชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). ปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา. (2562). *นักศึกษารวม 2562 ภาคเรียนที่ 1 ใน สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดจำแนกตามสถาบัน/กลุ่มสถาบัน/เพศ/ระดับการศึกษา/ชื่อหลักสูตร/(นักศึกษาต่างชาติ)*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.info.mua.go.th/info/>.
- ศิริวรรณ ชำศิริพงษ์. (2551). ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA). (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). ปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- Bista, K. (2016). Examining the research on international students: Where are we today? *Journal of International Students*, 6(2). I-X.
- Cohen. A. K., Hoyt, L. T., & Dull, B. (2020). A descriptive study of COVID-19-related experiences and perspectives of a national sample of college students in Spring 2020. *The Journal of Adolescent Health*, 67(3). 369 – 375.

- Eder, J., Smith, W., & Pitts, R. (2010). Exploring factors influencing student study abroad destination choice. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, 10(3). 232 – 250.
- M. Billy, (2020). *The Influence of Dynamic Organizations and the Application of Digital Innovations to Educational Institutions in the World during the COVID-19 Pandemic (April 8, 2020)*. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3588233>
- M. Durnin. (2020). *Covid-19 update: China survey results*. British Council, London
- M. Tesar. (2020). *Towards a post-Covid-19 “New Normality?” Physical and social distancing, the move to online and higher education*. *Policy Future in Education*, 18 (5) (2020), pp. 556-559
- Zhou L, Nie K, Zhao HT, Zhao X, Ye BX, Wang J, et al. (2021) *Eleven COVID-19 outbreaks with local transmissions caused by the imported SARS-CoV-2 delta VOC — China, July–August, 2021*. *China CDC Wkly* 2021;3(41):863 – 8.

รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

The Active Learning Instructional Model Enhancing Critical Thinking Skills in Literature for High School Students

นันทบูรณ์ภักดิ์ พรหมมา¹ วิชยา กรพิพัฒน์² อาทิตย์ ซาวคำ³ และ อุบลวรรณ ส่งเสริม⁴

Nandnabhaga Promma¹ Wichaya khonpipat² Artid Saokham³ and Ubonwan Songserm⁴

Received: October 24, 2022; Revised: September 11, 2023; Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธีที่มีลักษณะเป็นแบบแผน เชิงผสมผสานแบบรองรับภายใน (The Embedded Design) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนโกวิทจรัสเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คู่มือการใช้รูปแบบ แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี และแบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีชื่อว่า “MECPA Model” มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล สำหรับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้คือขั้นตอนตามรูปแบบ MECPA Model ประกอบไปด้วย ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (M: Motivate) ขั้นที่ 2 ค้นหาเห็นสถานการณ์ (E: Explore) ขั้นที่ 3 ร่วมมืออภิปราย (C: Collaborate) ขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ (P: Present) ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (A: Apply) มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบพบว่า 2.1) หลังใช้รูปแบบนักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2.2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ: ทักษะการคิดวิเคราะห์, รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก, วรรณคดี

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to develop the active learning instructional model enhancing critical thinking skills in literature for high school students and 2) to study the effectiveness of the active learning instructional model enhancing critical thinking skills in literature for high school students. The research was in the form of research and development using embedded design. The sample consisted of 39 students in grades 5/1, Kowitt Thamrong Chiang Mai School, Mueang Chiang Mai District, Chiang Mai Province, Semester 1, Academic Year 2022. The tools used in this study were the active learning instructional model enhancing critical thinking skills in literature for high school students, learning management plans, analytical thinking skills measurement tests in the literature, and opinion questionnaires. Data were analyzed by means, standard deviations. dependent t-test and content analysis. The research found that: 1) The active learning instructional model enhancing critical thinking skills in literature for high school students named “ MECPA Model”. The "MECPA Model" is composed of four components, including: 1) Goals, 2) Objectives, 3) Learning management activities and 4) Assessments and evaluation. The learning management activities consisted of M: Motivation, E: Explore, C: Collaborate, P: Present, and A: Apply. This model had quality that can be applied to the sample. 2) The effectiveness of the model found that: 2.1) After using the model, the students had higher critical thinking skills than before with statistical significance at .05. 2.2). The opinions of students on the model were at the most agreeable level.

Keywords: critical thinking skills, active learning, literature

¹อาจารย์, กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, E-mail Promma_n2@su.ac.th

²อาจารย์, กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, E-mail khonpipat_w@su.ac.th

³อาจารย์, สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, โรงเรียนโกวิทอรัญเชียงใหม่, E-mail Saokham_A@su.ac.th

⁴ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail ubonwan@su.ac.th

¹Lecturer, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, The Demonstration school of Muban Chombueng Rajabhat University, E-mail Promma_n2@su.ac.th

²Lecturer, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, Faculty of Education, Silpakorn University, E-mail khonpipat_w@su.ac.th

³Lecturer, Office of the Private Education Commission, Kowittamrong Chiangmai School, Saokham_A@su.ac.th

⁴Assistant Professor, Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation, Faculty of Education, Silpakorn University, E-mail ubonwan@su.ac.th

บทนำ

การศึกษาได้ก้าวหน้าและพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง รูปแบบการเรียนรู้จึงต้องปรับปรุงเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยโดยนักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สร้างสรรค์ และท้าทาย การมองเห็นปัญหาเป็นโจทย์ให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสารซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนถ่ายทอดข้อมูลใหม่ ๆ หมุนเวียนอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมกับโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์

การสอนให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์แก่ผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญ ครูผู้สอนต้องตระหนักและร่วมมือกันคิดหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อสร้างให้นักเรียนคิดเป็น จากการศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะของนักเรียนในปัจจุบันที่จะช่วยเตรียมความพร้อมนักเรียนสู่โลกศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นแนวการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการคิด เป็นคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ดังที่ Felder and Brent (2009: 2) ระบุว่า เป็นกระบวนการที่นักเรียนถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ McKinney (2010: 3) กล่าวถึงการเรียนรู้เชิงรุกว่าเป็นรูปแบบการสอนที่นักเรียนลงมือปฏิบัติมากกว่าฟังบรรยาย จนเกิดการค้นพบในสิ่งที่ทำรวมทั้งประมวลผลและประยุกต์ใช้ข้อมูล การเรียนรู้เชิงรุกถือเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปรัชญาการสร้างสรรคทางปัญญา (Constructivism) ที่มุ่งเน้นกระบวนการในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าตัวเนื้อหาวิชาที่นักเรียนจะต้องศึกษา เพราะกระบวนการเรียนรู้สามารถนำพาให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงโดยมีครูผู้สอนเป็นอำนวยความสะดวกให้นักเรียน จนนักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ สามารถวิเคราะห์เป็น จนนำไปสู่การคิดขั้นสูงอย่างเป็นลำดับ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562: 4) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจ ให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเองใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกมีลักษณะที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะได้ร่วมคิดวิเคราะห์ อภิปราย ฝึกทักษะการฟังดู และพูดนำเสนอ โดยกิจกรรมดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนร่วมกับผู้สอน รวมทั้งผู้เรียนจะได้ลงมือเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้เกิดองค์ความรู้ที่คงทน

ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้วรรณคดีเป็นสื่อในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากวรรณคดีเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างเสริมสติปัญญาและความรู้ให้แก่ผู้อ่านได้อย่างหลากหลายทั้งด้านภาษา ประวัติศาสตร์ สังคม วิถีชีวิต ธรรมเนียม และวัฒนธรรม ดังที่รินฤทัย สัจจพันธุ์ (2549: 63) ที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของการอ่านวรรณคดีว่าวรรณคดียังช่วยสะท้อนภาพสังคม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม ความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษ ขนบธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อต่าง ๆ กวีจะสอดแทรกอยู่ในวรรณคดีทั้งสิ้น จากผลการตอบแบบสอบถามพบว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโกวิทจรัสเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 พบว่าในภาพรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนวรรณคดีอยู่ในระดับเห็นด้วยมากและพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงตามลำดับสูงสุดลงมา ดังนี้ 1. ครูมีวิธีการสอนที่น่าสนใจที่ทำให้นักเรียนอยากเรียนวรรณคดี 2. นักเรียนชื่นชอบสื่อการสอนที่ครูใช้สอนวรรณคดี 3. นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์จากการเรียนวรรณคดี 4. นักเรียนชอบเรียนวิชาภาษาไทย (วรรณคดี) 5. นักเรียนเห็นว่าการเรียนวรรณคดียังคงเหมาะสมกับสังคมปัจจุบันและ 6. นักเรียนคิดว่า

วรรณคดีสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง แม้ว่าความคิดเห็นของนักเรียนในภาพรวมจะอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก แต่ในส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมพบว่านักเรียนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนวรรณคดีสรุปได้เป็นประเด็น ดังนี้ 1) ด้านครู นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู จึงทำให้สนใจในการเรียนวรรณคดีและรู้สึกว่าการเรียนวรรณคดีเป็นเรื่องสนุก ด้านเนื้อหา นักเรียนมีความเห็นว่าวรรณคดีเป็นเรื่องที่สำคัญ จำเป็นต้องเรียน แต่เป็นเรื่องที่เข้าใจยาก และ 2) ด้านวิธีสอน นักเรียนมีความเห็นว่าครูควรอธิบายมากขึ้น ควรมีกิจกรรมที่สนุก และมีสื่อการสอนที่น่าสนใจ จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อครู และเห็นความสำคัญในการเรียนวรรณคดี การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยเน้นกิจกรรม การเล่นเกม การใช้สื่อที่ทันสมัยมาประยุกต์ให้เข้ากับวรรณคดี และอธิบายให้นักเรียนได้เข้าใจในบริบททางประวัติศาสตร์และเชื่อมโยงกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับบริบทในปัจจุบันเพื่อให้นักเรียนเห็นภาพชัดเจนขึ้น

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นรูปแบบการเรียนรู้อย่างเป็นทางการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดคำตอบที่หลากหลายและแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับพรบ.การศึกษาแห่งชาติ มาตรา 24 ข้อ 2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และข้อ 3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และจากผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ของโรงเรียนโกวิทอรัญเชิงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2564 ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีประเด็นพิจารณาดังนี้ 1) ผู้เรียนมีทักษะในการคิดจำแนกแยกแยะ 2) ผู้เรียนมีทักษะการใคร่ครวญไตร่ตรอง พิจารณารอบคอบ โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ 3) ผู้เรียนมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ผลปรากฏว่าในประเด็นนี้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดในระดับดีขึ้นไป ร้อยละ 87.88 ถึงแม้ว่าภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก แต่ยังคงมีนักเรียนร้อยละ 12.12 ที่ยังมีความสามารถด้านการคิดไม่ถึงระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจแก่นแท้ของวรรณคดีไทยเนื่องจากไม่เข้าใจในบริบทของวรรณคดีซึ่งเป็นเรื่องเก่าและประสบการณ์เรียนวรรณคดีที่ผ่านมาพบว่าครูบางท่านไม่ได้สอนวรรณคดีผ่านกระบวนการคิดเพื่อวิเคราะห์บริบทในวรรณคดี แต่ไปเน้นในประเด็นความงามและสุนทรียะทางภาษามากกว่า เช่น ท่องจำอาขยาน อ่านทำนองเสนาะ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนไม่ได้ฝึกทักษะการคิดเท่าที่ควร

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมาใช้ในการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโกวิทอรัญเชิงใหม่ เนื่องจากการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดคำตอบที่หลากหลายและแนวคิดที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีและเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูในการจัดการเรียนรู้อรรถคดีให้บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมติฐานการวิจัย

ทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยวิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโกวิทอรรถัยเชียงใหม่ ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มีนักเรียนทั้งสิ้น 96 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนโกวิทอรรถัยเชียงใหม่ ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 39 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มด้วยวิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คู่มือการใช้รูปแบบฯ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.1 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีกระบวนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

2.1.1 จัดทำร่างรูปแบบฯ ประกอบไปด้วยรูปแบบฯ คู่มือการใช้รูปแบบฯ และแผนแผนการจัดการเรียนรู้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรวมถึงการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1.2 นำร่างรูปแบบฯ ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมเชิงทฤษฎี แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยให้ความเห็นว่าองค์ประกอบของร่างรูปแบบควรมีการปรับคำศัพท์ให้สอดคล้องกับขั้นตอน เพื่อให้รูปแบบมีความชัดเจนยิ่งขึ้น และในส่วนของหลักการควรเขียนให้ครอบคลุมใจความสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแก้ไข

2.1.3 นำร่างรูปแบบฯ ไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน 2 คน ด้านการสอนภาษาไทย จำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ รวมทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ รวมทั้งแผนการจัดการเรียนรู้ จะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าใช้ได้คือ มีความสอดคล้อง หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบ รวมทั้งแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าความสอดคล้องของร่างรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X}$) = 4.93, S.D. = 0.10 โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่างค์ประกอบของร่างรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล เหมาะสมครบถ้วน สำหรับค่าความสอดคล้องของคู่มือการใช้รูปแบบฯ มีความสอดคล้องระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.93 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.17 โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า 1) ควรแสดงให้เห็นตารางการสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ทำให้เห็นที่มาของขั้นตอน “MECPA MODEL” และ 2) แผนฯ ชี้แนะให้ทำตามรูปแบบ ส่งผลให้ขั้นตอนมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ส่วนค่าสอดคล้องของแผนฯ มีความสอดคล้องระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.82 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.33 ซึ่งแสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นมีความคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) สอดคล้องมากที่สุดสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจควรเน้นให้แปลกใหม่ตื่นเต้นแล้วนักเรียนเกิดความสนใจว่านี่ ขั้นที่ 2 ค้นให้เห็นสถานการณ์ ควรให้เห็นชัดเจนเรื่องของการค้นหาข้อมูลและค้นหาคำตอบ ขั้นที่ 3 ร่วมมืออภิปรายไม่ควรทำซ้ำกับข้อที่สองคือค้นหาคำตอบให้แตกต่าง และควรเพิ่มเติมการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ทั้ง 3 ข้อ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความคิดเห็น ดังนี้

2.2.1 แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน รวมทั้งสิ้น 20 คะแนน ใช้ในการทดสอบก่อนการ

จัดการเรียนรู้ (Pretest) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Posttest) โดยแบบทดสอบจะเป็นชุดเดียวกัน แต่สลับข้อและสลับตัวเลือก แบบทดสอบแบบปรนัย มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนโกวิทอรัญเชียงใหม่

2) ศึกษารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือ ตำราและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) จัดทำตารางวิเคราะห์แบบทดสอบ ตามแนวคิดของ Bloom ตามระดับพฤติกรรมการวัด ได้แก่ ระดับความรู้ความจำ (Remembering) ระดับความเข้าใจ (Understanding) ระดับการประยุกต์ใช้ (Applying) ระดับการวิเคราะห์ (Analyzing) ระดับการประเมินผล (Evaluating) และระดับการสร้างสรรค์ (Creating) (Armstrong, 2010)

4) สร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

5) เสนอแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและเนื้อหา

6) นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน คือผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ด้านการสอนภาษาไทยจำนวน 2 คน และด้านวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ Likert (Likert Five Rating Scales) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีจะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าใช้ได้คือ มีความสอดคล้อง หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าความสอดคล้องของผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของคู่มือแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีอยู่ในระดับมีความสอดคล้องมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.81 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.33 โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า 1. ข้อคำถามมีหลายระดับไม่ได้วัดเฉพาะความรู้ความจำ 2. ตรวจสอบระดับพฤติกรรมของข้อสอบบางข้อน่าจะอยู่ในระดับความรู้ความจำ 3. ข้อสอบข้อ 10 ข้อ 24 ไม่ระบุเฉลย 4. ข้อความสำหรับตอบคำถามข้อ 25 ขาดคำที่ขีดเส้นใต้ 5. ข้อสอบส่วนใหญ่เป็นการเน้นการวิเคราะห์ดังนั้นการพิจารณาตัวเลือกที่เหมาะสมและเป็นตัวเลือกที่มีความเป็นปรนัยที่ดีตัวเลือก 6. แต่ละข้อควรกำหนดประโยคที่มีความสั้นยาวเท่า ๆ กัน

7) นำแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี จำนวน 30 ข้อที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ดังนี้ (1) มีข้อคำถามหลายระดับดี ไม่ได้วัดเฉพาะความรู้ความจำ (2) ตรวจสอบระดับพฤติกรรม บางข้อน่าจะอยู่ในระดับความรู้ความจำ (3) ข้อสอบข้อ 10, 24 ไม่ได้ระบุเฉลย (4) ข้อคำถามข้อ 25 ขาดคำที่ขีดเส้นใต้ (5) ข้อสอบส่วนใหญ่เน้นการคิดวิเคราะห์ ดังนั้นควรพิจารณาตัวเลือกที่เหมาะสมและเป็นตัวเลือกที่มีความเป็นปรนัยดี ๆ (6) ตัวเลือกแต่ละข้อควรกำหนดประโยคที่มีความสั้น-ยาวเท่า ๆ กัน

8) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนโกวิทอรัญชัยใหม่ จำนวน 41 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และเคยเรียนวรรณคดี เรื่อง โคลนติดล้อ ตอนความนิยมเป็นเสมือน

9) นำผลการทดสอบของแบบทดสอบปรนัยวิเคราะห์คุณภาพรายข้อ โดยการหาค่าความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ โดยใช้เกณฑ์ความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และเกณฑ์อำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 180-188) แล้วเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.63 - 0.79 และแบบทดสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.21 - 0.37 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบทดสอบให้คงเหลือทั้งสิ้น 20 ข้อ

10) นำแบบทดสอบไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของคูเดอร์และริชาร์ดสัน KR-20 (Kuder and Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 (แสงดาว นพพิทักษ์, 2557)

11) นำแบบทดสอบปรนัยที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pretest) และหลังการจัดการเรียนรู้ (Posttest)

2.2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้อง

2) นำข้อมูลสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษามวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในด้านหลักการและแนวคิดมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

3) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยการวัดระดับ 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179) ดังนี้

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นที่วัดได้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

4) นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และการใช้ภาษาจากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความคิดเห็นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย

5) นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน คือผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ด้านการสอนภาษาไทยจำนวน 2 คน และด้านวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็น โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีเกณฑ์การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179)

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

ในการหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี จะพิจารณาจากเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 196)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	มีความสอดคล้องมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	มีความสอดคล้องน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาค่าความสอดคล้องต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยกว่า 1.00 แสดงว่าใช้ได้คือ มีความสอดคล้อง หากมีค่าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวก็ให้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 179) ซึ่งผลการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.84 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.30 โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าแบบสอบถามความคิดเห็นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้

6) นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปเป็นเครื่องมือในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากนั้นดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบฯ กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 หลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี และทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการใช้รูปแบบฯ

3.3 วิเคราะห์ผลการทำแบบทดสอบ และระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบฯ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์และนำเสนอผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้แก่ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

การวิจัยนำเสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบฯ พบว่า 1) รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ 4) การวัดและประเมินผล สำหรับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้คือขั้นตอนตามรูปแบบ MECPA Model ประกอบไปด้วย ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (M: Motivate) ขั้นที่ 2 ค้นหาให้เห็นสถานการณ์ (E: Explore) ขั้นที่ 3 ร่วมมืออภิปราย (C: Collaborate) ขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ (P: Present) ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (A: Apply) มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1 - ตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังใช้รูปแบบ

ผลการเปรียบเทียบ	จำนวน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	ค่า p
ทักษะการคิดวิเคราะห์	นักเรียน		($\bar{X}$)	(S.D.)		
ก่อนใช้รูปแบบฯ	39	20	6.38	1.29		
หลังใช้รูปแบบฯ	39	20	13.17	2.45	-16.27	.000

จากตารางที่ 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองอยู่ในระดับควรปรับปรุง มี $\bar{X} = 6.38$, S.D. = 1.29 และคะแนนเฉลี่ยความคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองอยู่ในระดับ $\bar{X} = 13.17$, S.D. = 2.45 แสดงว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 1

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อ	รายการการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
1	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา วรรณคดีเรื่องโคลงตมตอนความนิยมเป็นสมัย	4.82	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด	2
2	ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับ ไม่สับสน	4.80	0.61	เห็นด้วยมากที่สุด	3
3	การจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการทำงานกลุ่ม	4.74	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด	4
4	นักเรียนได้รู้จักแหล่งศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมที่ หลากหลาย	4.74	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด	4
5	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตั้งคำถามและ ค้นหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้	4.77	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด	6
6	การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และ แสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ อย่างสร้างสรรค์	4.84	0.59	เห็นด้วยมากที่สุด	1
ค่าเฉลี่ยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		4.79	0.62	เห็นด้วยมากที่สุด	(3)
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้					
7	ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน	4.92	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด	1
8	นักเรียนสนุกในการปฏิบัติกิจกรรม	4.92	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด	1
9	ครูอธิบายกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอน	4.92	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด	1
10	ครูคอยแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึง	4.85	0.54	เห็นด้วยมากที่สุด	2
11	การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในการ ทำงานกลุ่ม	4.85	0.54	เห็นด้วยมากที่สุด	2
ค่าเฉลี่ยด้านบรรยากาศการเรียนรู้		4.89	0.50	เห็นด้วยมากที่สุด	(1)
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้					
12	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียน วรรณคดีมากขึ้น	4.85	0.54	เห็นด้วยมากที่สุด	1
13	นักเรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างมี ประสิทธิภาพ	4.82	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	2
14	นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์	4.77	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด	3
15	นักเรียนสามารถนำทักษะการคิดวิเคราะห์อย่าง สร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.85	0.54	เห็นด้วยมากที่สุด	1

ข้อ	รายการการประเมิน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(S.D.)	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
	ค่าเฉลี่ยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	4.83	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	(2)
	ค่าระดับความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวม	4.83	0.56	เห็นด้วยมากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด $\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.56 และพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับสูงสุดลงมา ดังนี้ 1. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ $\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.50 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน $\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.48 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2) นักเรียนสนุกในการปฏิบัติกิจกรรม $\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.48 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3) ครูอธิบายกิจกรรมเป็นลำดับขั้นตอน $\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.48 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ $\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.56 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนวรรณคดีมากขึ้น $\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.54 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2) นักเรียนสามารถนำทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน $\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.54 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3) นักเรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ $\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.56 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ $\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.62 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา 3 ลำดับแรกดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นในทุกขั้นตอนของการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ $\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.59 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 2) การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาวรรณคดีเรื่องโคลนตมดีดล้อ ตอนความนิยมเป็นเสมือน $\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.60 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด 3) ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเป็นลำดับ ไม่สับสน $\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.61 อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (M: Motivate) ขั้นที่ 2 ค้นให้เห็นสถานการณ์ (E: Explore) ขั้นที่ 3 ร่วมมืออภิปราย (C: Collaborate) ขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ (P: Present) ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (A: Apply)

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบพบว่า 2.1) หลังใช้รูปแบบนักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2.2) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อรูปแบบอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ 2 ประเด็นดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ โดยมีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (M: Motivate) ขั้นที่ 2 ค้นให้เห็นสถานการณ์ (E: Explore) ขั้นที่ 3 ร่วมมืออภิปราย (C: Collaborate) ขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ (P: Present)

ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ (A: Apply) นั้นได้พัฒนาและดำเนินการตามขั้นตอนของวิธีการเชิงระบบ มีการประยุกต์ใช้ตัวทฤษฎีแนวคิดไทยให้ผู้เรียน ได้ฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหา ซึ่งประเด็นปัญหาจากตัวทฤษฎีแนวคิดไทยสอดคล้องกับปัญหาที่ปรากฏจริงในสังคมไทยซึ่งเป็นสถานการณ์ในชีวิตประจำวันที่ตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนมีการใช้กิจกรรม สื่อ-อุปกรณ์ การสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดแก้ปัญหา พิจารณาสาเหตุของปัญหา และหาวิธีการแก้ไขที่ถูกต้องและหลากหลายสอดคล้องกับ สง่า วงศ์ไชย (2560: 269) ได้เสนอแนะว่า ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอน ผู้สอนจะต้องหากวิธีต่าง ๆ เช่น ใช้คำถามหรือจัดบรรยายภาคที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจและอยากลงมือปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน การอภิปรายกลุ่มย่อยและการแสดงความคิดเห็นก็จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนได้

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า หลังใช้รูปแบบฯ นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการใช้รูปแบบฯ ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยในข้อที่ 2 อาจเนื่องด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นเกิดจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังดำเนินการสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนโกวิทอรรถชูขันธ์ใหม่ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และจากแบบประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตลอดจนมีการหาคุณภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นและปรับปรุงแก้ไขจนได้คุณภาพจึงนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จึงกล่าวได้ว่ามีการดำเนินการพัฒนารูปแบบฯอย่างเป็นระบบและหลากหลายมิติ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2560) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 5 ขั้นตอนนั้นยังมุ่งเน้นกระบวนการคิดการทำงานร่วมกันเพื่อฝึกคิดแก้ปัญหาอันเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมที่พึงปรารถนา ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้นำเสนอความรู้เป็นผู้กระตุ้น และอำนวยความสะดวกในการแสวงหาความรู้ของนักเรียน อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือคิด ลงมือปฏิบัติในทุก ๆ ขั้นตอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้หรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การนำรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องมีพื้นฐานความรู้วรรณคดีเรื่องนั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง และจะต้องสอนความรู้พื้นฐานของวรรณคดีไทยแต่ละเรื่อง เกี่ยวกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมให้นักเรียนได้ทราบก่อนจึงจะสามารถสอนอย่างละเอียดในเรื่องที่คัดมาให้ให้นักเรียนได้เรียน การมีพื้นฐานความรู้วรรณคดีจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องในภาพรวมและจะส่งผลให้สามารถเชื่อมโยงมายังในตอนที่เราเลือกมาให้เรียนจนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ต่อเนื่องกัน

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนานี้ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาหรือเรื่องวรรณคดีให้เหมาะสมกับระดับชั้นและความสนใจของผู้เรียนได้

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนานี้ครูผู้สอนสามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้ทั้งการสอนในห้องเรียนและการสอนออนไลน์ โดยต้องปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบท เช่น การสอนออนไลน์โดยนำเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้รับในกิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูผู้สอนที่นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ควรปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้มอบความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกผู้กระตุ้นความคิด และผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยการเตรียมประเด็นในการกระตุ้นความสนใจนักเรียน เปิดโอกาสให้เด็กค้นหาความรู้จากแหล่งที่ตนเองสนใจ และครูคอยช่วยให้คำแนะนำวิธีการค้นคว้าหาความรู้ หรือสื่อในการศึกษาค้นคว้า กระตุ้นให้นักเรียนพัฒนาการทำงานของตนเอง กระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามแห่งการเรียนรู้ และค้นหาคำตอบของคำถาม และจะต้องไม่ปิดกั้นความคิดของนักเรียน

5. การจัดการเรียนรู้วรรณคดีเพื่อให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์นั้น ครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายหน้าชั้นเรียนให้กลายเป็นนักเล่าเรื่อง/นักเล่านิทาน โดยใช้ศิลปะในการพูดและการนำเสนอถ่ายทอดวรรณคดีให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างละเอียดที่สุด การจัดการเรียนการสอนนั้นจะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนอ่านออกเสียง แลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ผลงานร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เผยแพร่ความรู้สึนึกคิดของตนสู่สังคม

6. การเลือกตัวบทวรรณคดีและวรรณกรรมมาให้นักเรียนศึกษานั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความสนใจของนักเรียน สอดคล้องกับยุคสมัย สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ตลอดจนเป็นวรรณคดีที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าทางด้านสังคมและมีความงามทางภาษาอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีระหว่างการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ตัวบทวรรณคดีที่ครูเลือกกับตัวบทวรรณคดีที่นักเรียนเป็นผู้เลือก

2. ควรมีการวิจัยที่ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ (MECPA Model) ที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ความสามารถในการคิดไตร่ตรอง ความสามารถในการคิดเชิงระบบ ทักษะชีวิต เป็นต้น

3. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาไทยของนักเรียนที่อาจมีผลต่อทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดี

4. ควรมีการวิจัยที่เปลี่ยนวิธีการประเมินผลทักษะการคิดวิเคราะห์ในวรรณคดีจากข้อสอบเป็นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism)

เอกสารอ้างอิง

ทิตนา แหมมณี. (2560). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 8).

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิธีวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 9). นครปฐม: ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

รีนฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). สุนทรียภาพแห่งชีวิต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ณ เพชร.

สง่า วงศ์ไชย. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวการสอนที่เน้นภาษา วรรณกรรม และประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเขียนสรุปความของ นักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต) นครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

แสงดาว นพพิทักษ์. (2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการใช้กับไม่ใช้โปรแกรมควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์รายวิชาการะบบฐานข้อมูล. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2562. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

- Armstrong, P. (2010). *Bloom's Taxonomy*. Vanderbilt University Center for Teaching. Retrieved January 30, 2022 from <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/blooms-taxonomy>.
- Felder, R. M. and Brent, R. (2009). *Active Learning: An Introduction*. สืบค้น 2 กันยายน 2565, จาก <http://www4.ncsu.edu/unity/lockers/users/f/felder/public/Papers/>
- McKinney, Kathleen. (2010). *Active Learning*. สืบค้น 2 กันยายน 2565, จาก <http://www.cat.ilstu.edu/additional/active.php>

**รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2**
**A Model of Teacher Empowerment for School Administrators
under Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 2**

ณัฐพงษ์ แซ่เอี้ยะ¹ สุชาติ บางวิเศษ² และ ศักดินาภรณ์ นันที³
Nuttapong Seaaer¹ Suchat Bangwiset² and Sakdinaporn Nunttee³

Received: November 12, 2022; Revised: September 11, 2023; Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 2) หารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 274 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และครูผู้สอน จำนวน 246 คน โดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ระยะที่ 2 การหารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาทฤษฎี กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ขั้นตอนที่ 2 การร่างรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา และขั้นตอนที่ 3 การสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการหา ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับของความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นลำดับที่สูงที่สุดคือ ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน 2) รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) ชื่อรูปแบบ (2) หลักการของรูปแบบ (3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (4) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ (5) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ก. ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ข. ด้านการทำงานเป็นทีม ค. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ง. ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ และ จ. ด้านการได้รับอำนาจ ประกอบด้วย 15 วิธีดำเนินงาน 48 กิจกรรมหรือวิธีการปฏิบัติ (6) การประเมินรูปแบบ และ (7) ระบุเงื่อนไขความสำเร็จ และ 3) ผลการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้

คำสำคัญ: รูปแบบ, การเสริมสร้างพลังอำนาจครู, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the current conditions, desirable conditions, and priority need index for teacher empowerment of administrators under Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 2, 2) to determine the teacher empowerment model of administrators, and 3) to assess the teacher empowerment model of administrators. The research was divided into 3 phases; Phase 1 involved studying the current conditions, desirable conditions and priority need index for teacher empowerment of administrators under Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 2. The sample groups were 274 people, including 28 school administrators and 246 teachers. The sample size was determined by the Krejcie & Morgan table and drawn using stratified random sampling. The collection of data was done using a questionnaire. Phase 2 determined the teacher empowerment model for administrators by dividing them into three stages as follows: Stage 1 was the multi-case study using the semi-structured interview for three target administrators; Stage 2 drafted the teacher empowerment model for administrators; Stage 3 had a focus group discussion with nine target experts using a focus group discussion form. Phase 3 had five experts assess the teacher empowerment model of administrators using an evaluation form. The statistics used to analyze the data for the quantitative method were frequency, percentage, mean, standard deviation, and modified priority need index. Data analysis for the qualitative method was done through descriptive-analytical methods. The results found that: 1) The overall current conditions were at a high level, the overall desirable conditions was at a the highest level. The top modified priority needs index ($PNI_{modified}$) is work motivation. 2) The teacher empowerment model of the administrators under Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 2 comprised seven components including (1) the name of the model, (2) the principle of the model, (3) the purpose of the model, (4) the roadmap and mechanism of the model, (5) the process of the model, which had five aspects: (a) work motivation, (b) teamwork, (c) participative decision-making, (d) career progression; and (e) authorization consisting of fifteen operation methods and forty-eight activities or practice methods, (6) assessment models, and (7) success conditions. and 3) The overall result of criterion-referenced evaluation of the teacher empowerment model of the administrators was at the highest level. Considering individual aspects, the order from the highest to the lowest was utility, propriety, and feasibility.

Keywords: model, teacher empowerment, administrator

¹นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, E-mail: pccnst10307@gmail.com

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, E-mail: suchat1@gmail.com

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, E-mail: sakdina007lru@gmail.com

¹Faculty of Education Program in Educational Administration, Loei Rajabhat University, E-mail: pccnst10307@gmail.com

²Assistant Professor Dr. of Education Program in Educational Administration, Loei Rajabhat University,
E-mail: suchat1@gmail.com

³Assistant Professor Dr. of Education Program in Educational Administration, Loei Rajabhat University,
E-mail: sakdina007lru@gmail.com

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มุ่งปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากำหนดให้มีการพัฒนาเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัยให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่ดี สมวัยทุกด้าน ด้วยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตระหนักถึงปัญหาของมนุษย์ที่หลากหลาย มีเป้าหมายให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่สูงเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นพลเมืองที่รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบและมีจิตสาธารณะ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 ด้านคุณภาพ มุ่งส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นคนดี มีวินัย มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นครูยุคใหม่ มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ จัดกระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงรวมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่สร้างสมดุลทุกด้าน ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญา พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลผู้เรียนทุกระดับ ในด้านประสิทธิภาพมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

ในส่วนของการเสริมสร้างพลังอำนาจครู (Empowerment) เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการบริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในองค์กร มีส่วนช่วยในการผลักดันการปฏิบัติงานและส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร ดังที่ Kanter (1977) กล่าวว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นการใช้โครงสร้างของอำนาจประกอบด้วยลักษณะของสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ซึ่งส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจจะต้องมีความยืดหยุ่นในการบริหารงาน การยินยอมให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน มีการให้รางวัลหรือสิ่งตอบแทนในการปฏิบัติงาน มีสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจในงานนั้น สถานศึกษานับว่าเป็นองค์กรที่ต้องประยุกต์ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารเพื่อให้สถานศึกษาได้พัฒนาไปอย่างมีประสิทธิภาพและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เนื่องจากสถานศึกษาเป็นองค์กรทางสังคมที่มีเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมที่ซับซ้อนทั้งภายในและภายนอกองค์กร มีวัฒนธรรมองค์กรที่มีลักษณะเฉพาะทั้งความเป็นราชการและความเป็นวิชาชีพ ดังนั้นจึงมีเป้าหมายขององค์กร ผู้ปฏิบัติงาน โครงสร้าง และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่แตกต่างจากองค์กรอื่น ๆ การจะดำเนินการให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาบรรลุผลนั้นต้องให้ความสำคัญกับครู ดังที่ ดารารัตน์ อ้นถาวร

(2562) กล่าวไว้ว่า “ครู” จึงเป็นบุคลากรสำคัญในกระบวนการยกระดับคุณภาพการศึกษา และการที่จะทำให้ครูทำหน้าที่ได้อย่างเข้มแข็ง ครูต้องได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการปฏิบัติงาน และการเสริมสร้างพลังในการทำงาน ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินงานต่าง ๆ ในด้านการศึกษาให้บรรลุตามความมุ่งหมาย

รายงานผลการจัดการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า ผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2561-2562 ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ผลการพัฒนาผลลัพท์ร้อยละ 2.63 และผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ปีการศึกษา 2563 เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2561-2562 ในภาพรวมผลการพัฒนาผลลัพท์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าระดับประเทศทุกวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2563)

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา จากประเด็นที่สำคัญ คือ ครูมีภาระงานนอกเหนือจากงานสอนมากเกินไป บางโรงเรียนครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นผู้นำของครู ผสานการทำงานร่วมกับครูภายในโรงเรียนที่มีจำนวนไม่เพียงพอ โดยการเสริมสร้างพลังอำนาจครู ซึ่งเป็นการเพิ่มอำนาจให้ครูในโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการวางแผนสู่การปฏิบัติ และส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ซึ่งควรประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
3. เพื่อประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2564 จากทั้งหมด 102 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 107 คน ครูผู้สอน จำนวน 949 คน รวมทั้งสิ้น 1,056 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2564 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก ตารางของเคร็จซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) การเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random

Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 274 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 คน และครูผู้สอน จำนวน 246 คน

1.3 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ในการศึกษาพหุกรณี (Multi-case study) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ได้มาโดยวิธีการเลือกโรงเรียนที่มีการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน โดยเลือกโรงเรียนแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งใช้หลักเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ 1. โรงเรียนที่ได้รับรางวัลสถานศึกษารางวัลพระราชทาน 2. โรงเรียนที่มีผลงานเชิงประจักษ์ หรือได้รับรางวัลการบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษาที่เป็นเลิศ โดยมีโรงเรียนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกต่อไปนี้ 1) โรงเรียนบ้านนาโคก อำเภอเมือง จังหวัดเลย 2) โรงเรียนหนองบัววิทยายน อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู และ 3) โรงเรียนเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย

1.4 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อยืนยันรูปแบบ คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน และนักวิชาการศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน

1.5 กลุ่มเป้าหมายในการประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อทราบระดับการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ในการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ท จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา ตามองค์ประกอบของการเสริมสร้างพลังอำนาจครู 5 องค์ประกอบ ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

2) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามที่สร้างขึ้น จำนวน 59 ข้อ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค (Index of Item Congruence: IOC) ได้ข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จำนวน 55 ข้อ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้ จำนวน 55 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) และนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, 1970) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

2.2 ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 การดำเนินงานระยะที่ 2 เป็นขั้นตอนการสร้างการสร้งรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพหุกรณี (Multi-case study)

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นคำถามในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ตามกรอบแนวคิดทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการทำงานเป็นทีม 2) ด้านการได้รับอำนาจ 3) ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ 4) ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้

2.2.2 ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากผลการศึกษา ในระยะที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ได้แก่ 1) ด้านการทำงานเป็นทีม 2) ด้านการได้รับอำนาจ 3) ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ 4) ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้

2.3 ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความเหมาะสม 2) ด้านความเป็นไปได้ และ 3) ความเป็นประโยชน์ โดยแบบประเมินมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนำแบบประเมินรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมซองจดหมายตอบกลับทางไปรษณีย์จำนวน 274 ชุด ไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 28 ชุด และ ครูผู้สอน จำนวน 246 ชุด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

3.2 ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผู้วิจัยลงพื้นที่โรงเรียนที่มีการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธี ปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน เพื่อทำการเก็บข้อมูลการศึกษาพหุกรณี (Multi-case study) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และนำร่างรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 เสนอในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อยืนยัน ข้อมูล ในวันอาทิตย์ที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2565 เวลา 13.00 น. –15.00 น. ณ ห้อง 23605 (ห้องสอบวิทยานิพนธ์) ชั้น 6 อาคาร เรียนรวมเอนกประสงค์ อาคาร 23 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

3.3 ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผู้วิจัยนำรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พร้อมส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปถึงผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการประเมิน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ และร้อยละ ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index โดยใช้สูตร $PNI_{\text{modified}} = I-D/D$

4.2 ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

4.2.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพหุกรณี (Multi-case study)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) นำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้ ไปจำแนกจัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามประเด็นและตีความตามกรอบแนวคิด เอกสารที่เกี่ยวข้อง

4.2.2 ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนำมาปรับปรุงร่างรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 และนำรูปแบบที่ได้วิเคราะห์ สังเคราะห์กลับคืนให้ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อยืนยันผล

4.3 ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยระยะที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 รายด้าน

รายการ	สภาพปัจจุบัน (D)		สภาพที่พึงประสงค์ (I)		ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified})	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	(I-D/D)	ลำดับที่
1. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.28	0.73	4.79	0.41	0.119	2
2. ด้านการได้รับอำนาจ	4.29	0.75	4.70	0.36	0.096	5
3. ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ	4.39	0.73	4.82	0.40	0.098	4
4. ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน	4.29	0.80	4.83	0.36	0.126	1
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.38	0.80	4.82	0.38	0.100	3
โดยรวม	4.33	0.76	4.81	0.39	0.108	

จากตารางที่ 1 พบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีสภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.73) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.36) ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงอันดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน ($PNI_{modified} = 0.126$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($PNI_{modified} = 0.119$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($PNI_{modified} = 0.100$) ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ ($PNI_{modified} = 0.098$) และด้านการได้รับอำนาจ ($PNI_{modified} = 0.096$)

2. ผลการศึกษาระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) ชื่อรูปแบบ (2) หลักการของรูปแบบ (3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (4) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ (5) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน 3 วิธีดำเนินงาน 10 กิจกรรมหรือวิธีการปฏิบัติ 2) ด้านการทำงานเป็นทีม 3 วิธีดำเนินงาน 10 กิจกรรมหรือวิธีการปฏิบัติ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3 วิธีดำเนินงาน 10 กิจกรรมหรือวิธีการปฏิบัติ 4) ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ 3 วิธีดำเนินงาน 9 กิจกรรมหรือวิธีการปฏิบัติ และ 5) ด้านการได้รับอำนาจ 3 วิธีดำเนินงาน 9 กิจกรรมหรือวิธีการปฏิบัติ รวมทั้งหมด 15 วิธีดำเนินงาน 48 กิจกรรมหรือวิธีการปฏิบัติ (6) การประเมินรูปแบบ และ (7) ระบุเงื่อนไขความสำเร็จ

หลักการของรูปแบบ

การเสริมสร้างพลังอำนาจครู (Empowerment) เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการบริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในองค์กร มีส่วนช่วยในการผลักดันการปฏิบัติงานและส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร โดยที่การเสริมสร้างพลังอำนาจเป็นการใช้โครงสร้างอำนาจเป็นการใช้โครงสร้างอำนาจขององค์กร ซึ่งส่งผลต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจในองค์กร จะมีความยืดหยุ่นในการบริหารงาน การยินยอมให้บุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน มีภารกิจให้วางหรือสิ่งของแบบในการปฏิบัติงาน มีสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเสริมสร้างพลังอำนาจในองค์กร

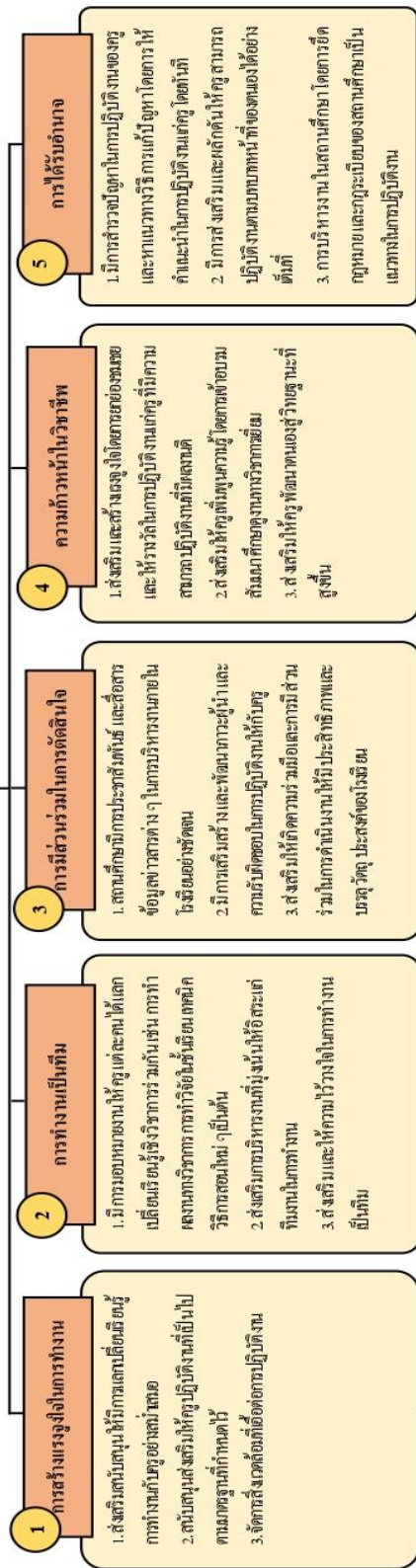
วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

- 1) เพื่อพัฒนาการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของครูผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต 2 ที่มีความเหมาะสมกับบริบท ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อพัฒนาบุคลากรผู้บริหารเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการปฏิบัติงานทางทางการศึกษา
- 3) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการทำงานร่วมกัน ได้เต็มตามศักยภาพ ภาครัฐ ภาคเอกชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

ระบบงานและกลไกของรูปแบบ

ผู้บริหารสถานศึกษา มีการแต่งตั้งหัวหน้างานทุกฝ่าย จัดตั้งภาคี 4 ฝ่าย ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการนักเรียน ผู้แทนชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา

รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

การประเมินรูปแบบ

ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของครูผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

ระบุนโยบายความสำเร็จ

- 7.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการสำรวจ สอบถาม และประเมินผลการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของครูผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นประจำ
- 7.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของครูผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นประจำ

ภาพที่ 1 รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

3. ผลการศึกษาระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมของรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.10), ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.17) และด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.33)

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผล

1. สภาพปัจจุบันในการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าอยู่ระหว่าง 0.096-0.126 และรายด้านเมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ และด้านการได้รับอำนาจ

2. รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ชื่อรูปแบบ (2) หลักการของรูปแบบ (3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (4) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ (5) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน 2) ด้านการทำงานเป็นทีม 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ และ 5) ด้านการได้รับอำนาจ ประกอบด้วย 15 วิธีดำเนินงาน 48 กิจกรรมหรือวิธีการปฏิบัติ (6) การประเมินรูปแบบ และ (7) ระบุเงื่อนไขความสำเร็จ

3. ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า ในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันของรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากการปฏิรูประบบการศึกษาทั้งระบบ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปการเรียนการสอน และปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ทำให้การจัดการศึกษาของไทยเปลี่ยนไป เพื่อให้การจัดการศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้มีปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานใหม่ โดยเน้นการกระจายอำนาจจากระดับบนสู่ระดับล่าง และมีการเพิ่มพลังอำนาจในการตัดสินใจและการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร โดยการนำแนวความคิดการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) มาใช้ในองค์กรทางการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการได้รับอำนาจ ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และด้านการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับ ภิญญาพัชญ์ เทียมเมืองแพน (2560) ได้ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รวมถึง สวาด พลกล้า (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การเสริมสร้างพลังอำนาจของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู กศน. ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างพลังอำนาจของครู กศน.ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีม บรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียน การสร้างภาวะผู้นำของครู การมอบหมายอำนาจหน้าที่ การสนับสนุนทรัพยากรในการทำงาน และการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

สภาพที่พึงประสงค์ของรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการได้รับอำนาจ ทั้งนี้เป็นเพราะ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นแรงงานที่มีคุณภาพของประเทศ ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560 - 2564) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการสร้าง “สังคมไทยอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” โดยมีพันธกิจแรกคือ หลักการพัฒนาประเทศที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืนและคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) ดังนั้น การเสริมสร้างพลังอำนาจครูเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะนำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การพัฒนาสถานศึกษาสามารถบรรลุตามเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา พัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและคุณสมบัตินับตามที่ต้องการ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความสามารถของครูและบุคลากรทางการศึกษาช่วยพัฒนาให้เกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับ กนิษฐา ทองเลิศ (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านการเสริมสร้างพลังอำนาจครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ด้านการส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือในองค์กร ด้านการสร้างบรรยากาศในการทำงาน ด้านการสร้างภาวะผู้นำให้กับผู้ปฏิบัติ และด้านการสร้างทีมงาน รวมทั้งสุริยา หึงขุนทด (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในสถานศึกษา: พหุกรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในสถานศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ความก้าวหน้าในอาชีพ การรับรู้ความสามารถของตนเอง สถานภาพในการทำงาน ผลกระทบจากงาน การตัดสินใจ และอิสระในการทำงาน

ความต้องการจำเป็นของรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยความต้องการจำเป็นด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เป็นลำดับที่ 1 ด้านการทำงานเป็นทีม เป็นลำดับที่ 2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นลำดับที่ 3 ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นลำดับที่ 4 และด้านการได้รับอำนาจ เป็นลำดับที่ 5 ทั้งนี้อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน รูปแบบการบริหาร

การศึกษามีความหลากหลายไปตามบริบท และสภาพแวดล้อม รวมไปถึงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายการศึกษา โดยเน้นระบบการกระจายอำนาจ ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยการเสริมสร้างให้ครูปฏิบัติงานของตนอย่างเต็มที่และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญที่ต้องเสริมสร้างพลังอำนาจให้ครูเพื่อให้ครูจัดการศึกษาได้ทันกับสถานการณ์ และบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพในทุกด้าน สอดคล้องกับ สถาพร ภูบาลเช้า และธัญญธร ศรีวิเชียร (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การเสริมสร้างพลังอำนาจครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 มี 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การได้รับอำนาจ 2) การได้รับโอกาส 3) การสร้างแรงจูงใจ 4) การสร้างภาวะผู้นำ 5) การสร้างทีมงาน 6) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 7) ความก้าวหน้าในวิชาชีพ รวมถึง สมคิด สุกุลสถาปัติ (2562) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การสร้างพลังอำนาจในการบริหารงานบุคคลเชิงสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า การสร้างพลังอำนาจในการบริหารงานบุคคลเชิงสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ คือ การยกระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงวิชาการ การกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การจุดประกายพลังร่วม การสร้างสรรค์บรรยากาศการทำงานเชิงรุกและการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพครูเติมตามศักยภาพ

2. องค์ประกอบของการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 5) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 6) การประเมินรูปแบบ และ 7) ระบุเงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา และนำมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งขั้นตอน และวิธีการในการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่มีองค์ประกอบครบถ้วน

3. ผลการประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญของรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน มีกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารเชิงวิชาการ การศึกษาเชิงสำรวจ การศึกษาพหุกรณี การสนทนากลุ่ม ซึ่งกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และประเมินผลทั้งหมดได้มาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษาโดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความ เป็นประโยชน์ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำรูปแบบไปสู่ การปฏิบัติจริง ได้ สอดคล้องกับ อภินันท์ เจริญศิริ (2560) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กลยุทธ์ของผู้บริหารในการเสริมสร้างพลังอำนาจครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินกลยุทธ์ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึง ขำ แสงจันทร์ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษา โดยเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชนเพื่อสร้างอาชีพในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้ใช้มีระดับความเห็นต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาว่ามีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1. ด้านการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ข้อที่มีลำดับของความต้องการจำเป็นในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานกับครูอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรส่งเสริมให้ครูมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการร่วมประชุมสรุปงาน ร่วมสนทนา ให้ข้อเสนอแนะ แก่ครูอย่างสม่ำเสมอ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ข้อที่มีลำดับของความต้องการจำเป็นในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารให้ครูแต่ละคนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการร่วมกัน เช่น การทำผลงานทางวิชาการ การทำวิจัยในชั้นเรียน เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ เป็นต้น ดังนั้นผู้บริหารจึงควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตนเอง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ข้อที่มีลำดับของความต้องการจำเป็นในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการประชาสัมพันธ์ และสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในการบริหารงานภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้บริหารจึงควรมีการสื่อสาร และประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ชัดเจนอย่างเป็นระบบผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ
4. ด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ ข้อที่มีลำดับของความต้องการจำเป็นในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมสร้างแรงจูงใจโดยการยกย่องชมเชย และให้รางวัลในการปฏิบัติงานแก่ครูที่มีความสามารถ ปฏิบัติงานที่มีผลงานดีเยี่ยม ดังนั้นผู้บริหารจึงควรประกาศเกียรติคุณ มอบเกียรติบัตร ยกย่องชมเชย เพื่อเป็นขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานที่มีผลงานดีเยี่ยมของครู และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ
5. ด้านการได้รับอำนาจ ข้อที่มีลำดับของความต้องการจำเป็นในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารพบปัญหาในการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารจะให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานแก่ครูโดยทันที ดังนั้นผู้บริหารจึงควร ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าสายชั้น และครูที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยการระดมสมองอย่างเป็นกัลยาณมิตร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา ในบริบทอื่น เช่น เขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดอื่นหรือภาคอื่น ๆ
2. ควรศึกษารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ควรมีการศึกษาเชิงสำรวจโดยการนำรูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูของผู้บริหารสถานศึกษา ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง และนำมาประเมินเพื่อพัฒนารูปแบบให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา ทองเลิศ. (2563). รูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา. *วารสาร มจร.อุบลปริทรรศน์*, 5 (2), 533-548.
- ข้า แสงจันทร์. (2561). *การวิจัยและพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชนเพื่อสร้างอาชีพในโครงการโรงเรียนดีประจำตำบล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

- ดารารัตน์ อ้นถาวร. (2562). *การเสริมสร้างพลังอำนาจส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภิญญาพัชญ์ เทียมเมืองแพน. (2560). *แนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขยายโอกาส* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาพร ภูบาลเข้า, ธัญญธร ศรีวิเชียร. (2559). *การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างพลังอำนาจครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2. (2563). *รายงานผลการจัดการศึกษาปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. สืบค้น 10 กันยายน 2564, จาก <https://www.nb2.go.th/o12-รายงานผลการดำเนินงานป>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *ประกาศนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565*. สืบค้น 10 กันยายน 2564, จาก <https://www.obec.go.th/about/นโยบายสพฐ-ปีงบประมาณ-พ-ศ-2561>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สวาด พลกล้า. (2561). *การเสริมสร้างพลังอำนาจของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู กศน.ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). ร้อยเอ็ด. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- สุริยา หึงขุนทด. (2563). *กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจครูในสถานศึกษา : พหุกรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). นครราชสีมา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมคิด สกุลสถาปัตย์. (2562). *การสร้างพลังอำนาจในการบริหารงานบุคคลเชิงสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 10 (2), 178-196.
- อภินันท์ เจริญศิริ. (2560). *กลยุทธ์ของผู้บริหารในการเสริมสร้างพลังอำนาจครูโรงเรียนขนาดเล็ก* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). นครราชสีมา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rded. New York: Harper&Row.

Kanter, R. M. (1977). *On the Frontiers of Management*. New York: A Harvard Business Review Book.

**การพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้
“GOOGLE APPLICATIONS เพื่อการศึกษา”
ของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเยาวชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ
Developing an Online Training Package that Promotes the Ability to Use
“GOOGLE APPLICATIONS for Education” of the Teachers in the Office of
Education, Youth and Sport at Svaylou District, Siem Reap Province**

**จันทร์ภิญญา จู¹ และ นฤมล เทพนวล²
Chankrissna Chou¹ and Naruemon Thepnuan²**

Received: January 24, 2023; Revised: September 11, 2023; Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ที่มีประสิทธิภาพ 80/80 2) ศึกษาความสามารถของครูก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ 3) ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเยาวชนและกีฬาในอำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 25 คน ได้มาโดยวิธีการคัดเลือกตามวิธีการคัดเลือกแบบตามความสะดวกหรือความสนใจ (Convenient or Volunteer sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยชุดฝึกอบรมออนไลน์ แบบประเมินคุณภาพด้านสื่อ แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา แบบประเมินความสามารถก่อนและหลังฝึกอบรม และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดฝึกอบรมออนไลน์ มีความเหมาะสมด้านสื่ออยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 ด้านเนื้อหาเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ $E_1=80.13$ $E_2=80.95$ 2) ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.60/14.24 การทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ครูที่เข้าฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63

คำสำคัญ: ชุดฝึกอบรมออนไลน์, Google Applications เพื่อการศึกษา, ความสามารถ, ความพึงพอใจ

ABSTRACT

The research objectives were to: 1) develop an online training package on the use of “Google Applications for Education” that is effective 80/80, 2) examine the teacher trainees’ ability before and after using an online training package, and 3) investigate teacher trainees’ satisfaction towards an online training package. The samples were 25 teachers in the Office of Education, Youth and Sport at Svayleu District, Siem Reap Province, who were selected by Convenient or Volunteer sampling for the 2nd semester of the academic year 2021. The instruments consisted of the online training package, the evaluation form regarding the quality of media and contents, the pre-and post-training ability assessment form, and the evaluation form regarding teacher’s satisfaction towards the online training package. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and t-test for dependent samples. The results showed that: 1) the online training package had the quality of media at the highest level with the average score of 4.85 and the quality of contents at the highest level with the average score of 4.67, and met the efficient criteria of $E_1=80.13/E_2=80.95$, 2) the trainees’ ability after the training through the online training package was at the higher level than before the training at the statistical significance level of .05 with the average scores of 17.60/14.24, and 3) the satisfaction of the trainees towards the online training package was at the highest level with the average score of 4.63.

Keywords: online training package, Google Applications for education, ability, satisfaction

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,
Email: chankrissna_c@mail.rmutt.ac.th

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, Email: naruemon@mail.rmutt.ac.th

¹ Master of Education Program in Educational Technology and Communications Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Email: chankrissna_c@mail.rmutt.ac.th

² Thesis Advisors Rajamangala University of Technology Thanyaburi, Email: naruemon@mail.rmutt.ac.th

บทนำ

ในปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลกที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบโดยตรงกับผู้คนทุกกลุ่ม การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัด คือ วิถีชีวิตที่ต้องพึ่งพาระบบ เช่น การติดต่อสื่อสาร การเจรจาซื้อขาย ผ่านระบบแห่งโลกออนไลน์โดยใช้อุปกรณ์ส่วนตัวที่รวดเร็ว และง่ายต่อการสื่อสาร ส่งผลต่อการทำงานยุคใหม่ทำให้เกิดแพลตฟอร์มที่สมาร์ท ระบบการเงิน การทำธุรกรรมต่าง ๆ ที่อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน (กิตติญา พฤษภูมิ, 2561) ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การสื่อสารโทรคมนาคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศนั้นทำให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์เพื่อให้มีความรู้ความสามารถมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมีแนวคิดตลอดจนประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการบริหาร (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2563)

เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดปัญหาและความต้องการทางการศึกษามากขึ้น พร้อมกับวิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาที่นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย จึงทำให้สถาบันการศึกษาหลายแห่งมีการปรับหลักสูตรและมองหารูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสามารถตอบสนองกระแสการเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วรวมถึงสื่อการเรียนรู้ที่ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทำให้หลายองค์กรมีการพัฒนา Applications ต่าง ๆ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ Applications ที่ได้รับความนิยม คือ Google ที่เป็นเครื่องมือ Web 2.0 เป็นเทคโนโลยีหนึ่งในระบบ Cloud computing ซึ่งได้มีการรวบรวม Applications ต่าง ๆ ที่ถือว่ามีความจำเป็นต่อองค์กรทางการศึกษาในการพัฒนาการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน เช่น Google mail, Google calendar, Google talk, Google docs, Google Map, Google Photo และ Google sites เป็นต้น โดยผู้ใช้งานสามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ โดย Google Applications มีบริการให้เลือกใช้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งมีทั้งฟรีและเสียค่าใช้จ่าย โดยพื้นที่การใช้งานของ Gmail มีขนาด 7 กิกะไบต์ต่อผู้ใช้งาน มีความปลอดภัยสูงสามารถควบคุมได้อย่างสมบูรณ์แบบ ข้อมูลเป็นกรรมสิทธิ์และเครื่องมือของ Applications ทำให้สามารถกำหนดได้ว่าจะแบ่งปันอย่างไรแบ่งปันกับใคร และรับประกันการควบคุมการแบ่งปันอย่างมีประสิทธิภาพที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลาได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงทำให้ในปัจจุบันมีการนำเอา Google Applications มาใช้ในด้านการศึกษาอย่างแพร่หลายส่งผลให้บุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้ Google Applications ในการจัดการเรียนการสอน สร้างห้องเรียนออนไลน์ รวบรวม จัดทำสื่อ และการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน (พัชรวัลย์ ศรีรักษา, 2561; วรภา อาธิราษฎร์, ธรัช อาธิราษฎร์ และ พลวัฒน์ อัฐนาถ, 2559)

ปัจจุบันเพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถ จึงได้มีการนำรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ในการศึกษาหาความรู้ ชุดฝึกอบรมออนไลน์เป็นชุดสื่อประสมที่เน้นการพัฒนาความรู้ทักษะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา วัตถุประสงค์ และประสบการณ์ ซึ่งมีการจัดระบบ การรวบรวมทรัพยากรที่ใช้ในการฝึกอบรม ที่ประกอบด้วยเนื้อหา วิธีการ และสื่ออุปกรณ์ ตลอดจนการประเมินผล โดยอาศัยการเชื่อมต่อระหว่างเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระความรู้ ทักษะต่าง ๆ ที่สามารถดึงดูดความสนใจ และสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนหรือเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากชุดฝึกอบรมออนไลน์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้ เช่น การควบคุมเวลา สถานที่ เนื้อหา ความก้าวหน้าของการเรียน และกิจกรรมการเรียนซึ่งตอบสนองต่อความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ ช่วยประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา ประหยัดค่าวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ และอีกอย่างเนื้อหาของชุดฝึกอบรมออนไลน์ส่วนมากมีการปรับปรุงให้ทันสมัยตลอดเวลา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสารสนเทศที่ดีที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธนากรณ เจริญยิ่งและ ดิเรก ธีระภูธร, 2562)

ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาชุดฝึกอบรม การตรวจข้อสอบปรนัยด้วยโปรแกรม Zipgrade สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พัชรินทร์ พรมแดง, 2560) ได้นำแนวคิดการพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่อง อาชีวอนามัย และความปลอดภัยพื้นฐานให้แก่พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งแก้ปัญหาทางด้านการฝึกอบรมยอมทำให้เกิดความสะดวก ประหยัดเวลาและทรัพยากรบุคคลที่เป็นผู้สอนอีกด้วย (เอกสิทธิ์ ไตรธรรม, 2558) ได้เสนอแนวคิดพัฒนาชุดฝึกอบรมกิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์ เรื่อง การทำนาปลอดสาร เพื่อส่งเสริมอาชีพเกษตรกร ตำบลรังนก อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร (สิริยา บุญเรือง, 2559) ได้การพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานที่สามารถช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความคิดจากการได้ปฏิบัติจริงด้วยตนเองจึงทำให้เกิดภาพชัดเจน มีความเข้าใจ และจดจำได้มากขึ้น

ปัจจุบันนี้ รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาตลอดจนกระทรวงศึกษาธิการเยาวชน และกีฬา (Ministry of Education, Youth and Sport, 2018) ได้มีการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ากับภาคการศึกษาให้มีการเจริญเติบโตมากขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และตอบสนองความต้องการของสังคมปัจจุบัน Heng Odom (2016) ได้กล่าวว่า ในการบูรณาการเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารเข้ากับภาคการศึกษาปัญหาที่เห็นได้ชัดคือบทเรียนเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตยังไม่ได้รับ การสอนอย่างกว้างขวางในโรงเรียนรัฐบาล แม้ว่าจะเป็นศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีอยู่แล้วก็ตาม มีครูและบุคลากร ทางการศึกษาบางส่วนที่เหลือนอกจากสังคมบางส่วนที่ไม่รู้จักการใช้คอมพิวเตอร์โดยเฉพาะคือไม่มีฐานความรู้ในวิวัฒนาการ ของระบบเทคโนโลยี ไม่มีความรู้ในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการลำบาก ที่จะเปลี่ยนมาใช้เครื่องมือใหม่ตลอดจนโปรแกรมอื่น ๆ ดังนั้นขั้นแรกตัวครูเองควรพิจารณาเริ่มต้นจากการเสริมสร้างและขยาย ขีดความสามารถความรู้ของตนก่อน ในด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ การติดตามเทคโนโลยีช่วยให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพ มากขึ้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเยาวชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ จึงมีแนวคิดในการพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ที่ส่งเสริมความสามารถของครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการเรียนการสอน ให้แก่ครูและ บุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเยาวชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ เพื่อให้มีความรู้และนำไป ประยุกต์ใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ที่ส่งเสริมความสามารถ ของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเยาวชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบที่มีประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อศึกษาความสามารถของครูก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”

สมมติฐานการวิจัย

1. ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ที่ส่งเสริมความสามารถของครู มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80
2. ครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกึ่งอำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบมีความสามารถในการใช้ Google Applications หลังการใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” สูงกว่าก่อนใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วยครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกึ่งอำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ ประจำปีการศึกษา 2/2564 ครูที่ได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการ จำนวน 196 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน และกึ่งอำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ จำนวน 25 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกแบบตามความสะดวกหรือความสนใจ (Convenient or Volunteer sampling) เนื่องจากสถานการณ์ของโรคระบาดโควิด19 ทำให้ไม่สามารถรวมกลุ่มคนเป็นจำนวนมากได้ จึงต้องใช้รูปแบบการฝึกอบรมทางไกล ซึ่งจำเป็นต้องให้กลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านอุปกรณ์ (โทรศัพท์ แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์) ด้านคลื่นสัญญาณ หรือ อินเทอร์เน็ต และด้านเวลา เป็นต้น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”
- 2.2 แบบประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”
- 2.3 แบบประเมินความสามารถของครูก่อน และหลังการใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์
- 2.4 แบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”

3. การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการการสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

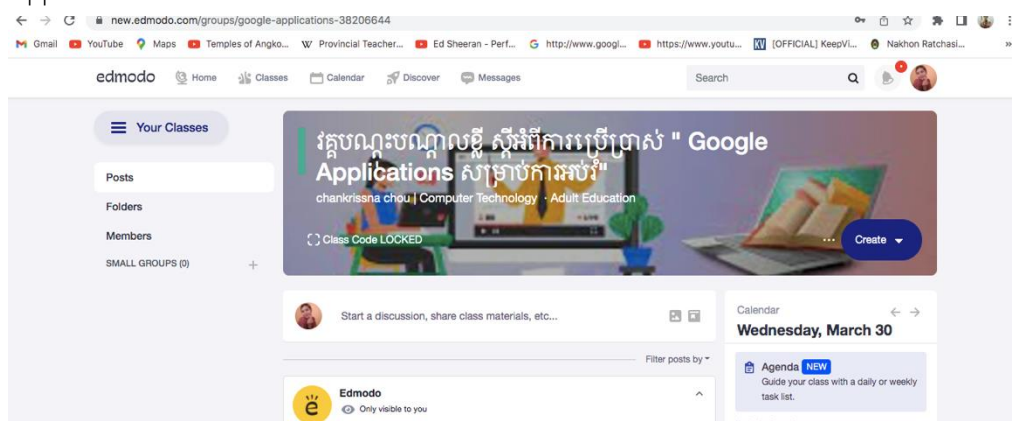
- 3.1 ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” โดยใช้รูปแบบแอดดี (ADDIE Model ของ McGriff, 2000) มาเป็นหลักในการพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์

3.1.1.1 วิเคราะห์การปฏิบัติงาน และความต้องการใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกึ่งอำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ เพื่อกำหนดจุดที่จะต้องพัฒนาด้วยการสร้างแบบสอบถามความต้องการใช้โปรแกรม “Google Applications เพื่อการศึกษา” โดยทำการส่งแบบสอบถามผ่านโปรแกรม Telegram ไปยังบุคลากรสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกึ่งอำเภอสวายเลอ เพื่อกระจาย และรวบรวมแบบสอบถามส่งกลับมายังผู้วิจัย เพื่อวิเคราะห์ผล

3.1.1.2 ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ที่มีความต้องการของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกึ่งอำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ มีความต้องการจะศึกษาโปรแกรมของ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ได้แก่ 1) Google Mail 2) Google Drive 3) Google Group 4) Google Classroom

3.1.1.3 วิเคราะห์วิธีการฝึกอบรม โดยการฝึกอบรมในห้องอบรมเสมือนจริงต่างเวลากัน (Asynchronous Virtual Classroom) ซึ่งใช้ Edmodo เป็นห้องอบรมเสมือนจริง โดยผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่จำเป็นต้องเข้ารับการฝึกอบรมพร้อมกัน (Non-real-time) มีลักษณะเด่น คือ มีการออกแบบมาเพื่อการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งกลุ่มผู้เรียน และผู้สอนไม่จำเป็นต้องเข้าศึกษาเรียนรู้พร้อมกัน แต่จะร่วมกันทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยบทบาทของผู้สอน คือ การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความยืดหยุ่น เพื่อสนับสนุนการค้นคว้าของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังแสดงในภาพห้องอบรมเสมือนจริงการใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”

ภาพห้องอบรมเสมือนจริงการใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”

3.1.1.4 กำหนดวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก Google Applications for Education ทั้ง 4 หัวข้อ 2) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ Google Applications for Education 3) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตั้งค่า Google Applications for Education 5) กำหนดเนื้อหาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ได้ดังนี้

(1) ชื่อชุดฝึกอบรมออนไลน์ คำนำ สารบัญ หน่วยตอน และหัวเรื่องย่อย

(2) เนื้อหาสาระของฝึกอบรมออนไลน์ประกอบด้วยหน่วยต่าง ๆ ที่ครอบคลุมเนื้อหาจำนวน 4 หน่วย ดังนี้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจัดการการเรียนรู้ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”

ลำดับที่	ขอบข่ายเนื้อหา
1	การใช้ Google Mail
2	การจัดเก็บเอกสารด้วย Google Drive
3	การสร้างกลุ่มด้วย Google Group
4	การสร้างห้องเรียนออนไลน์ด้วย Google Classroom

3.1.2 ขั้นตอนการออกแบบ

3.1.2.1 สร้างชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) จัดทำคู่มือของชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”

(1) จัดเตรียมเนื้อหา และภาพประกอบ

(2) จัดทำในรูปแบบไฟล์อิเล็กทรอนิกส์

(3) ตรวจสอบความถูกต้องของตัวอักษร

(4) ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา

2) นำคู่มือของชุดฝึกอบรมออนไลน์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.1.3 ขั้นตอนการพัฒนา

3.1.3.1 จัดทำคู่มือฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” 1 ชุด โดยใช้ Edmodo เป็นห้องอบรมเสมือนจริง มีเนื้อหาของชุดฝึกอบรมจำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ เมื่อเสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำชุดฝึกอบรมออนไลน์ดังกล่าว พร้อมแบบประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมออนไลน์ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของชุดฝึกอบรมออนไลน์เพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.1.4 ขั้นตอนการนำไปใช้

3.1.4.1 ทำการส่งไฟล์ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ไปยังห้องฝึกอบรมเสมือนจริง เพื่อนำไปทดลองหาประสิทธิภาพต่อไป

3.1.4.2 ขั้นตอนการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยมีการดำเนินการนำไปหาประสิทธิภาพ จำนวน 3 ขั้นตอน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546: 159)

1) การทดลองรายบุคคล และแก้ไขปรับปรุง (One to One Try-out and Revised) โดยทดลองกับครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ จำนวน 3 คน

2) การทดลองกลุ่มเล็ก และแก้ไขปรับปรุง (Small Group Try-out and Revised) โดยทดลองกับครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน

3) การทดลองภาคสนาม และแก้ไขปรับปรุง (Field Try-out and Revised) ไปทดลองใช้กับครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบจำนวน 25 คน โดยมีขั้นตอนการทดลอง ดังนี้

(1) ทดสอบก่อนฝึกอบรม โดยใช้แบบประเมินความสามารถก่อนการฝึกอบรม จำนวน 25 ข้อ

(2) จัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” และเก็บข้อมูลผลการเรียนรู้ หรือ คะแนนการทำกิจกรรมระหว่างเรียน

(3) ทดสอบหลังเรียน โดยวัดจากการสร้างชิ้นงานเพื่อวัดระดับความรู้ และทักษะในการใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ทั้ง 4 หัวข้อ

3.1.5 ขั้นตอนการประเมินผล

3.1.5.1 นำข้อมูลผลการทำกิจกรรมระหว่างการเรียนรู้ และข้อมูลผลการทดสอบหลังการฝึกอบรมมาใช้ในการหาประสิทธิภาพของ ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งได้ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ ($E_1=80.13$) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ($E_2=80.95$) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.2 แบบประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างมีขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร หนังสือ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 กำหนดรูปแบบของแบบประเมิน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมิน

2.2.3 สร้างแบบประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมออนไลน์ ทั้งด้านเนื้อหาและด้านสื่อ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ากำหนดระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 99-100)

ระดับ 5 คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2.4 นำแบบประเมินคุณภาพของชุดฝึกอบรมออนไลน์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2.5 ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผลตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Index of item - Objective Congruence: IOC) ของคำถามเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบประเมินคุณภาพ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง เห็นว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

-1 หมายถึง แน่ใจว่า ข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

2.2.6 นำแบบประเมินที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2.2.7 ได้แบบประเมินคุณภาพของชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องด้านสื่อ เท่ากับ 0.75 และด้านเนื้อหาที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2.2.8 นำแบบประเมินคุณภาพไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านสื่อ ประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”

3.3 แบบประเมินความสามารถของครูก่อน และหลังฝึกอบรมด้วยชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างมีขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎีในการสร้างแบบประเมินความสามารถทางการเรียน

3.3.2 วิเคราะห์เนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากชุดฝึกอบรมออนไลน์ที่สร้างขึ้น

3.3.3 สร้างแบบประเมินความสามารถเพื่อใช้เป็นแบบทดสอบก่อน และหลังฝึกอบรม เป็นประเภทปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก ทั้งหมด 30 ข้อ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3.3.4 นำแบบประเมินความสามารถเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและข้อคำถาม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.5 นำแบบประเมินความสามารถที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผลด้านละ จำนวน 3 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์ในการเรียนรู้

3.3.6 นำผลการประเมินความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยผลสรุปได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จากนั้นคัดเลือกข้อสอบแบบประเมินความสามารถทางการเรียนที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องที่มี 0.50 ขึ้นไป

3.3.7 นำแบบประเมินความสามารถที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับผู้เรียนจำนวน 10 คน นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

3.3.8 หาค่าความยากของแบบประเมินความสามารถ (p) พิจารณาข้อสอบเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยค่าความยากของข้อสอบ (p) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.20-0.80 ถือว่าข้อสอบนั้นมีความยากพอเหมาะ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 97) ผลสรุปได้ค่าความยาก (p) เท่ากับ 0.44

3.3.9 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินความสามารถ (r) พิจารณาข้อสอบเปรียบเทียบกับเกณฑ์ โดยข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ถือว่าข้อสอบนั้นมีคุณภาพในด้านอำนาจจำแนก (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 97) ผลสรุปได้ค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.31

3.3.10 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถ โดยใช้สูตรของ Kuder - Richardson KR-20 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 103) ผลสรุปได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.37

3.3.11 คัดเลือกแบบประเมินความสามารถทางการเรียนที่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์แล้วไปจัดทำเป็น แบบวัดระดับความสามารถก่อนฝึกอบรม (Pre-test) และแบบวัดความสามารถหลังฝึกอบรม (Post-test) แบบวัดความสามารถทางการเรียนได้ทั้งหมด จำนวน 25 ข้อ โดยครอบคลุมผลการเรียนรู้ และนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” มีขั้นตอนสร้างดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

3.4.2 เลือกประเด็นที่จะประเมินความพึงพอใจ และกำหนดวิธีการวัด โดยกำหนดค่าคะแนนของแบบประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดระดับคะแนนไว้ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 82) ได้แก่

ระดับ 5 คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.4.3 ร่างแบบประเมินความพึงพอใจให้สอดคล้องกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”

3.4.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาแก้ไขตามคำแนะนำ

3.4.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาและการใช้ภาษาของแต่ละรายการ

3.4.6 นำผลการประเมินความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าดัชนีความสอดคล้องต้องมีค่า 0.5 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไขในบางข้อที่ยังไม่สมบูรณ์ตามคำแนะนำ ผลสรุปได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00

3.4.7 จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจ และนำไปใช้ในการฝึกอบรมเพื่อประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์คุณภาพชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์แบบประเมินความสามารถก่อนฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม โดยใช้การทดสอบค่าทีของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน โดยได้ตั้งระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.5 เมื่อคำนวณค่าสถิติ t-test ได้แล้ว ผู้วิจัยได้เปิดค่า t จากตาราง และนำค่า t ที่ได้จากการคำนวณ และจากตารางมาเปรียบเทียบกับกันเพื่อทดสอบสมมติฐาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความพึงพอใจ โดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลความคิดเห็นนำมาสรุป เรียงเรียงจัดลำดับตามจำนวนความถี่ และความสำคัญ

ผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” จากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อของชุดฝึกอบรมออนไลน์ จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาของชุดฝึกอบรมออนไลน์ จำนวน 3 ท่าน ผู้วิจัยขอเสนอผลดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”

ลำดับที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม
1.	การประเมินคุณภาพด้านสื่อ			
1.1	เนื้อหาของชุดฝึกอบรมออนไลน์	4.89	0.16	มากที่สุด
1.2	การออกแบบคู่มือของชุดฝึกอบรมออนไลน์มี	4.67	0.47	มากที่สุด
1.3	การออกแบบเนื้อหาในบทเรียนชุดฝึกอบรมออนไลน์	5.00	0.00	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.85	0.14	มากที่สุด
2.	การประเมินคุณภาพด้านเนื้อหา			
2.1	เนื้อหาของชุดฝึกอบรมออนไลน์ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการ	4.33	0.94	มาก
2.2	เนื้อหาของชุดฝึกอบรมมีความถูกต้องและทันสมัย	4.33	0.47	มาก
2.3	เนื้อหาของชุดฝึกอบรมมีการเรียงเรียงโดยเรียงลำดับจากง่ายไป	4.67	0.47	มากที่สุด
2.4	เนื้อหาของชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสมสำหรับการเรียนด้วย	4.67	0.47	มากที่สุด
2.5	ภาษาที่ใช้ในเนื้อหาบทเรียนเข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
2.6	ภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.67	0.47	มากที่สุด
2.7	คำอธิบายภาพประกอบมีความถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อหา	4.67	0.47	มากที่สุด
2.8	เนื้อหาของบทเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้	5.00	0.00	มากที่สุด
2.9	แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับ	4.67	0.47	มากที่สุด
2.10	แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมมีความชัดเจน	4.67	0.47	มากที่สุด
	ค่าเฉลี่ยรวม	4.67	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพด้านสื่อของชุดฝึกอบรมออนไลน์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการออกแบบเนื้อหาในบทเรียนชุดฝึกอบรมออนไลน์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 รองลงมา คือ ด้านเนื้อหาของชุดฝึกอบรมออนไลน์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.89 และด้านการออกแบบคู่มือของชุดฝึกอบรมออนไลน์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ตามลำดับ ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาของชุดฝึกอบรมออนไลน์ พบว่า ชุดฝึกอบรมออนไลน์ โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ภาษาที่ใช้ในเนื้อหาบทเรียนเข้าใจง่าย และเนื้อหาของบทเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 รองลงมา เนื้อหาของชุดฝึกอบรมมีการเรียบเรียงโดยเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เนื้อหาของชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ด้วยการฝึกอบรมออนไลน์ ภาพประกอบมีความเหมาะสมกับเนื้อหา คำอธิบายภาพประกอบมีความถูกต้องสอดคล้องกับเนื้อหา แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับเนื้อหา แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมมีความชัดเจน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และเนื้อหาของชุดฝึกอบรมออนไลน์ครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาที่กำหนดไว้และเนื้อหาของชุดฝึกอบรมมีความถูกต้องและทันสมัย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ตามลำดับ

2. ผลการหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ผู้วิจัยนำเสนอผลดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมออนไลน์

การทดลอง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	คะแนนระหว่างการใช้			คะแนนหลังการใช้		
		คะแนน	$\bar{X}$	S.D.	คะแนน	$\bar{X}$	S.D.
รายบุคคล	3	20	12.33	1.15	25	20.33	2.57
กลุ่มเล็ก	10	20	10.80	3.04	25	13.20	3.19
ภาคสนาม	25	20	14.24	2.45	25	17.60	1.63
E_1/E_2		$E_1=80.13$			$E_2=80.95$		

จากตารางที่ 3 พบว่า ชุดฝึกอบรมออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพของกระบวนการ ($E_1 = 80.13$) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ($E_2=80.95$) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ที่เป็นไปตามสมมุติฐาน

3. ผลการศึกษาความสามารถก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ผู้วิจัยนำเสนอผล ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการศึกษาความสามารถก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา”

ความสามารถ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.(2-tailed)
ก่อนการฝึกอบรม	25	25	14.24	2.45		
หลังการฝึกอบรม	25	25	17.60	1.63	8.786	<.001

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการศึกษาความสามารถก่อนและหลังใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ พบว่า ผู้เข้าฝึกอบรมมีคะแนนหลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 17.60 สูงกว่าก่อนฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 14.24 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ผู้วิจัยขอนำเสนอผล ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อชุดฝึกอบรมออนไลน์

ลำดับ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความเหมาะสม
1	ความเหมาะสมของเนื้อหา	4.52	0.25	มากที่สุด
2	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการฝึกอบรม	4.56	0.24	มากที่สุด
3	ความเหมาะสมของกระบวนการฝึกอบรมออนไลน์	4.57	0.24	มากที่สุด
4	ความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม	4.69	0.21	มากที่สุด
5	ประโยชน์ และการนำไปประยุกต์ใช้	4.82	0.15	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.63	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า ครูที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรมออนไลน์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์และการนำไปประยุกต์ใช้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 และด้านความเหมาะสมของกระบวนการฝึกอบรมออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปและอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการประเมินคุณภาพชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ที่ส่งเสริมความสามารถของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ พบว่า คุณภาพของชุดฝึกอบรมออนไลน์ ด้านสื่อ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 และด้านเนื้อหา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 นอกจากนี้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ที่พัฒนาขึ้นนั้น โดยรวมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ $E_1/E_2 = 80/80$ โดยมีค่า $E_1 = 80.13$ และ $E_2 = 80.95$ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เนื่องจากชุดฝึกอบรมออนไลน์ได้พัฒนาโดยใช้รูปแบบแอดดีเป็นแนวทางในการพัฒนาที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบภายใต้การดูแลให้คำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นอกจากนี้ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการผลิตที่ยึดความต้องการจากการสำรวจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นหลักพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนจิรา มาลาน (2558) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาชุดฝึกอบรมการคิดแนวข้างที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับปริญญาตรี ซึ่งได้มีการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$ และผลการศึกษา พบว่า ชุดฝึกอบรมการคิดแนวข้างที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.96/80.47 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิรติณญา พุทธิภูมิ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการศึกษา เรื่องการสร้างข้อสอบออนไลน์ด้วย Google application สำหรับครูโรงเรียนอัสสัมชัญวิทยาเขต ซึ่งได้มีการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 80/80$ และผลการศึกษาพบว่า บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ

82.50/83.13 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และแตกต่างกับงานวิจัยของ ภูเบศ เลื่อมใส (2558) ได้ทำการพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้โปรแกรมดูแลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้มีการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมออนไลน์ที่ต่างกัน ตามเกณฑ์ $E_1/E_2 = 90/90$ และผลการศึกษา พบว่า ชุดฝึกอบรมออนไลน์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ 93.33/97.22 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการศึกษาความสามารถก่อนและหลังใช้ชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ที่ส่งเสริมความสามารถของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ในการประเมินความสามารถก่อนเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.24 และหลังเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเดิมเท่ากับ 17.60 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนเข้ารับการฝึกอบรมและหลังเข้ารับการฝึกอบรม พบว่า ผลการศึกษาความสามารถมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวนมากมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี คือผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น และอุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรานิษฐ์ เจษฎาภรณ์ ญ ออยุธยา (2562) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การนวดคลายเครียดสำหรับคนวัยทำงานในจังหวัดปทุมธานี โดยมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ก่อนเข้ารับการฝึกอบรมและหลังเข้ารับการฝึกอบรม พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ในการทดสอบก่อนเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 14.37 และหลังเข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเดิมเท่ากับ 18.83 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนเข้ารับการฝึกอบรม และหลังเข้ารับการฝึกอบรม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้ “Google Applications เพื่อการศึกษา” ที่ส่งเสริมความสามารถของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนและกีฬา อำเภอสวายเลอ จังหวัดเสียมเรียบ พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.63 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้เข้าฝึกอบรมมีความพึงพอใจในด้านประโยชน์ และการนำไปประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 รองลงมา ด้านความเหมาะสมของชุดฝึกอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 และด้านความเหมาะสมของกระบวนการฝึกอบรมออนไลน์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ตามลำดับ เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย และรักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิญญู อุดระ และคณะ (2560) ได้ศึกษาการส่งเสริมการใช้ Cloud Computing ในการบริการวิชาการของศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมความพึงพอใจต่อชุดฝึกอบรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการถ่ายทอดความรู้วิทยากร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 รองลงมาด้านคุณค่าและประโยชน์ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 และด้านเนื้อหา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ เศษฤทธิ์ (2563) ได้ศึกษาการใช้ Google Classroom ในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การเตรียมความพร้อมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากรูปแบบการฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้นนี้เหมาะสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีความพร้อม ในการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย คือ เข้ารับการฝึกอบรม

จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้งานอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น และจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการจัดการฝึกอบรมผ่านเครือข่าย และรักการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. ในการวิจัยครั้งนี้มีการจำกัดจำนวนเพื่อให้มีปริมาณที่สามารถคำนวณค่าทางสถิติแบบไค้สกอตได้ สำหรับการนำไปใช้จริงสามารถกำหนดจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ตามความเหมาะสม

3. เมื่อจบการฝึกอบรม ควรมีการติดตามและประเมินผลว่า ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปใช้ได้อย่างแท้จริงในสถานศึกษาหรือไม่

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำเนื้อหาที่พัฒนาขึ้นมาแล้วเอาไปพัฒนาเป็น VTR เพื่อความสมบูรณ์ของชุดฝึกอบรมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ดีและเร็วขึ้น

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการฝึกอบรมในรูปแบบอื่น ๆ

3. ควรมีการจัดทำเอกสารการฝึกอบรมในการใช้แอปพลิเคชันตัวอื่นที่เห็นว่าจำเป็นในการใช้จัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กิตตินฎา พงศพิศกุล. (2561). การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการฝึกอบรม เรื่อง การสร้างข้อสอบออนไลน์ด้วย Google application สำหรับครูโรงเรียนอ่าวศิลาพิทยาคม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจนจิรา มาลาน. (2558). พัฒนาชุดฝึกอบรมการคิดแนวข้างที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. 3(1), 50-59.
- ธนากรณ เจริญยิ่งและ ดิเรก ชีระกูธ. (2562). การพัฒนาชุดฝึกอบรมการตรวจข้อสอบปรนัยด้วยโปรแกรม Zipgrade สำหรับครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 21(2), 60-67.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัชรพล ศรีรักษา. (2561). การพัฒนาระบบพัฒนาครู ด้วยกระบวนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านโดยใช้ Google Apps for Education กรณีศึกษา โรงเรียนเสนาณรงค์ จังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. สืบค้นจาก http://www.ska2.go.th/reis/data/research/25621213_124810_9772.pdf
- พัชรินทร์ พรหมแดง. (2560). การพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง อาชีวอนามัยและความปลอดภัยพื้นฐานพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ภัทรานิษฐ์ เจริญวงศ์กูร ณ อยุธยา. (2562). การพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การนวดคลายเครียดสำหรับคนวัยทำงาน ในจังหวัดปทุมธานี. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 2(6), 82-91.
- ภูเบศ เลื่อมใส. (2558). การพัฒนาชุดฝึกอบรมออนไลน์ เรื่อง การใช้โปรแกรมมูเดิ้ลสำหรับครู และบุคลากรทางการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วรปภา อารีราษฎร์, ธรัช อารีราษฎร์ และ พลวัฒน์ อัฐนาถ. (2559). การพัฒนาชุดฝึกอบรมการประยุกต์ใช้ Google Application เพื่อการเรียนรู้. *วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม*, 3(1), 8-15.
- วิญญู อุดระและ คณะ. (2560). การส่งเสริมการใช้ Cloud Computing ในการบริการวิชาการของศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. *วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 4(1), 44-51.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2563). “โลกก้าวไกล ครูไทยก้าวหน้า สร้างสรรค์คุณภาพเด็กไทย”. สืบค้นจาก <https://www.ksp.or.th/ksp2018/2020/01/13867/>
- สิธยา บุญเรือง. (2559). การพัฒนาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่อง การดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวาน. *วารสารวิชาการศรีปทุมชลบุรี*, 14(1), 164-175.
- อมรรัตน์ เศษฤทธิ์. (2563). การใช้ Google Classroom ในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *Journal of teacher professional development*, 1(1), 65-73.
- เอกสิทธิ์ ไตรธรรม. (2558). การพัฒนาชุดฝึกอบรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เรื่อง การทำนาปลอดสาร เพื่อส่งเสริมอาชีพเกษตรกร ตำบลรังนก อำเภอสว่างมั่ง จังหวัดพิจิตร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Heng Odom. (2016). เทคโนโลยีแห่งศตวรรษที่ 21 ครูชาวกัมพูชาบางคนใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็น. RFI Cambodia. สืบค้น 1 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.rfi.fr/km/cambodia/teachers-and-computer-skill-in-twenty-first-century-06-12-2016>
- Ministry of Education, Youth and Sport. (2018). *Policies and Strategies on Information and Communication Technology in Education*. สืบค้น 13 พฤษภาคม 2565, https://www.moeys.gov.kh/index.php/kh/policies-andstrategies/3018.html#.X_wEXZMzZn

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

The Relationship between the Strategic Leadership of School
Administrators and the Effectiveness of Schools under
the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen

ภาควมูมิ แงบบุญเรือง¹ และ วานิช ประเสริฐพร²

Pakpoom Seangboonruang¹ and Vanich Prasertphorn²

Received: January 16, 2023; Revised: September 11, 2023; Accepted: September 18, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 354 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 84 คน ครูผู้สอนจำนวน 270 คน ได้มาโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามขนาดของโรงเรียนและแต่ละชั้นใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายตามสัดส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์กันทางบวก

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ผู้บริหาร, ประสิทธิผลของสถานศึกษา

ABSTRACT

This research on the relationship between the strategic leadership of school administrators and the effectiveness of the schools under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen aimed to study: 1) the strategic leadership administrator, 2) the effectiveness level of schools, and 3) the relationship between the strategic leadership of school administrators and the effectiveness of the schools under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen. The samples group consisted of 354 school administrators 84 peoples and teachers 270 peoples, selected by the stratified random sampling, depending on the school sizes. The research instrument was the five-rating scaled. The statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation and the Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The research findings were as follows: 1) the strategic leadership of school administrators and the effectiveness of the schools under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen revealed in overall at the much level, 2) the effectiveness of the schools under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen exposed in overall of the operation at the much level, and 3) the relationship between the strategic leadership of school administrators and the effectiveness of the schools under the Secondary Educational Service Area Office Khon Kaen found were highly positive correlated at the statistically significant of the 0.01 level.0.01 level.

Keywords: strategic leadership, administrators, school effectiveness

¹นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ E- mail: Krupakpoomd@gmail.com

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ E- mail: vanich.pra@neu.ac.th

¹Educational major students, Faculty of Education, Northeastern University. E- mail: Krupakpoomd@gmail.com

²Research advisor, .Education department, Faculty of Education, Northeastern University. E- mail: vanich.pra@neu.ac.th

บทนำ

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องอาศัยกำลังคนเป็นสำคัญ เพราะคนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่งกว่าทรัพยากรใด ๆ ทั้งสิ้น แต่คนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา รัฐจึงได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาไว้ตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ.2564) ที่มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพจิตที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ปัจจัยที่สำคัญที่จะสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็คือ คุณภาพการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการศึกษา ไว้ว่าคนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ประชากรทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน ผู้เรียนทุกคนได้รับการบริการการศึกษาอย่างเท่าเทียม ระบบการศึกษามีคุณภาพสามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มศักยภาพระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมายก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

คนเราไม่สามารถเกิดมาเป็นผู้นำที่ดีได้ แต่เราสามารถที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำที่ดีได้ ถ้าเรามีความมุ่งมั่นตั้งใจ ดังนั้นผู้นำที่ดีต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและไม่มีที่สิ้นสุด หน้าที่ที่สำคัญของผู้นำคือ การสร้างแรงจูงใจในการทำงานอย่างเต็มกำลังและความสามารถให้เกิดกับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการเป็นผู้นำอย่างมาก ซึ่งการเป็นผู้นำคือกระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งชักจูงบุคคลอื่นให้ทำตาม เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้และสามารถนำองค์กรไปสู่ทิศทางที่ทำให้เกิดความสมัคสมานสามัคคีและเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ซึ่งผู้นำสามารถทำกระบวนการนี้ให้บรรลุผลสำเร็จได้ ก็โดยการประยุกต์คุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้นำ เช่น ความเชื่อ ค่านิยม จริยธรรม คุณลักษณะ ความรู้ และทักษะ เป็นต้น (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2561) ผู้นำที่มีทักษะหลาย ๆ อย่างอยู่ในตัวทั้งความสามารถ มุมมอง ความคิด และพฤติกรรมที่ผสมผสานทั้งเหตุผลบวกจินตนาการ สามารถสร้างความสำเร็จให้เกิดกับองค์กรในแบบต่างๆ และบริหารจัดการทั้งผู้ใต้บังคับบัญชารวมถึงผู้บริหารระดับสูงในองค์กร และผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่เก่งมาก ๆ นั้นก็สามารถเปลี่ยนสถานการณ์เลวร้ายหลาย ๆ อย่างให้กลับมามีชีวิตชีวาได้ และยังสามารถแปลงกลยุทธ์ให้กลายเป็นกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย หากดูแล้วผู้นำเชิงกลยุทธ์นับเป็นบุคคลที่สำคัญมากในการขับเคลื่อนองค์กรและธุรกิจ ที่ต้องมีคุณสมบัติและคุณลักษณะที่เฉพาะตัวซึ่งไม่ได้เป็นกันง่าย ๆ แต่ก็ไม่ยากเกินความสามารถจนเกินไปผู้นำเชิงกลยุทธ์นอกเหนือจากการมีทักษะจำพวก Hard Skill แล้วก็ต้องเป็นคนที่มีความบุคลิกลักษณะของการเป็นผู้สื่อสารที่ดี เพราะมันจะช่วยให้ผู้นำสามารถสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลรวมไปถึงความคิดต่างๆ ให้กับทีมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบการประชุม การสอนงาน การถ่ายทอดงาน การนำเสนองาน รวมไปถึงการทำ Presentation ต่าง ๆ (ปรีดี นุกุลสมปรารถนา, 2564)

การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน เช่น นโยบาย การศึกษาของรัฐ การบริหารการจัดการของสถานศึกษา ทรัพยากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพ ของผู้บริหาร และครูอาจารย์ เป็นต้น ประสิทธิภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษา เป็นหนึ่งใน บทบาทที่สำคัญของการจัดการศึกษาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษา ให้บรรลุ เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน โดยทำหน้าที่จูงใจ ริเริ่ม ประนีประนอม และประสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ในองค์กรเดียวกันให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องใช้อำนาจการบริหารจัดการ การปฏิบัติหน้าที่ของตนเพราะอำนาจเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับกำกับ ควบคุม และผลักดัน การดำเนินงานต่าง ๆ ภายในองค์กรให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ (ณัฐวัฒน์ สงเคราะห์ธรรม, 2554: 6) ประสิทธิภาพของ โรงเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ทุกโรงเรียนให้ความสำคัญซึ่งในการพิจารณาประสิทธิผลของโรงเรียนนั้น สิ่งที่สำคัญในการที่จะใช้ประกอบการพิจารณาก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความพึงพอใจในการทำงาน ของครู อัตราการออกกลางคันของนักเรียน การขาดงานของครู และคุณภาพโดยรวมของโรงเรียน (Hoy & Miskel, 2001: 291-322) ดังนั้น ประสิทธิภาพของสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัย ที่สำคัญต่อการเลือกสถานศึกษาของ ผู้ปกครองและผู้เรียน อีกทั้งสถานศึกษานั้นเป็นระบบสังคมแบบรูปนัย ระบบของสถานศึกษาจะมั่นคงก็ต่อเมื่อ ผลิตภัณฑ์ที่สังคมยอมรับ ซึ่งต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคม วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียน (สาวิตรี จ้วนหอม, 2556: 41)

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรและเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ วางแผนอำนวยการ และมอบหมายงานในกำกับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จึงจำเป็นต้องปฏิรูปตนเองและการเปลี่ยนแปลงองค์กรครั้งใหญ่เพื่อนำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุล เพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องอาศัยภาวะผู้นำมาช่วยเสริมสร้างให้เกิดแรงบันดาลใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความร่วมมือในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานใช้ความพยายามทำงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา จะเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ย่อมนำพาสถานศึกษาก้าวไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้แน่นอน

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จึงเห็นความสำคัญและสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จะได้นำผลจากการศึกษาไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด ในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ปีการศึกษา 2564 จำนวน 84 สถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 84 คน และครูผู้สอน จำนวน 4,023 คน รวมทั้งหมด 4,107 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กำหนดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณหาสัดส่วนระหว่างกลุ่มตัวอย่างกับประชากรจากตารางโดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางตามแนวคิดของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Mogan, 1970) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 84 คน และกลุ่มตัวอย่างครูได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียนประกอบด้วยครูโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 67 คน โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 55 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 70 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 78 คน รวมจำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 270 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 354 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหลังจากที่ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และหลักการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนศึกษาขอบเขตเนื้อหาของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดขึ้น โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า จำนวน 1 ชุด มี 3 ตอน ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม ระหว่าง 0.67 -1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อขอหนังสือส่งถึงโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยประสานงานและส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่าง ทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น และแนบซองเปล่า ติดอากรแสตมป์ พร้อมเจ้าหน้าที่ผู้วิจัย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามกลับคืน

3. ผู้วิจัยส่ง QR Code ที่เป็นแบบสอบถามออนไลน์ จำนวน 354 ชุด ทางไปรษณีย์ โดยตอบแบบสอบถามโดยใช้ QR Code

4. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

5. นำข้อมูลจากแบบสอบถามไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการวิจัย
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ระดับค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยรวมทุกด้าน (n=354)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา		ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา	3.89	0.52	มาก	4
2	ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพ	3.94	0.55	มาก	2
3	ด้านการกำหนดทิศทางกลยุทธ์	3.91	0.49	มาก	3
4	ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	3.95	0.59	มาก	1
ภาพรวม		3.93	0.42	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น การปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.42)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยรวม (n=354)

รายการ		ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับที่
1	ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น	3.94	0.45	มาก	4
2	ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	3.98	0.40	มาก	2
3	ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	3.95	0.40	มาก	3
4	ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	3.99	0.42	มาก	1
รวม		3.97	0.33	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.33)

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นโดยรวม (n=354)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	ประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ				ประสิทธิผลของ สถานศึกษา (Y_{tot})
	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	
X_1	0.364**	0.283**	0.686**	0.255**	0.489**
X_2	0.759**	0.753**	0.273**	0.829**	0.816**
X_3	0.665**	0.755**	0.491**	0.684**	0.805**
X_4	0.843**	0.509**	0.301**	0.585**	0.704**
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	0.847**	0.729**	0.549**	0.751**	0.896**

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r = 0.896^{**}$) คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_4) กับ ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการเรียนสูงขึ้น (Y_1) ($r = 0.847^{**}$) คู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพ (X_2) กับ ด้านการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Y_3) ($r = 0.273^{**}$)

สรุปผลและอภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีการบริหารงานในสถานศึกษาอย่างเต็มความสามารถ และมีประสิทธิภาพ เป็นผู้บริหารที่มีความสามารถในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่มีของสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์กว้างไกลทั้งความสามารถในการจัดการและคุณลักษณะเฉพาะ สามารถเชื่อมโยงและถ่ายทอดวิสัยทัศน์นำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ มีกลวิธีในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพเต็มความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาสถานศึกษาและการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน มีความสามารถในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อนำมากำหนดแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดี ยึดหลักการมีคุณธรรมจริยธรรม และยึดหลักธรรมาภิบาลในการปกครอง สามารถแก้ปัญหาในระยะสั้นและระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการติดต่อ ประสานงานกับทั้งหน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ตลอดจนบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ สนับสนุนให้บุคลากรในสังกัดได้ศึกษาอบรม พัฒนาตนเองตามความต้องการ และส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความผูกพันกับองค์กร ทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร ด้านการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ของสถานศึกษา และด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของของนครินทร์ ชานะมัย (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานวิเทศศึกษาในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยสภาพแวดล้อมมีทั้งปัจจัยภายนอกและภายในองค์กร ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์การบริหารมากที่สุดได้แก่การพัฒนาของเทคโนโลยีทั้งในด้านการออกอากาศการนำเสนอและเครื่องมือในการรับชม มีการแข่งขันและใช้งบลงทุนสูงเทคโนโลยีมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง

ตลอดเวลา ความผันผวนทางเศรษฐกิจและอัตราแลกเปลี่ยนส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังการวางแผนการใช้งบลงทุนขององค์กรคู่แข่ง สื่อออนไลน์ที่ใช้ต้นทุนต่ำ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้บริโภค เนื่องจากมีทางเลือกที่มากกว่า ส่วนปัจจัยภายในที่ส่งผลกระทบต่อ กลยุทธ์การบริหารมากที่สุดได้แก่การตัดสินใจลงทุนพัฒนาเทคโนโลยีการออกอากาศ การจัดการเนื้อหาที่น่าสนใจตามกระแส สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสรรหาบุคลากรความสามารถสูงเข้ามาทำงาน โครงสร้างและนโยบายขององค์กรที่ต้อง ปรับตัวให้รับมือกับสภาพแวดล้อมภายนอก 2) กลยุทธ์การบริหารสถานีโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ใช้การสื่อสารการตลาดบูรณาการโดย ใช้กลยุทธ์การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อตอบสนองความต้องการและเร่งสร้างความนิยมสูงสุดผ่านสื่อโทรทัศน์ด้วยการแข่งขัน ผลิตเนื้อหาแปลกใหม่ให้ถูกใจผู้บริโภค โครงสร้างการบริหารเรียงลำดับชั้น ตามสายงาน 3) รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ใช้การบูร ณาการกลยุทธ์หลักเพื่อแก้ปัญหาองค์รวมด้วย การปรับโครงสร้างการบริหารเป็นแนวระนาบให้คล่องตัวและได้เปรียบในการแข่งขัน ปรับตำแหน่งทางการตลาดเป็นผู้ให้บริการเนื้อหาเพื่อหารายได้เพิ่มจากผู้บริโภคทุกกลุ่ม ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่ เพื่อสร้าง เนื้อหาที่แปลกใหม่ลดค่าใช้จ่ายโดยใช้บุคลากรที่มีศักยภาพและความคิดสร้างสรรค์สูง สร้างเนื้อหาที่มีมูลค่าเป็นเอกลักษณ์จดจำและ สร้างกระแสได้ดี ใช้การสื่อสารการตลาดดิจิทัล เพื่อต่อยอด ผู้บริโภคให้ครอบคลุมกว่าเดิม ทั้งในฐานการนำเสนอแบบออนไลน์และ ออฟไลน์เพื่อเพิ่มอัตราความนิยม ส่วนแบ่งทางการตลาดและรายได้ให้สูงขึ้น

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เห็นความสำคัญของการดำเนินงานภายในสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตาม เป้าหมายที่ได้ตั้งไว้อย่างชัดเจน มีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะ เพิ่มพูนความรู้ตามความสามารถและความต้องการของครูและ บุคลากรในสถานศึกษา มีการปรับเปลี่ยน แก้ไข พัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ทันท่วงทีเหตุการณ์ในปัจจุบัน เสริมสร้างทักษะที่จำเป็นให้แก่แก่นักเรียนเพื่อเอื้อต่อการเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีการวางแผน ร่วมกันพัฒนาและจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้สถานศึกษามีความตื่นตัวในเรื่องประสิทธิผลของ สถานศึกษา กำกับดูแลสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและได้มาตรฐาน โดยส่งเสริมให้ประชากรในวัยเรียน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนสูงขึ้น ด้านการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนา สถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา เหลืองงาม (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำในตนเองโดยยึดหลักการครองตน คลองคน และคลองงานในการบริหารงานเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนการสอนและประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ งานวิจัย

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น มีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ดี และสามารถแสดงวิสัยทัศน์ให้ผู้ร่วมงานได้เห็นอย่างชัดเจน ตลอดจนสามารถจูงใจและกระตุ้นผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดทิศทางขององค์กรเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่วางไว้ได้ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเพื่อนำมากำหนดแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุค สมัย มีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ กำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมในองค์กร มีความสามารถในการเลือกวัฒนธรรมองค์กรที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน มีความสามารถในการกำหนดวัฒนธรรมขององค์กร

เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กรและค่านิยมให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทั้งภายนอกและภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของจรรีรัตน์ ม่วงนา (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 2) ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้ายของทุกด้าน ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานในอนาคตของสถานศึกษาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ตามบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานได้เห็นภาพเป้าหมายที่ชัดเจน และสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้องเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่าด้านการพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้ายของทุกด้าน ดังนั้น สถานศึกษาต้องมีการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินผลสถานภาพสถานศึกษา จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เมื่อนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ต้องมีการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ต่ำสุดกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารต้องวิเคราะห์เกี่ยวกับทิศทางของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษา มีความชัดเจนมากขึ้น โดยพิจารณาจากภารกิจตามกฎหมาย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ค่านิยม ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรู้ทิศทางในอนาคตของสถานศึกษา จะทำให้เกิดการประสาน การจัดสรร และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขอบข่ายของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ด้านการกำหนดทิศทางกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ แบบเชิงลึกในแต่ละด้าน

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

3. ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของสถานศึกษา เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

4. ควรกำหนดขอบเขตของประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ด้านการกำหนดทิศทางการกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ที่เกี่ยวกับด้านอื่น ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จूरรัตน์ ม่วงนา.(2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 8 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2561). ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารองค์การ: แนวคิด ทฤษฎีและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- นครินทร์ ชานะมัย .(2560). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานีวิจัยระบบดิจิทัลในประเทศไทย (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ณัฐวัฒน์ สงเคราะห์ธรรม. (2554). การศึกษาการใช้อำนาจของผู้บริหารตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชนในจังหวัดระยอง. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
- ปรีดี นกุลสมปรารณา. (2564). คุณลักษณะของผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership). สืบค้น 25 พฤษภาคม 2565, จาก www.popticles.com/business/strategic-leadership-characteristics/
- สำนักงานรัตนฯ เหลืองาม. (2562). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). จันทบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ .(2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2559 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิค.
- สาวิตรี จ้วนหอม. (2556). ปัจจัยความเสี่ยงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 . วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- Wayne K. Hoy and Cecil G.Miskel .(2005). *Educational Administration: Theory Research and Practice*, 8th ed. (Singapore: McGraw-Hill Inc., 2008), 291-322.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Journal of Educational and Psychological Measurement. 30(3): 607-610.

วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา

นโยบายของการจัดพิมพ์วารสาร

วารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา จัดทำโดยคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่ผลงานวิจัย ความรู้และวิทยาการทางด้านการศึกษ วารสารเปิดรับบทความจาก ภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยแบบเต็มรูปแบบ (Full Paper) โดยเปิดรับบทความวิจัย (Research Article) บทความที่เสนอเขียนเป็นภาษาไทย วารสารจัดพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 ระหว่างเดือนมกราคม - มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ผู้สนใจสามารถส่งต้นฉบับได้โดยตรง ที่บรรณาธิการวารสารวิชาการ ครุศาสตร์สวนสุนันทา โดยบทความดังกล่าวจะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไขต้นฉบับและการพิจารณาตีพิมพ์ตามลำดับก่อนหลัง

การเตรียมต้นฉบับบทความ

ชื่อเรื่อง	ควรสั้นกะทัดรัดได้ใจความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อเรื่อง (ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
ชื่อผู้เขียน บทคัดย่อ	พิมพ์ชื่อโดยไม่ใช้คำย่อ มีสังกัดหรือสถานที่ทำงาน และ E-mail เขียนเป็นร้อยแก้ว เขียนเฉพาะเนื้อหาที่สำคัญ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ วิธีการ ดำเนินการวิจัย และผลการวิจัยหรือข้อเสนอแนะ (อย่างย่อ) และต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ (ไม่เกิน 300 คำ)
คำสำคัญ (Keyword)	ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 3-5 คำ ใช้ตัวอักษรภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
บทนำ	เขียนอธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย เป็นการเขียนสาระที่ แสดงให้เห็นว่าเรื่องที่ทํารวญมีภูมิหลังหรือที่มาของปัญหาอย่างไร ซึ่งอาจอ้างอิง แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ผ่านมาประกอบ และนำเข้าสู่ประเด็นปัญหาที่ต้องการ จะศึกษาวิจัย พร้อมทั้งชี้ให้เห็นว่าประเด็นปัญหาที่ต้องการจะค้นคว้าหาคำตอบนั้นมีความ สำคัญอย่างไร ทำไมจึงต้องทํารวญ ถ้าไม่ทํารวญจะเกิดผลเสียอย่างไร
วัตถุประสงค์	เขียนจุดมุ่งหมายที่นักวิจัยต้องการค้นคว้าหาคำตอบตามปัญหาวิจัย ซึ่งเขียนอยู่ใน รูปของประโยคบอกเล่า โดยใช้ภาษาสื่อสารที่ชัดเจนตรงประเด็นถึงสิ่งที่นักวิจัย ต้องการจะทํารว เช่น เพื่อศึกษา เพื่อสำรวจ เพื่อเปรียบเทียบ เพื่อวิเคราะห์ เพื่อ สังเคราะห์ เพื่อพัฒนา เพื่อประเมิน อาจเขียนแยกเป็นข้อ ๆ ตามลำดับความสำคัญ
สมมติฐาน (ถ้ามี)	เป็นการคาดคะเนคำตอบของปัญหาการวิจัยและสามารถทดสอบทางสถิติได้ ซึ่งได้ จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องหรือจากการสำรวจเบื้องต้น
วิธีดำเนินการวิจัย	อธิบายขั้นตอนการวิจัย โดยกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัย การรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

ผลการวิจัย	อธิบายถึงสิ่งที่ได้จากการศึกษาหรือวิจัย ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล และการแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งการรายงานผลการวิจัยนั้น ควรยึดวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก เพื่อชี้ให้เห็นว่าผลการวิจัยได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างไรบ้างและสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไวหรือไม่อย่างไร โดยเสนอหลักฐานข้อมูลอย่างเป็นระเบียบและเข้าใจง่าย เช่น ตาราง แผนภูมิ
สรุปผลและอภิปรายผล	เป็นการสรุปเนื้อหาในงานวิจัยทั้งหมดที่กล่าวมา ไม่ควรซ้ำซ้อนกับผลการวิจัยแต่เป็นการสรุปประเด็น และสาระสำคัญของการวิจัย ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเอาไว้ และการอธิบายขยายความผลการวิจัยที่ได้ว่าสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัยหรือไม่อย่างไร การที่ได้ข้อค้นพบออกมาเป็นเช่นนั้นสนับสนุนหรือขัดแย้งกับแนวคิด ทฤษฎี รวมทั้งผลการวิจัยที่ผ่านมาของใครบ้าง และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น
ข้อเสนอแนะ	เป็นการเขียนข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ประกอบด้วยข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ในทางปฏิบัติหรือข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป ซึ่งการเขียนข้อเสนอแนะดังกล่าวต้องเขียน ภายใต้อ้างอิงจากการวิจัย
เอกสารอ้างอิง	ให้เขียนเอกสารอ้างอิง แบบ APA ตามรูปแบบที่กำหนด

การเขียนเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิง ให้ใช้รูปแบบของ American Psychological Association (APA)

การอ้างอิงในบทความ กรณีที่ผู้เขียนต้องการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนาม-ปี (author-date in-text citation)

การอ้างอิงท้ายบทความ เป็นการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนบทความได้ใช้อ้างอิงในการเขียนบทความ และจัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ตัวอย่าง เช่น

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อหนังสือ*. (พิมพ์ครั้งที่). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความหรือบท*. ใน *ชื่อบรรณาธิการ* (บ.ก.), *ชื่อหนังสือ* (ครั้งที่พิมพ์). (เลขหน้าบทความ). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อวิทยานิพนธ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สถานที่พิมพ์: ชื่อสถาบัน.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). *ชื่อวิทยานิพนธ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สถานที่พิมพ์: ชื่อสถาบัน. สืบค้นจาก <http://www.xxxxxxxxxx>

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อเรื่อง* (รายงานผลการวิจัย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. *ชื่อวารสาร*, ปีที่พิมพ์ (ฉบับที่), เลขหน้า.

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). *ชื่อบทความ*. สืบค้น วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxxxxx>

การส่งต้นฉบับ

1. บทความมีความยาวไม่เกิน 8-12 หน้ากระดาษ A4 การตั้งค่าหน้ากระดาษขอบด้านบนและด้านล่าง 3 ซม. ขอบด้านขวาและด้านซ้าย 2.5 ซม. การกำหนดขนาดตัวอักษรให้กำหนดตามแบบฟอร์ม (Template) ของวารสาร
2. ภาพประกอบ ควรแนบไฟล์ภาพต้นฉบับพร้อมเขียนคำอธิบายภาพ และเขียนหมายเลขกำกับภาพ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เลขที่ 1 ถนนอุททองนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0-2160-1061-2, โทรสาร 0-21601057

Faculty of Education, Suan Sunandha Rajabhat University

1U-Thong nok Road, Dusit, Bangkok 10300, Thailand

Tel. 0-2160-1061-2, Fax. 0-21601057

Website : so04.tci-thaijo.org/index.php/ssru-edu

